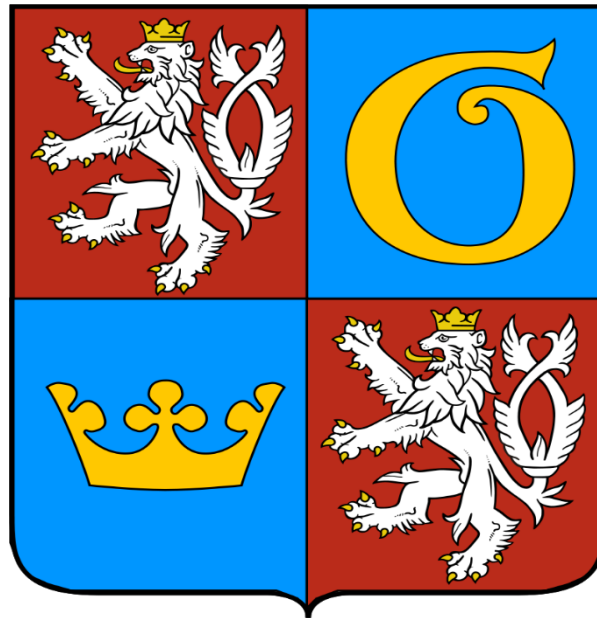

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů v Královéhradeckém kraji na léta 2022 – 2027

ÚVOD

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů v Královéhradeckém kraji na léta 2022–2027 (dále jen „Strategie“ a „KHK“) je materiálem koncepčním, který vznikl na odboru sociálních věcí, oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb ve spolupráci s odborem kanceláře hejtmána.

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů je zásadním koncepčním dokumentem, který mapuje potřeby území kraje v oblasti prevence kriminality, protidrogové politiky (adiktologie) a sociálně vyloučených lokalit. Reaguje na situaci v kraji i na nové trendy ve výše uvedených oblastech stanovením cílů a realizací aktivit, které se dotýkají více cílových skupin – veřejnosti, odborné veřejnosti, klientů sociálních služeb a obcí v oblasti spolupráce a metodické podpory. Krajská strategie je v souladu s dalšími strategickými dokumenty kraje a musí reagovat na cíle a priority strategií národních. Strategie ve svých částech odkazuje i na aktuální materiály daného roku (Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v KHK, Bezpečnostní analýzy v KHK, Zpráva o stavu romské menšiny v KHK apod.). Tyto materiály shrnují situaci v dané oblasti vždy za předešlý rok a jsou s výjimkou zprávy o situaci romské menšiny pravidelně zveřejňovány na webu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje - web: [Protidrogová politika | Královéhradecký kraj \(kr-kralovehradecky.cz\)](https://www.krkraj.cz/protidrogova-politika) / [Prevence kriminality | Královéhradecký kraj \(kr-kralovehradecky.cz\)](https://www.krkraj.cz/prevence-kriminality).

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů a v ní obsažena část koncepce prevence kriminality je mimo jiné i podkladovým dokumentem pro možnost čerpání dotací z Ministerstva vnitra ČR pro projekty prevence kriminality na místní úrovni. Prevence kriminality je součástí trestní politiky společně s represí. Zahrnuje veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními či soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Jde o opatření sociální prevence, situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů.

V protidrogové politice dle zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek dle § 28, odst. 1. vláda, ministerstva a územní samosprávné celky provádějí opatření k ochraně zdraví populace před škodlivými účinky návykových látek a návykového chování; při provádění protidrogové politiky postupují ve vzájemné součinnosti. V rámci protidrogové politiky mají územně samosprávné celky dle zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek dle § 29, odst. 1., písm. a) provádět protidrogovou politiku na území kraje; za tímto účelem kraj přijímá nejméně jednou za 10 let krajskou strategii protidrogové politiky, která je obsažena ve Strategii sociálně nežádoucích jevů v KHK na roky 2022–2027.

Krajské úřady dle § 6 odst. 7 zákona č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin řídí a koordinují ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti. Významnou roli mají kraje při prosazování politik sociálního začleňování na svých územích v oblastech, jako jsou například sociální služby, vzdělávání, zdravotnictví, zaměstnanost nebo bezpečnost. Existence strategického materiálu v oblasti sociálního začleňování nabídne příležitost ucházet se o dotační podporu v programu Úřadu vlády ČR v oblasti lidských práv nebo nastaví rámec pro budoucí spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování.

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů v KHK na léta 2022 - 2027 byla projednána a schválena Zastupitelstvem KHK usnesením číslo ZK/9/569/2021 dne 6.12.2021.

Tvorba strategie

Strategie vznikala sběrem dat a informací z několika zdrojů. Prvním zdrojem byly informace z obcí s rozšířenou působností v KHK, místních akčních skupin v KHK, vybraného vzorku sociálních služeb v KHK, poskytovatelů adiktologických služeb v KHK a Krajského ředitelství PČR. Sběr dat probíhal elektronicky formou SWOT analýzy, neboť osobní setkání znemožnila pandemická situace. Druhým zdrojem byly zkušenosti Krajského úřadu Královéhradeckého kraje odboru sociálních věcí a odboru kanceláře hejtmána v těchto oblastech s přihlédnutím na dobrou praxi v jiných krajích ČR. Dále jako podklad sloužily informace obsažené ve výročních zprávách a v dalších analytických dokumentech a strategiích, které se řešených tematických oblastí dotýkají.

Následně byl materiál v podobě krajské SWOT analýzy poskytnut k připomínkování prostřednictvím e-mailu nebo formou on-line setkání všem obcím s rozšířenou působností (konkrétně, vedoucím sociálních odborů, místním protidrogovým koordinátorům, manažerům prevence kriminality a tzv. romským poradcům), vybraným sociálním službám a krajským pracovním skupinám působících v daných oblastech. Obdobný připomínkový proces proběhl i v rámci definování cílů, opatření a aktivit, které na sběr podnětů vyplývající ze SWOT analýzy reagují. Přesahové oblasti v jednotlivých problematikách byly konzultovány s kolegy z oboru školství KÚ KHK, odboru zdravotnictví KÚ KHK, z oddělení plánování a financování sociálních služeb KÚ KHK a oddělení sociálně právní ochrany dětí KÚ KHK.

Oblasti Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů

V rámci strategie jsou řešeny, jak již bylo uvedeno v úvodu, oblasti prevence kriminality, protidrogové politiky (adiktologie) a sociálně vyloučených lokalit, resp. se zaměřuje na zmírňování sociálního vyloučení osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Tyto tři oblasti se sebou velmi úzce souvisí, prolínají se a vzájemně ovlivňují, takže i cíle, opatření a následné aktivity jsou ve vzájemné interakci, což se potvrdilo již v předcházející krajské strategii na léta 2017–2021. Z uvedeného důvodu je žádoucí opět nastavit řešení těchto tří oblastí v rámci jednoho dokumentu strategické povahy.

Spojení jmenovaných oblastí považujeme i za praktické vzhledem ke kumulaci funkcí na jednotlivých obcích a k opakujícím se úvodům strategických materiálů, kdy je nezbytné popsat celkovou situaci v KHK. Cílem tohoto sjednocení je koncepční materiál zjednodušit a maximálně zpřehlednit.

DEMOGRAFICKÁ A GEOGRAFICKÁ SITUACE V KHK

KHK leží v severovýchodní části Čech. Hranici kraje tvoří z více než jedné třetiny státní hranice s Polskem v délce přibližně 208 km. Se sousedním Libereckým a Pardubickým krajem tvoří region soudržnosti Severovýchod, který patří mezi tři největší v republice jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Posledním sousedem je kraj Středočeský. Krajská metropole Hradec Králové je od hlavního města Prahy vzdálená 112 km.

Obrázek č.1¹

Na severu a severovýchodě se rozkládají pohoří Krkonoše a Orlické hory, které na jihu a jihozápadě přecházejí do úrodné Polabské nížiny. Obě pohoří od sebe odděluje Broumovský výběžek, geologicky i horopisně pestrý, který byl kdysi plochou pánví mezi dvěma pohořími a kde příroda vytvořila rozsáhlá skalní města. Jsou to Teplické a Adršpašské skály, Broumovské stěny, Křížový vrch a Ostaš. Tato oblast patří

¹ Zdroj: [kraj_orp_sm_1.jpg \(480x416\) \(kr-kralovehradecky.cz\)](#)

mezi nejvydatnější a nejkvalitnější zásobárny pitné vody v České republice. Významnou část území tvoří krkonošské a orlické podhůří. Hlavními vodními toky jsou Labe a jeho přítoky Orlice a Metuje. Téměř celé území kraje náleží do povodí Labe, jen okrajová část Broumovského výběžku k povodí Odry. Nejvyšším vrcholem kraje je Sněžka (1 602 m n. m.) v Krkonoších, která je zároveň nejvyšší horou České republiky. Nejnižší položeným bodem je hladina Cidliny na území okresu Hradec Králové v nadmořské výšce 202 m.

Na území KHK je celkem **448** obcí, z toho **15** správních obvodů obcí s rozšířenou působností a **20** správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Pověřené obecní úřady spravují obce v území, které je skladebné do okresů i do správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Kraj je tvořen **5 okresy** – Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Jičín, Náchod.

Rozlohou 4 759 km² zaujímá KHK šest procent rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů. Je pátým krajem s nejvyšším podílem zemědělské půdy. K 31. 12. 2019 představovala zemědělská půda 58 % celkové rozlohy kraje, podíl orné půdy činil 39 % a lesy pokrývaly území z 31 %. Rozlohou je největší okres Trutnov, který tvoří téměř čtvrtinu rozlohy kraje, za ním následuje s více než pětinou okres Rychnov nad Kněžnou a zbytek území se rovnoměrně, zhruba po 18 %, dělí mezi tři zbývající okresy.

KHK lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je soustředěn do velkých měst, intenzivní zemědělství do oblasti Polabí. Nejvyšší koncentrací cestovního ruchu v České republice se vyznačují Krkonoše. Národní park Krkonoše zasahuje na území kraje dvěma třetinami své výměry a nacházejí se zde nejcennější lokality parku. Na tvorbě **hrubého domácího produktu** v České republice se kraj v roce 2019 podílel 4,6 %, v přepočtu na 1 obyvatele dosáhl 89,0 % republikového průměru a byl mezi kraji na 4. pozici. Podle výběrového šetření pracovních sil bylo v roce 2019 v hospodářství kraje **zaměstnáno celkem zhruba 272,8 tisíc osob**, z toho 32,1 % ve zpracovatelském průmyslu, 10,8 % ve velkoobchodě a maloobchodě, opravách motorových vozidel, 9,2 % v odvětví zdravotní a sociální péče, 6,6 % ve vzdělávání a také ve veřejné správě, 5,4 % ve stavebnictví, 5,1 % v dopravě a skladování, 4,1 % v profesní, vědecké a technické činnosti, 3,5 % v ubytování, stravování a pohostinství a 3,0 % v zemědělství, lesnictví a rybářství.

V **zemědělství** převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin (pšenice, ječmen), řepky a kukuřice, významná je též produkce cukrovky a pěstování ovoce (zejména jablek, rybízu, třešní a višní) a zeleniny (mrkev, cibule, zelí). V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. V **průmyslu** převažuje z odvětvového hlediska podle počtu zaměstnanců zpracovatelský průmysl, v jeho rámci pak výroba motorových vozidel, výroba pryžových a plastových výrobků a textilní výroba. V České republice však kraj nepatří mezi rozhodující průmyslové oblasti, podíl na tržbách průmyslových podniků v roce 2019 činil 3,8 %.

V roce 2019 se v kraji v 1 074 statisticky sledovaných **hromadných ubytovacích zařízeních** ubytovalo 1 412 tisíc hostů, z toho 315 tisíc ze zahraničí, převážně z Německa (40 %) a Polska (22 %). Průměrná doba pobytu byla 4,2 dne. Většina těchto zařízení (62 %) je soustředěna

v okrese Trutnov, na jehož území leží Krkonoše. Při hranicích s Polskem se rozvíjí mnoho forem přeshraniční spolupráce. Velký rozmach zaznamenaly místní akční skupiny, v nichž se obce sdružují za účelem rozvoje svých území.²

Obyvatelstvo v KHK, podle výsledků statistické bilance dosáhl počet obyvatel v Královéhradeckém kraji k 31. 12. 2019 **celkem 551 647** osob (tedy cca 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky). V roce 2018 byl počet obyvatel kraje 551 021, je tedy evidován mírný nárůst počtu obyvatelstva v Královéhradeckém kraji o **626** obyvatel.

Městské obyvatelstvo tvořilo necelé dvě třetiny obyvatel (tj. 66,2 %), což představuje 365 017 osob. Ve 400 venkovských obcích (nemají statut města) žilo k 31. 12. 2019 celkem 186 630 obyvatel (tj. 33,8 %) krajské populace. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové, kde k 31. 12. 2019 žilo 92 939 obyvatel, druhým největším městem v kraji je Trutnov, kde žilo 30 234 obyvatel. V kategorii 20 až 50 tisíc osob a třetí s 19 897 obyvateli město Náchod (od roku 2018 se město Náchod dostalo pod hranici 20 tisíc obyvatel). Měst s 10 až 20 tisíci obyvateli je nyní šest v pořadí Náchod, Jičín, Dvůr Králové nad Labem, Jaroměř, Vrchlabí a Rychnov nad Kněžnou. V roce 2019 ubylo obyvatelstvo v 27 městech kraje, nejvíce v Trutnově (-138 obyvatel) a Vrchlabí (-121 obyvatel). Nejvyšší nárůst obyvatel byl v roce 2019 zaznamenán ve městech Hradec Králové (197 obyvatel) a Libáň (103 obyvatel). Nejméně urbanizován je okres Jičín, kde žije i nejvíce obyvatel v obcích do 500 obyvatel (více než pětina). V kraji činil tento podíl 12,5 % obyvatel.

Tabulka č. 1: Celkový počet obyvatel v KHK v rozmezí let 2016-2019³

Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
550 804 osob	551 089 osob (+285)	551 021 osob (-68)	551 647 osob (+626)

Obecný trend stárnutí obyvatel v KHK pokračuje, což dokládá tabulka č. 2, ve které je počet obyvatel ve věku 65 a více v kraji vyčíslen na 119 407, zatímco v roce 2017 bylo toto číslo 114 219 (+ 5188 obyvatel), tento fakt je jevem dlouhodobým. Královéhradecký kraj měl ke konci roku 2019 nejstarší obyvatelstvo mezi kraji České republiky s věkovým průměrem 43,3 roku. Přitom měl nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let

² Zdroj: Český statistický úřad - [Charakteristika kraje | ČSÚ v Hradci Králové \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Charakteristika_kraje/CSU_v_Hradci_Kralove)

³ Zdroj: Český statistický úřad - <https://www.czso.cz/documents/10180/121739366/1300682008.pdf/e9602603-b357-4975-8932-bc984f5138df?version=1.1>

(21,6 %) a nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let (62,8 %). Podílem dětí (15,6 %) zaujal kraj 9. příčku. Průměrný věk v kraji dlouhodobě převyšuje celorepublikový průměr (o 0,8 let v roce 2019) i podle pohlaví.⁴

Tabulka č. 2: Vybrané demografické údaje podle okresů v roce 2019.⁵

	Královéhradecký kraj	Okresy				
		Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov nad Kněžnou	Trutnov
Stav obyvatel k 31. 12. 2019	551 647	164 283	80 045	109 958	79 383	117 978
v tom: muži	272 184	80 245	39 834	54 207	39 580	58 318
ženy	279 463	84 038	40 211	55 751	39 803	59 660
Obyvatelé ve věku						
0–14	86 013	25 832	12 432	17 038	12 621	18 090
15–64	346 227	102 340	50 577	68 752	50 365	74 193
65 a více	119 407	36 111	17 036	24 168	16 397	25 695
Prům. věk obyvatel	43,3	43,4	43,2	43,4	42,6	43,4

⁴ Zdroj: Český statistický úřad - <https://www.czso.cz/documents/10180/120517483/33013120a1.pdf/c9fca4c4-7a1f-4b67-aea1-2a430f7ae3d9?version=1.5>

⁵ Zdroj: Český statistický úřad - <https://www.czso.cz/csu/xh/okresy>

PREVENCE KRIMINALITY

Prevence kriminality zahrnuje veškeré aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty směřující k předcházení páchaní kriminality a snižování obav z ní. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků, prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů. Jedná se o opatření sociální prevence, situační prevence, i informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a pomoci obětem trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislosti.

Objekty prevence kriminality jsou kriminogenní faktory – sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality, potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti a potenciální či skutečné oběti trestných činů⁶.

Struktura prevence kriminality

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze ji jen odhadovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců – objektů preventivního působení.

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni.⁷

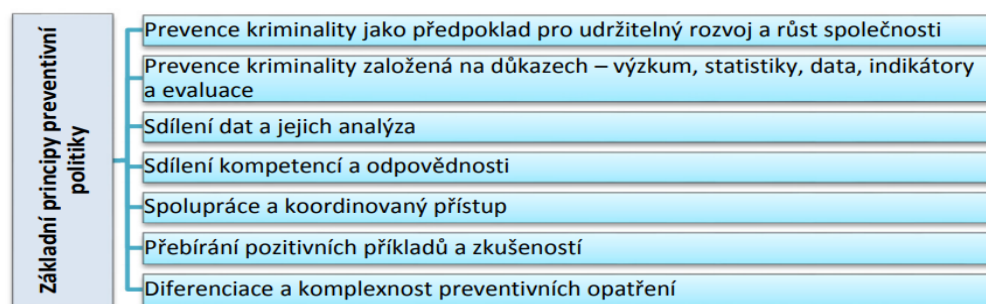
⁶ Zdroj: [Prevence kriminality – Prevence kriminality](#)

⁷ Zdroj: [Prevence kriminality – Prevence kriminality](#)

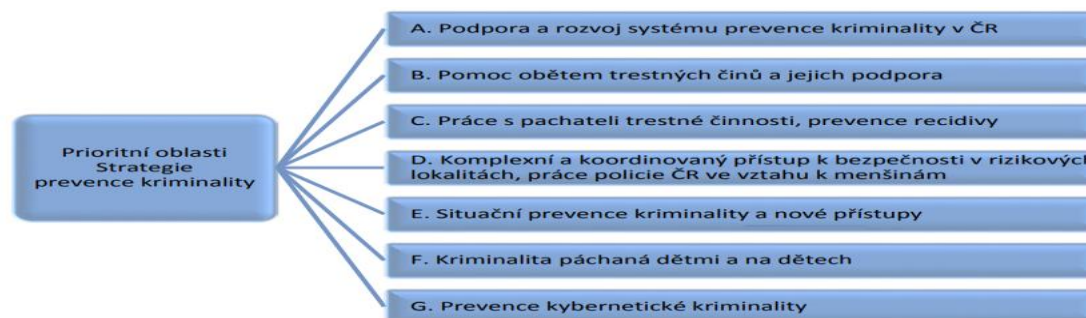
Základní principy preventivní politiky v ČR

Základní principy preventivní politiky vycházející z dlouhodobých zkušeností realizace preventivní politiky a preventivních aktivit a promítající se rovněž v řadě mezinárodních dokumentů. Mezi tyto dokumenty patří Víceletá strategie EUCPN na léta 2021–2025, Kjótská deklarace o rozvoji prevence kriminality, trestní spravedlnosti a právního státu, či Agenda 2030 a její Cíle udržitelného rozvoje, které jsou v ČR promítnuty v dokumentech Strategický rámec Česká republika 2030. Navrhované principy preventivní politiky v ČR a priority v oblasti Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022–2027 jsou znázorněny na následujících obrázcích.

Obrázek č. 2: Principy preventivní politiky⁸

Obrázek č. 3: Prioritní oblasti strategie PK 2022-2027⁹

⁸ Zdroj: Strategie prevence kriminality v ČR 2022 - 2027

⁹ Zdroj: Zdroj: Strategie prevence kriminality v ČR 2022 - 2027

Úrovně preventivních aktivit

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost. Zvláštní pozornost je zaměřena na pozitivní ovlivňování zejména dětí a mládeže (využívání volného času, možnosti sportovního vyžití). Těžiště primární prevence spočívá v rodinách, ve školách a v lokálních společenstvích.

Sekundární prevence se zabývá rizikovými jedinci a skupinami osob, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (specializovaná sociální péče), na sociálně patologické jevy (např. drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, gamblerství, povalečství, vandalismus, interetnické konflikty, dlouhodobá nezaměstnanost) a příčiny kriminogenních situací.

Terciární prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění vč. rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení ...). Jejím cílem je udržet dosažené výsledky předchozích intervencí a rekonstrukce nefunkčního sociálního prostředí.

Odpovědnost za oblast primární a sociální prevence spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sekundární a terciární prevence je s ohledem na odbornou náročnost jednotlivých aktivit záležitostí resortu Ministerstva práce a sociálních věcí a v některých souvislostech i Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví. Ve specifické části populace působí i Ministerstvo obrany.¹⁰

Způsob organizování prevence kriminality v České republice

V České republice je prevence kriminality organizována na třech úrovních:

Na meziresortní úrovni – těžiště meziresortní spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k tradiční (obecné) kriminalitě a koordinace preventivních činností jednotlivých resortů zastoupených v [Republikovém výboru pro prevenci kriminality](#) a podněcování aktivit nových. Situační prevenci kriminality se věnuje [Poradní sbor pro situační prevenci kriminality](#).

Na resortní úrovni – programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev, obohacují jejich běžné činnosti o nové prvky a přístupy a ovlivňují tvorbu příslušné legislativy.

Na místní úrovni – do níž jsou zapojeny orgány veřejné správy, police, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti.

¹⁰ Zdroj: [Prevence kriminality – Prevence kriminality](#)

Obrázek č. 4.: Schéma: Systém PK v ČR¹¹

Z hlediska účinnosti jsou neefektivnější **programy prevence kriminality na místní úrovni**. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality v krajích, ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky. Za realizaci programů PK nesou odpovědnost obecní zastupitelstva.

Cílem všech projektů a aktivit situační prevence je znesnadnění spáchání trestného činu, zvýšení rizika pro pachatele, že bude dopaden a potrestán, a minimalizace zisků z trestné činnosti. **Subjekty situační prevence** jsou Ministerstvo vnitra (jediné, které poskytuje dotace na projekty z oblasti situační prevence, a projednává technické normy zasahujících do oblasti ochrany majetku a osob), Policie ČR (doporučuje a realizuje konkrétní opatření situační prevence), obecní a městské policie, samospráva krajů, měst a obcí (konkrétní realizace programu

¹¹ Zdroj: Strategie prevence kriminality v ČR 2016-2020

prevence kriminality na místní úrovni), asociace sdružující firmy podnikající v oblasti ochrany majetku a osob, soukromé bezpečnostní služby, pojišťovací subjekty, architekti a stavbaři.

S rozvojem vědy a techniky a neustálým přísunem nových technologií rostou nejen možnosti pachatelů k páčání trestné činnosti a ke ztížení jejich odhalení či usvědčení, ale také se objevují nové možnosti ochrany před trestnou činností, zejména majetkovou. Prioritou v této oblasti zůstává situační prevence, která staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností a prostřednictvím opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy se snaží situační kriminogenní podmínky minimalizovat, a dále na informování o aktuálních hrozbách a možnostech ochrany před nimi. K tomu je třeba vnímat a využívat nové technologie, pomůcky, přístupy a nástroje v predikci a prevenci majetkové trestné činnosti a v možnostech navrácení odcizených předmětů okradeným majitelům¹².

Krajská a lokální úroveň:

KHK realizuje prevenci kriminality v samostatné působnosti, kdy dle § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, „*kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů*“. Kraje v rámci prevence kriminality, zejména prostřednictvím vytvořených pozic manažerů prevence kriminality, především koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi (místními manažery prevence kriminality), účastní se dotačního řízení Ministerstva vnitra (dále též „MV“) pro oblast prevence kriminality či v této oblasti realizují i vlastní dotační aktivity.

Na krajské úrovni působí manažer prevence kriminality, který v rámci krajského úřadu působí na odboru sociálních věcí, oddělení soc. práce, prevence a registrace sociálních služeb. Manažer PK má k dispozici poradní Pracovní skupinu Prevence kriminality, kde jsou zástupci Policie ČR, krajského úřadu, Probační a mediační služby, Městské policie, služeb sociální prevence. Jedná se o složky, které mají s tematikou prevence kriminality dlouholeté zkušenosti.

Na lokální úrovni působí místní manažeri prevence kriminality, kteří mají k dispozici také svoji komisi prevence kriminality nebo pracovní skupinu. Jedná se nejčastěji o pracovníky městských úřadů nebo příslušníky městské policie. V jejich poradních skupinách působí lokální organizace a instituce, které se věnují primární, sekundární i terciární prevenci.

¹² Zdroj: [Prevence kriminality – Prevence kriminality](#)

Základní sociální ukazatele

Sociální ukazatelé, které ovlivňují sociálně nežádoucí jevy, se prolínají ve všech řešených tematických oblastech uchopených touto strategií. Nejčastěji užívanými ukazateli jsou:

- zaměstnanost,
- situace v sociálně vyloučených lokalitách,
- cizinecká problematika,
- počty vyplacených sociálních dávek,
- zneužívání návykových látek,
- počty vykázaných osob,
- bezdomovectví,
- počty ubytoven a s tím spojená (ne)dostupnost bydlení,
- diskriminace a nerovné postavení,
- dostupnost vzdělávání a zdravotní péče a další.

Jednotlivé sociální ukazatele jsou podrobněji rozepsány v těch oblastech strategie, kterých se významněji dotýkají. Jsou zde rovněž popsána specifika, která nejsou pro dané oblasti společná.

Analýza kriminality

Analýza kriminality popisuje policií evidovanou (registrovanou) kriminalitu v KHK nejčastěji k datu 30. 9. 2020 a porovnává ji se situací ke stejnému datu roku 2019. Sleduje vývoj kriminality v posledních 5 letech (2016 až 2020) a porovnává ji se situací v ČR a také v dalších krajích. Předkládá rozbor některých druhů trestné činnosti na území KHK a porovnává kriminalitu na teritoriu činnosti jednotlivých územních odborů PČR v KHK. Činnosti v rámci prevence kriminality v KHK reagují na tyto kriminogenní faktory pro práci s jednotlivými ohroženými cílovými skupinami obyvatel. Jsou užívána vhodná opatření a podporovány služby sociální prevence v rizikových lokalitách v kraji s významnou podporou v prevenci kriminality a rozvoje sociálních služeb na místní úrovni.

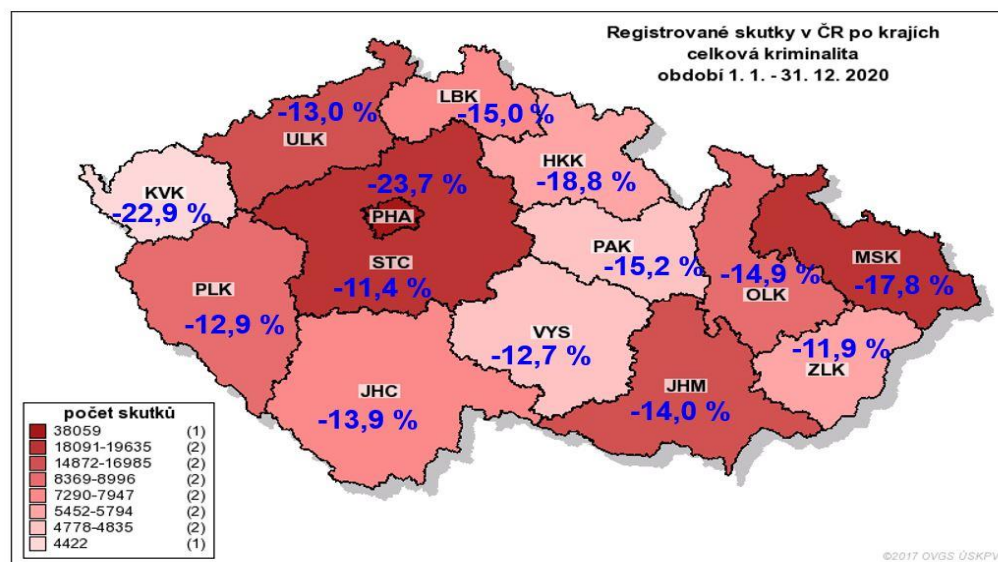
Kriminalita v České republice v porovnání s jednotlivými kraji

Situace v oblasti kriminality zůstala z pohledu Policie ČR v roce 2020 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2020 k závažnému narušení veřejného pořádku. Z hlediska dlouhodobého vývoje pokračuje trend, kdy evidovaná kriminalita postupně klesá, převažuje majetková trestná činnost a páčání kriminality se stále více přesouvá do kyberprostoru.

V roce 2020 do celé společnosti, včetně fungování orgánů činných v trestním řízení, výrazně zasáhla pandemie onemocnění covid-19, jejíž výskyt si vyžádal prosazování celé řady mimořádných opatření. Dosažena byla nejnižší úroveň registrované trestné činnosti v novodobé historii, především vzhledem k projevu menší mobility obyvatelstva na území ČR. V průběhu jarní i podzimní vlny koronaviru SARS-CoV-2 se snížil nápad trestné činnosti (oproti roku 2019 činil **pokles o 16,9 %**). Pokles se týkal všech hlavních druhů kriminality, od majetkové přes hospodářskou až po násilnou. K uvedené redukci však lze přihlížet jen s omezenou interpretací, nakořik se jedná o neobvyklý jev, který nabourává zavedené možnosti srovnávání vývoje trestné činnosti a predikce do budoucna. Pandemie však s sebou přinesla ale i nová rizika a problémy, které se neprojevily pouze v ČR, ale jsou zaznamenávány celosvětově, jako např. vyšší počet volání na krizové a intervenční linky s problematikou domácího násilí, více času tráveného v on-line prostředí a s tím spojená rizika, včetně zvýšeného ohrožení rizikových skupin jako jsou děti a senioři, či podvody se zdravotnickým materiálem atd. V roce 2020 dosáhla výše zajištěného majetku z trestné činnosti (podle trestního řádu) v rámci Policie ČR cca 6,3 mld. Kč.

V roce 2020 bylo registrováno celkem **165 525 trestných činů, což je o 33 696, tj. o 16,9 %, méně než v roce 2019**. Zatímco na začátku roku 2020 byl ještě patrný mírný nárůst, od března se jednalo již o velmi znatelný pokles. Ten velmi pravděpodobně zapříčinila pandemie koronaviru a s ním související vyhlášení nouzového stavu a zavedené vládní restrikce. Pokles je patrný v celém spektru kriminality. Druhou příčinou poklesu kriminality je od října platná novela trestního zákoníku, která posunula výše hranice škod a následků trestných činů, což v důsledku znamenalo další (umělé) snížení kriminality. Tato změna se projevila zejména u majetkové a hospodářské kriminality.

Obrázek č. 5: Mapa kriminality ČR¹³

Shrnutí vývoje základních druhů kriminality v ČR za rok 2020:

- **obecná kriminalita** – reg. 3 121 981 (- 23 848), objasněnost 41,6 % (+ 1,4 %)
- **násilná kriminalita** - reg. 12 247 (- 1 359), objasněnost 66,6 % (- 2,2 %) o počet vražd - reg. 130 (- 13), objasněnost 92,3 % (+ 2,8 %)
- **mravnostní kriminalita** - reg. 2 605 (- 128), objasněnost 58,7 % (- 9,1 %)
- **majetková kriminalita** - reg. 82 116 (- 20 020), objasněnost 27,5 % (+ 1 %) o krádeže vloupáním - reg. 20 661 (- 1 500), objasněnost 23,8 % (+ 0,5 %) o krádeže prosté - reg. 45 638 (-14 212), objasněnost 31 % (+ 2,2 %) o ostatní majetková kriminalita – reg. 15 817 (- 4 308), objasněnost 22,2 % (- 1,1 %)
- **ostatní kriminalita** - reg. 25 013 (- 2 341), objasněnost 73,8 % (- 0,7 %) hospodářská kriminalita - reg. 18 528 (- 6 061), objasněnost 43,5 % (- 4,9 %)
- **zbývající kriminalita** - reg. 24 946 (- 3 736), objasněnost 76,1 % (- 2,8 %)¹⁴

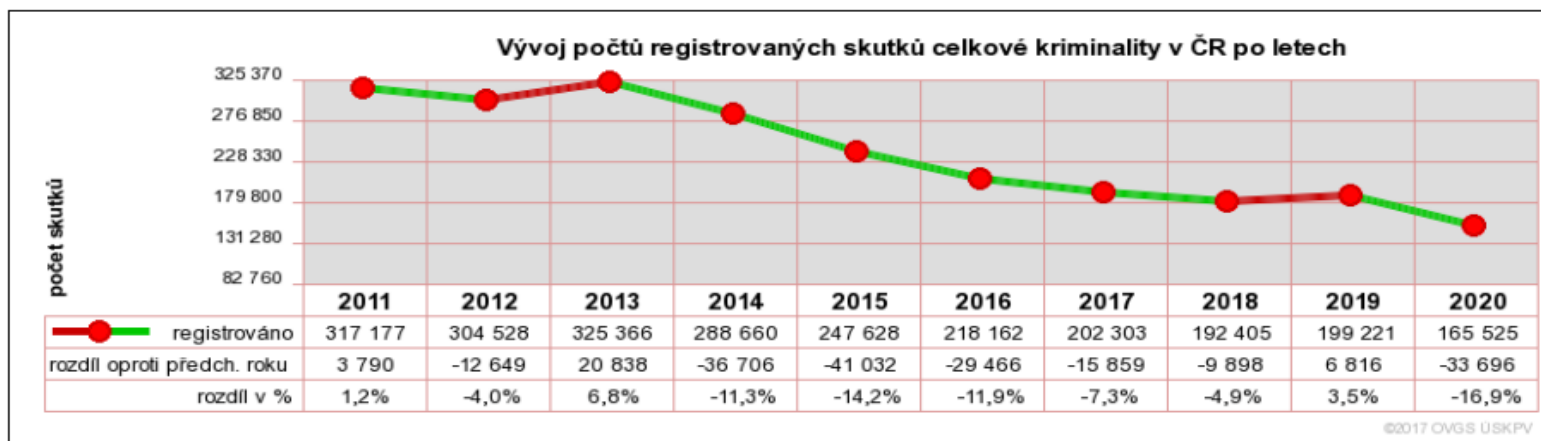
¹³ Zdroj: [Kriminalita klesla o více než 16 procent! - Policie České republiky](#)

¹⁴ Zdroj: Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020

Tabulka č. 3: Vývoj celkové kriminality v ČR a krajích (VÚSC) v letech 2016–2020¹⁵ + graf

Kraj	Celková TČ					meziroční odchylky v %			
	2016	2017	2018	2019	2020	16/17	17/18	18/19	19/20
ČR	218 432	202 303	192 405	199 221	165 525	- 7,4 %	- 4,9 %	3,5 %	- 16,9
Praha	56 432	50 726	47 601	49 863	38 059	- 10,1 %	-6,2 %	4,8 %	- 23,7
Středočeský	22 124	20 424	19 210	20 428	18 091	- 7,7 %	-5,9 %	6,3 %	- 11,4
Jihočeský	10 816	9 662	8 861	9 229	7947	- 10,7 %	-8,3 %	4,2 %	-13,9
Plzeňský	9 679	9 727	9 923	10 324	8 996	0,5 %	2,0 %	4,0 %	- 12,9
Karlovarský	4 983	5 084	5 034	5 735	4422	2,0 %	-1,0 %	13,9 %	- 22,9
Ústecký	18 377	17 531	16 560	17 099	14 872	- 4,6 %	- 5,5 %	3,3 %	-13,0
Liberecký	9 186	8 672	9 065	8 572	7 290	- 5,6 %	4,5 %	-5,4 %	- 15,0
Královehradecký	7 286	7 230	6 723	7 132	5 794	-0,8 %	-7,0 %	6,1 %	- 18,8
Pardubický	5 933	5 808	5 558	5 636	4 778	- 2,1 %	- 4,3 %	1,4 %	- 15,2
Vysočina	5 986	5 459	5 312	5 538	4 835	- 8,8 %	- 2,7 %	4,3 %	- 12,7
Jihomoravský	21 599	20 0861	19 562	19 757	16 985	- 7,0 %	- 2,6 %	1,0 %	- 14,0
Olomoucký	11 600	10 246	9 332	9 838	8 369	-11,7 %	- 8,9 %	5,4 %	- 14,9
Moravskoslezský	26 528	24 781	23 465	23 885	19 635	- 6,6 %	- 5,3 %	1,8 %	-17,8
Zlínský	7 398	6 867	6 199	6 185	5 452	- 7,2 %	- 9,7 %	-0,2 %	-11,9

¹⁵ Zdroj: PČR – Statistické přehledy kriminality

KHK v pořadí zatíženosti krajů (VÚSC) celkovou kriminalitou přepočtenou dle indexu (tzn. počet Policií ČR registrovaných trestných činů přepočtený na 10 000 obyvatel) skončil v roce 2020 na hodnotě **105,03** (- 24,25) a v roce 2019 byl na hodnotě **129,28**. Z tabulky č. 3 pro rok 2020 vyplývá, že v KHK byl úbytek registrovaných trestných činů po Praze a Karlovarském kraji třetí nejvyšší (**- 18,8 %**), kde se v posledním čtvrtletí roku 2020 mohla projevit mimo boje s pandemií i již zmíněná změna legislativy.

Kriminalita v KHK v roce 2020 zaznamenala výrazný pokles a to o - 18,8 % oproti roku 2019. Procentuální pokles zaznamenala PČR i u nejzávažnějších trestných činů. V roce 2019 PČR v KHK evidovala celkem 9 vražd, ať se už jednalo o pokus či dokonáný trestný čin. Ve srovnání s tím PČR v roce 2020 evidovala jen 5 vražd, přičemž pouze v jednom případě šlo o dokonáný trestný čin. Velký pokles byl zaznamenán i v drobné kriminalitě u kapesních krádeží, kdy v roce 2019 bylo evidováno 73 skutků a vloni pouze 26. Největší nárůst objasněnosti policie meziročně zaznamenala u krádeží kapesních či krádeží věcí z aut, ale také u loupeží či krádeží dvoustopých vozidel. Vliv loňských omezujících vládních opatření se na poklesu zcela jistě podepsal, stejně tak i větší míra zodpovědnosti občanů.¹⁶

V rámci registrované kriminality v KHK od roku 2014 docházelo k snižování počtu trestných činů. Výjimku tvořil rok 2019, kdy byl zaznamenán mírný nárůst oproti roku 2018 (+ 409) skutků. **V roce 2020 bylo v KHK registrováno 5 794 skutků, což je o 1 338 skutků méně než v roce 2019. Objasněnost v roce 2020 dosáhla v KHK hodnoty 63,1 %, což je také lepší výsledek než v roce 2019 kdy byla (61,6 %).** Objasněnost trestných činů se od roku 2014 až 2020 pohybovala od cca 55 % do cca 66 %. Od roku 2015 se objasněnost trestné činnosti v KHK

¹⁶ Zdroj: [Kriminalita a bezpečnostní situace v kraji za rok 2020 - Policie České republiky](#)

pohybuje v hodnotách nad 60 %. S ohledem na změnu legislativy k 1. 10. 2020 uvedené výše, může být celkové číslo zjištěné trestné činnosti v KHK za rok 2020 mírně zkresleno, protože v posledním čtvrtletí roku platila nová právní úprava než pro roky předešlé.

Tabulka č. 4: Přehled o zjištěné trestné činnosti v KHK ve srovnání s roky 2014–2020¹⁷

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kriminalita celkem	10 181 (-606)	8 575 (-1606)	7 286 (-1287)	7230 (-58)	6723 (-194)	7 137 (+409)	5 794 (-1 338)
Kriminalita na 10.000 obyvatel	185	156	132	131	122	129	105
Objasněno skutků	5 740	5 440	4 578	4 654	4 460	4 394	3657
Stíháno osob	5 256	4 697	5 006	4 084	4 062	3 891	3400
Objasněnost v %	56,38 (+5,14)	63,44 (+7,06)	62,83 (-0,62)	64,37 (+1,55)	66,33 (+1,96)	61,60 (-4,70)	63,1 % (+1,5)
Zkrácené přípravné řízení – počet skutků	3 284	2 446	2 050	2 022	1 995	1 989	1 335
Zkrácené přípravné řízení – stíháno osob	3 123	2 159	1 871	1768	1 775	1 753	1 231

Majetková kriminalita představuje v KHK cca 37 % celkové evidované kriminality, je sice KHK nejčastějším druhem páchané kriminality, ale oproti majetkové kriminalitě v ČR, je podíl evidované TČ o - 13,43 % nižší ve srovnání s podílem celorepublikovým. Naopak další druhy kriminality v KHK, mají vyšší podíl v rozsahu + 2,36 % až + 4,54 % než je procentuální podíl na kriminalitě v ČR, více viz tabulka č. 5.

¹⁷ Zdroj: [Kriminalita a bezpečnostní situace v kraji za rok 2020 - Policie České republiky](#)

Tabulka č. 5: Srovnání skladby kriminality v ČR a v Královéhradeckém kraji k 30. 9. 2020¹⁸

Druhy kriminality	Počet v ČR	ČR v %	Počet KHK	KHK v %	Odchylka v % Kraj – ČR
Celkem TČ k 30. 9. 2020	134 105	100	4693	100	---
Majetková	67 718	50,49	1739	37,06	-13,43
Násilná + mravnostní	11 896	8,87	564	12,04	+3,17
Ostatní kriminalita	19 673	14,67	848	18,08	+ 3,41
Zbývající kriminalita	20 033	14,94	914	19,48	+4,54
Hospodářská kriminalita	14 723	10,98	625	13,34	+2,36

Kriminalita v KHK ve srovnání územních odborů PČR

KHK je z hlediska členění PČR, jak už je výše uvedeno, rozdělen do územních odborů PČR – Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. Toto rozdělení kopíruje i členění demografické.

K porovnávaným celoročním statistikám let 2019 a 2020 můžeme za KHK uvést, že nejvyšší počet TČ byl spáchán v roce 2020 v ÚO HK 1735 (- 523), následovaný ÚO Trutnov 1 319 (- 310) skutků. Nejnižší počet trestných činů byl evidován v ÚO Rychnov nad Kněžnou 645 (- 72) a ÚO Jičín 728 (- 127). Nejvyšší objasněnost trestných činů vykazoval ÚO Rychnov nad Kněžnou 76,12 % (+ 0,11 %), a nejnižší ÚO HK 50,32 % (+ 1,12 %). Všechny územní odbory PČR v KHK vykazovaly navýšení objasněnosti TČ oproti roku 2019 s výjimkou ÚO Jičín, který měl objasněnost meziročně nižší o 0,92 %, což je statisticky zanedbatelné číslo.

¹⁸ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

Obrázek č. 6: Územní rozložení kriminality¹⁹

Územní rozložení kriminality, teritoriální rozdíly za rok 2020 ve srovnání s rokem 2019		
Nejvyšší počet trestných činů:	ÚO Hradec Králové	1.735 (-523)
	ÚO Trutnov	1.396 (-310)
	ÚO Náchod	1.290 (-306)
Nejvyšší počet trestných činů/10.000 obyvatel:	ÚO Trutnov	118 (-26)
	ÚO Náchod	117 (-28)
Nejnižší počet trestných činů:	ÚO Rychnov n/Kněžnou	645 (-72)
	ÚO Jičín	728 (-127)
Nejnižší počet trestných činů/10.000 obyvatel:	ÚO Rychnov n/Kněžnou	81 (-10)
	ÚO Jičín	91 (-16)
	ÚO Hradec Králové	106 (-32)
Nejvyšší % nárůst trestných činů:	-----	-----
Nejvyšší % pokles trestných činů:	ÚO Hradec Králové	- 23,16 %
	ÚO Náchod	- 19,19 %

Obrázek č. 7 z prezentace Krajského ředitelství policie KHK ukazuje porovnání vybraných trestných činů na územní KHK mezi lety 2019 a 2020. Poslední čtvrtina roku 2020 obsahuje v datech již novou právní úpravu, a to z důvodu přijetí novely trestního zákoníku § 138 a čl. II zákona č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád a některé další zákony, **účinné od 1. 10. 2020**. Touto úpravou je od 1. 10. 2020, pro trestné činy uplatňována jiná právní norma než v porovnávaných letech předešlých. Z tohoto důvodu budou dále porovnávána data za kalendářní období 1. 1. až 30. 9. roků 2019 a 2020, která jsou dostupná na portálu PČR [mapy kriminality \(policie.cz\)](https://mapy.kriminality.policie.cz) pro jednotlivé územní odbory PČR. Dále u některých druhů kriminality budou data doplněna o Statistické přehledy kriminality PČR pro celý KHK, opět vztahované k datu 30. 9. roků 2019 a 2020.

¹⁹ Zdroj: Vyhodnocení kriminality a bezpečnostní situace v Královéhradeckém kraji za rok 2020

Obrázek č. 7: Porovnání vybraných druhů kriminality mezi 1.1. až 31.12. let 2019 a 2020²⁰

Porovnání vybraných druhů kriminality – Královéhradecký kraj

31.12.2020	KŘ 2019			KŘ 2020			Rozdíl		
	reg.	obj.	tj. %	reg.	obj.	tj. %	reg.	obj.	tj. %
Vraždy	9	8	88,89	5	5	100,00	-4	-3	11,11
Násilné činy	645	478	74,11	557	425	76,30	-88	-53	2,19
Mravnostní kriminalita	187	155	82,89	150	105	70,00	-37	-50	-12,89
Krádeže vloupáním	544	209	38,42	503	205	40,76	-41	-4	2,34
Krádeže prosté	1408	635	45,10	1095	581	53,06	-313	-54	7,96
Ostatní majetková kriminalita	714	236	33,05	515	138	26,80	-199	-98	-6,25
Majetková kriminalita celkem	2666	1080	40,51	2113	924	43,73	-553	-156	3,22
Ostatní kriminalita	1251	960	76,74	1068	842	78,84	-183	-118	2,1
Obecná kriminalita	4749	2673	56,29	3888	2296	59,05	-861	-377	2,76
Zbývající kriminalita	1342	1097	81,74	1122	901	80,30	-220	-196	-1,44
Hospodářská kriminalita	1034	624	60,35	779	460	59,05	-255	-164	-1,3
Vojenská kriminalita	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0
Celková kriminalita	7132	4394	61,61	5794	3657	63,12	-1338	-737	1,51

Kriminogenní faktory jednotlivých územních odborů PČR na území KHK:

Územní odbor Hradec Králové

- v regionu se každoročně pořádá velký počet společensko-kulturních a sportovních akcí spojených s velkou koncentrací osob, tyto akce byly v roce 2020 značně omezeny z důvodu pandemie,
- divácké násilí – v roce 2020 byly sportovní akce výrazně omezeny,
- vyšší koncentrace zahraničních dělníků v průmyslové zóně v Novém Bydžově,
- mezi kriminogenní faktory lze dále zařadit: čtené využívání virtuálního prostředí k páchaní protiprávní činnosti, chování pachatelů směrem k seniorům využívající jejich důvěřivosti a bezbrannosti

²⁰ Zdroj: Vyhodnocení kriminality a bezpečnostní situace v Královéhradeckém kraji za rok 2020

Územní odbor Jičín

- turistická oblast Českého ráje, kterou protínají silnice I. třídy I/16, I/35, I/32,
- okres s množstvím rekreačních objektů
- okres Jičín je na trase jednoho z hlavních silničních tahů do turistické lokality chráněné krajinné oblasti Krkonoš
- věznice Valdice v předmětném území

Územní odbor Náchod

- turistické oblasti Rozkoš, Adršpach, Teplice, Broumov s množstvím rekreačních objektů, které s sebou přináší zvýšení počtu osob a s tím spojenou auto-kriminalitu
- tranzitní uzel do Polské republiky
- pohyb a přítomnost cizích státních příslušníků, zejména agenturních pracovníků
- tranzitní oblast dovozu prekursorů drog

Územní odbor Trutnov

- rekreační a turistická oblast Krkonoše,
- území je sídlem pěti výchovných ústavů a věznice Odolov,
- přítomnost zahraničních pracovníků v různých podnicích
- sportovní akce v regionu byly roce 2020 značně omezeny z důvodu pandemie,
- teritoriální umístění okresu na hranici s Polskou republikou
- tranzitní oblast dovozu prekursorů drog

Územní odbor Rychnov nad Kněžnou

- průmyslová zóna, zdejší firmy stále poptávají pracovní síly a mezery na trhu práce jsou nuceny řešit zajištěním pracovníků z jiných regionů ČR a zahraničních zaměstnanců, včetně agenturních pracovníků
- rekreační oblast Orlických hor se zvýšeným turistickým ruchem jak v letní, tak zejména v zimní sezóně, který je doprovázen zvýšeným pohybem osob a parkováním velkého množství vozidel
- státní hranice s Polskou republikou, rozsáhlé přilehlé rekreační oblasti jsou tak snadno dostupné – hranice je po celé své délce prostupná jak na bývalých silničních přechodech, tak po celé řadě lesních cest, nelze vyloučit ani možnost nelegální migrace, průmyslová zóna Škoda Auto a.s., pracoviště Kvasiny, která na sebe váže vysoký počet zaměstnanců nejen z ČR, ale i cizinců, zejména z Polska a

Slovenska. Stávající, a to nejen páteřní komunikace, nejsou pro značně zvýšený provoz dostatečně dimenzovány a dochází ke zvýšenému riziku vzniku dopravních nehod, narůstají problémy s páčáním dopravních přestupků.

V rámci územních odborů PČR v KHK došlo dle [mapy kriminality \(policie.cz\)](http://mapy.kriminality.policie.cz) ke snížení počtu evidovaných trestných činů v porovnání dat k 30. 9. 2019 a k 30. 9. 2020 a to o 657 evidovaných TČ. Nejvýraznější úbytek ve sledovaném období zaznamenal ÚO HK o 288 skutků, dále ÚO Trutnov o 161 evidovaných skutků. V rámci indexu kriminality na 10 000 obyvatel má nevyšší index kriminality o hodnotě 75,7 ÚO HK, následovaný s minimální odchylkou ÚO Náchod s hodnotou 75,6 následuje ÚO Trutnov s 73,2, více viz tabulka č. 6.

Tabulka č. 6: Kriminalita v KHK dle územních odborů ve srovnání období 1. 1. až 30. 9. 2019 a 1. 1. až 30. 9. 2020²¹

	Počet obyvatel k 31. 12. 2019	Počet TČ k 30. 9. 2019	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Pořadí dle indexu krim.
ÚO Hradec Králové	164 283	1532	93,3	1244 (-288)	75,7 (-17,6)	1.
ÚO Jičín	80 045	578	72,2	521 (-57)	65,1 (-7,1)	4.
ÚO Náchod	109 958	951	86,5	832 (-119)	75,6 (-10,9)	2.
ÚO Rychnov n. K.	79 383	442	55,7	396 (-46)	49,9 (-5,8)	5.
ÚO Trutnov	117 978	1025	86,9	864 (-161)	73,2 (-13,7)	3.
KHK	551 647	4528	82,1	3857 (-657)	69,9 (-12,2)	---

Násilná kriminalita:

Všechny územní odbory KHK vykazují k 30. 9. 2020 pokles násilné trestné činnosti s výjimkou územního odboru Hradec Králové, kde je minimální nárůst o 3 trestné činy. Celkový počet násilných trestných činů v KHK se k 30. 9. 2020 dle [mapy kriminality \(policie.cz\)](http://mapy.kriminality.policie.cz) snížil o 87 trestných činů oproti údajům k 30. 9. 2019. Krajský průměr Indexu kriminality v oblasti násilné kriminality se snížil na hodnotu 6,7 což je o (-1,6) oproti stejnému období roku 2019 více viz tabulka č. 7.

²¹ Zdroj: [Mapy kriminality \(policie.cz\)](http://mapy.kriminality.policie.cz)

Statistické přehledy kriminality PČR k 30. 9. 2020 uvádějí²², že v KHK bylo registrováno 455 násilných trestných činů (*pozn. je zde zahrnuto více paragrafů trestných činů než ve statistice [mapy kriminality \(policie.cz\)](https://mapy.kriminality.cz), z toho bylo 301 objasněno, což je objasněnost 66,2 %. Ve stejném období roku tedy do 30. 9. 2019 bylo registrováno 475 násilných trestných činů, z toho bylo 326 objasněno, což je objasněnost 68,6 %. Tímto lze konstatovat, že násilná kriminalita byla registrována v KHK ve sledovaném období v menším počtu, ale zároveň se snížila i její objasněnost (- 2,4 %) více viz tabulka č. 8. Ke dni 30. 9. 2019 byly registrovány PČR celkem 4 vraždy na území KHK, ve stejném období roku 2020 to byly 2 vraždy (- 50 %) s objasněností v obou letech 100 %. Ke dni 30. 9. 2020 bylo registrováno PČR 34 (- 4) loupeží, z toho bylo 26 (0) objasněno, což je objasněnost 76,5 % (+ 0,2), oproti roku 2019.

Tabulka č. 7: Rozložení násilné trestné činnosti dle územních odborů PČR v KHK²³

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Index* krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
ÚO Hradec Králové	122	7,4	125 (+ 3)	7,6 (+ 0,2)
ÚO Jičín	64	8	52 (- 12)	6,5 (- 1,5)
ÚO Náchod	128	11,6	78 (- 40)	7,1 (- 4,5)
ÚO Rychnov n. K.	47	5,9	30 (- 17)	3,7 (- 2,2)
ÚO Trutnov	97	8,2	86 (- 11)	7,3 (- 0,9)
KHK	458	8,3	371 (- 87)	6,7 (- 1,6)

*Pozn. index kriminality se počítá (počet trestných činů / počet obyvatel daného území) x 10 000

Tabulka č. 8: Statistický přehled násilné kriminality KHK porovnání mezi roky 2019 a 2020 ke dni 30.9.²⁴

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
KHK	475	68,6	8,6	455 (- 20)	66,2 (- 2,4)	8,2

²² Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

²³ Zdroj: [Mapy kriminality \(policie.cz\)](https://mapy.kriminality.cz)

²⁴ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

Mravnostní kriminalita:

Statistické přehledy kriminality PČR k 30. 9. 2020 uvádějí²⁵, že v KHK bylo registrováno **109** mravnostních trestných činů, z toho bylo 67 skutků objasněno, což je objasněnost 61,5 % (- 22,7 %). Ve stejném období roku 2019 bylo registrováno v KHK 133 trestných činů v rámci Královéhradeckého kraje, objasněnost však byla 84,2 %. Lze tedy konstatovat, že podíl této kriminality se v KHK snížil, ale její objasněnost se výrazně oproti roku 2019 snížila, více viz tabulka č. 9

Tabulka č. 9: Statistický přehled mravnostní kriminality KHK porovnání mezi roky 2019 a 2020 ke dni 30.9.²⁶

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
KHK	133	84,2	2,4	109 (- 24)	61,5 (- 22,7)	2 (- 0,4)

Majetková kriminalita:

V roce 2020 všechny územní odbory PČR v KHK uváděly snížení majetkové kriminality ve sledovaném období. Za tímto snížením může být i fakt jarního nouzového stavu spojeného s opatřeními vlády v boji proti pandemii v roce 2020. Nejvyšší úbytek majetkové trestné činnosti dle indexu kriminality na 10 tisíc obyvatel vykazoval územní odbor Hradec Králové, kde došlo ke snížení o hodnotu (- 6,7). Nejnižší podíl v majetkové kriminalitě vykazoval územní odbor Rychnov nad Kněžnou, kde index kriminality ve sledovaném období k 30. 9. 2020 vykazoval hodnotu 15,7, což je o (- 1,8) než ve stejném období v roce 2019. Krajská statistika majetkové kriminality dle [mapy kriminality \(policie.cz\)](#) zaznamenala také snížení, kdy na území KHK bylo k 30. 9. 2020 zaznamenáno o (- 254) trestných činů než ve stejném období roku 2019, více viz tabulka č. 10.

Statistické přehledy kriminality PČR k 30. 9. 2020 uvádějí²⁷, že v KHK bylo registrováno 1739 majetkových trestných činů (*pozn. je zde zahrnuto více paragrafů – krádeže vloupáním, krádeže prosté a ostatní majetková kriminalita), z toho bylo 651 skutků objasněno, což je objasněnost 37,4 %. Ve stejném období roku tedy do 30. 9. 2019 bylo registrováno 1997 trestných činů, z toho bylo 766 objasněno, což je objasněnost 38,4 %. Lze konstatovat, že podíl majetkové kriminality v KHK se ve sledovaném období roku 2020 snížil, více viz tabulka č. 11.

²⁵ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

²⁶ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

²⁷ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

Tabulka č. 10: Rozložení majetkové kriminality dle územních odborů PČR v KHK²⁸

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
ÚO Hradec Králové	531	32,3	421	25,6 (- 6,7)
ÚO Jičín	172	21,5	161	20,1 (- 1,4)
ÚO Náchod	338	30,7	276	25,1 (- 5,6)
ÚO Rychnov n. K.	139	17,5	125	15,7 (- 1,8)
ÚO Trutnov	354	30,0	297	25,1 (- 4,9)
KHK	1534	27,8	1280 (- 254)	23,2 (- 4,6)

Tabulka č. 11: Statistický přehled majetkové kriminality KHK porovnání mezi roky 2019 a 2020 ke dni 30.9.²⁹

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
KHK	1997	38,4	36,2	1739 (- 258)	37,4 (- 1,0)	31,5 (- 4,7)

Hospodářská kriminalita:

Statistické přehledy kriminality PČR k 30. 9. 2020 uvádějí tyto údaje. Celkově v KHK klesl počet evidované hospodářské kriminality na 625 (- 198) oproti stejnému období roku 2019. Objasněnost této kriminality dosáhla ve sledovaném období roku 2020 hodnoty 52,8 % (- 0,8 %), což je statisticky téměř stejná hodnota jako v roce 2019.

²⁸ Zdroj: [Mapa kriminality \(policie.cz\)](#)

²⁹ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

Tabulka č. 12: Statistický přehled hospodářské kriminality KHK porovnání mezi roky 2019 a 2020 ke dni 30.9.³⁰

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
KHK	823	53,6	14,9	625 (- 198)	52,8 (- 0,8)	11,3 (- 3,6)

Toxikomanie:

V roce 2020 všechny územní odbory PČR v KHK uváděly snížení tzv. „toxi“ kriminality ve sledovaném období. Dle statistiky [mapy kriminality \(policie.cz\)](http://mapy.kriminality.policie.cz), jsou zde zahrnuty i ostatní formy toxikomanie **včetně přestupků**. Nejvyšší index kriminality ve sledovaném období 2020 vykazuje územní odbor v Trutnově, a to hodnotu 8,8. Zde se projevuje příhraniční oblast Trutnovska a problematika převážení prekursoru drog z Polska. Druhé místo zaujímá územní odbor Rychnov nad Kněžnou, kde významnou roli sehrává jak průmyslová zóna Solnice-Kvasiny, tak i významný přeshraniční ruch s Polskem a možnost převozu prekursorů drog. Celkově však v KHK poklesla „toxi“ kriminalita ve sledovaném období na 391 (- 128) trestných činů oproti roku 2019.

Statistické přehledy kriminality PČR k 30. 9. 2020 uvádějí³¹, že v KHK bylo registrováno 154 „toxi“ trestných činů (zahrnující § 283 až § 287), což je o 53 trestných činů méně než ve stejném období roku 2019. Lze konstatovat, že došlo k výraznějšímu snížení „toxi“ kriminality ve sledovaném období.

Tabulka č. 13: Rozložení „toxi“ kriminality dle územních odborů PČR v KHK³²

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
ÚO Hradec Králové	142	8,6	114	6,9 (- 1,7)
ÚO Jičín	76	9,5	39	4,9 (- 4,6)
ÚO Náchod	91	8,3	77	7,0 (- 1,3)
ÚO Rychnov n. K.	85	10,7	57	7,2 (- 3,5)
ÚO Trutnov	135	11,4	104	8,8 (- 2,6)
KHK	529	9,6	391 (- 128)	7,1 (- 2,5)

³⁰ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

³¹ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

³² Zdroj: [Mapy kriminality \(policie.cz\)](http://mapy.kriminality.policie.cz)

Tabulka č. 14: Statistický přehled „toxi“ kriminality KHK porovnání mezi sledovaným obdobím let 2019 a 2020³³

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Objasněnost %	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
KHK	207	74,9	3,7	154 (- 53)	77,9	2,8 (- 0,9)

Extremismus:

V roce 2020 všechny územní odbory PČR v KHK dle [mapy kriminality \(policie.cz\)](#) uváděly zvýšení kriminality v oblasti extremismu ve sledovaném období, mimo územního odboru Jičín, kde byla shodná s rokem 2019, podrobněji viz tabulka č. 15. Za tímto zvýšením může být i fakt jarního nouzového stavu spojeného s opatřeními vlády v boji proti pandemii v roce 2020, nespokojenost obyvatelstva s danou situací a posílení extremistických skupin a politických stran. K nevýraznějšímu navýšení došlo v územním odboru Hradec Králové, kde mezi roční nárůst ve sledovaném období byl + 8 trestných činů.

Tabulka č. 15: Rozložení extremismu dle územních odborů PČR v KHK³⁴

	Počet TČ k 30. 9. 2019	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ k 30. 9. 2020	Index krim. na 10 tisíc obyvatel
ÚO Hradec Králové	35	2,1	43 (+ 8)	2,6 (+ 0,5)
ÚO Jičín	14	1,7	14 (0)	1,7
ÚO Náchod	25	2,2	27 (2)	2,4 (+ 0,2)
ÚO Rychnov n. K.	3	0,4	4 (1)	0,5 (- 0,1)
ÚO Trutnov	17	1,4	19 (+ 2)	1,6 (+ 0,2)
KHK	98	1,8	109 (+ 11)	2 (- 0,2)

³³ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

³⁴ Zdroj: [Mapa kriminality \(policie.cz\)](#)

Kyberkriminalita:

Kybernetická kriminalita, je Policií ČR popisována jako trestná činnost, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií včetně počítačových sítí. Samotná oblast informačních a komunikačních technologií je buď předmětem útoku, nebo je páchána trestná činnost za výrazného využití informačních a komunikačních technologií. Jedná se zejména o trestné činy ze skupiny majetkové kriminality, násilné a mravnostní kriminality, ale také dalších skupin kriminality.

V KHK stejně jako v celé ČR dlouhodobě rostl podíl této trestné činnosti. Z tabulky č. 20 vyplývá, že nevýraznější nárůst trestné činnosti měly územní odbor HK (+70) a Trutnov (+66), naopak územní odbor Jičín evidoval snížení (- 19) trestných činů v oblasti kyberkriminality. Celkový meziroční nárůst mezi lety 2018 a 2019 v KHK u tohoto druhu trestné činnosti byl **+ 64 %**. Nejčastějším trestným činem v kyberprostoru je podvod (§ 209), který byl v roce 2019 v KHK registrován PČR v 144 případech, což je o 55 více než v roce 2018, více viz tabulka č. 16.

V KHK bylo v roce 2020 evidováno 342 skutků, tj. o (- 57) oproti roku 2019, v procentech - 14,3 %. I přes tuto statistiku, která je ovlivněna specifiky roku 2020 je toto prostředí kriminalisticky velmi aktivní i v době pandemie. Obecně se mnoho činností přesunulo do on-line prostředí. V rámci územních odborů PČR v KHK v roce 2020 zaznamenal nárůst pouze ÚO Jičín, kde bylo evidováno + 15 případů oproti roku 2019, více viz tabulka č. 16.

Tabulka č. 16: Statistický přehled kyberkriminality KHK porovnání mezi roky 2018, 2019, 2020³⁵

	Počet TČ 2018	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ 2019	Index krim. na 10 tisíc obyvatel	Počet TČ 2020		
ÚO Hradec Králové	62	3,8	132 (+ 70)	8 (+ 4,2)	114 (- 18)		
ÚO Jičín	59	7,4	40 (- 19)	5 (- 2,4)	55 (+ 15)		
ÚO Náchod	67	6,1	94 (+ 27)	8,5 (+ 2,4)	73 (- 21)		
ÚO Rychnov n. K.	23	2,9	35 (+ 12)	4,4 (+ 1,5)	24 (- 11)		
ÚO Trutnov	32	2,7	98 (+ 66)	8,3(+ 5,6)	76 (- 22)		
KHK	243	4,4	399 (+ 156)	7,2 (+ 2,8)	+ 64 %	342 (-57)	- 14,3 %

³⁵ Zdroj: Krajské ředitelství PČR Královéhradeckého kraje

Pachatelé trestných činů:

K datu 30. 9. 2020 došlo k poklesu celkového počtu stíhaných osob v KHK oproti stejnému období roku (2019) na 4 693 (- 757), z toho pro obecnou kriminalitu bylo stíháno 3 151 (- 416) osob, pro hospodářskou kriminalitu bylo stíháno 625 (- 198) osob, pro zbývající kriminalitu bylo stíháno 914 (- 139).

V následujících odstavcích jsou porovnány kategorie pachatelů TČ – věk 0–14, věk 15–17, recidivisté a cizinci.³⁶

Ve věkové kategorii 0–14 let došlo v KHK k výraznějšímu navýšení podílů na páchaní kriminality ve sledovaném období roku 2020 k 30. 9. 2020 oproti k 30. 9. 2019. Děti se dopustily 59 (+ 23) skutků, z toho 56 (+ 22) skutků spadá do obecné kriminality, 2 do hospodářské kriminality a 1 do zbývající kriminality. Nejvýrazněji stoupl meziročně podíl u násilné trestné činnosti na 11 (+ 10) skutků. Aktuálně k 30. 9. 2020 má skupina dětí 0–14 let evidováno PČR více činů jinak trestných než provinění ve věkové skupině mladistvých. U této věkové kategorie se nesnižují počty protiprávních skutků v takové míře jako u skupiny mladistvých.

Zde se ve statistikách mohla projevit situace nouzového stavu, když děti školou povinné byly delší časové období na distanční výuce v souvislosti s opatřeními vlády v boji proti pandemii v roce 2020. Terénní sociální služby v kraji pracující se skupinou dětí uváděly, jejich častější pohyb venku ve skupinkách, bez dozoru dospělých osob v průběhu dne a večera. Vliv vrstevníků může vést k nesprávnému rozhodování dětí v oblasti rizikového chování a páchaní protiprávní činnosti.

V dlouhodobém horizontu mezi lety 2012 až 2020 byly roky s nejvýraznějším podílem TČ u této věkové kategorie roky 2017 a 2018. U skupiny dětí 0–14 let mezi lety 2012 až 2020 byla evidována kriminalita v rozsahu 105 až 61 skutků. Nejnižší byla v roce 2014 (61) a nejvyšší v roce 2017 (105).

I ve věkové kategorii mladistvých 15–17 let došlo k 30. 9. 2020 k navýšení podílu trestné činnosti v meziročním porovnání. Mladiství se k 30. 9. 2020 dopustili celkem 67 (+ 13) skutků, z toho 53 (+ 1) skutků spadá do obecné kriminality, 8 (+ 6) do hospodářské kriminality a 6 (+ 6) do zbývající kriminality. Nejvýrazněji stoupl podíl u krádeží vloupáním na 11 (+ 7) skutků. I zde stejně jako u věkové kategorie 0–14 let, zaznamenaly terénní sociální služby v kraji častější pohyb skupin mladistvých v různých lokalitách, bez dozoru dospělých osob. I zde může vliv vrstevníků vést k nesprávnému rozhodování dětí v oblasti rizikového chování a páchaní protiprávní činnosti (přestupky, TČ). Z dlouhodobého hlediska mezi lety 2012 až 2020 věková kategorie 15–17 let vykazuje čísla mezi 189–113 skutků v podílu celkové kriminality kraje. Nejnižší byla v roce 2019 (113) a nejvyšší v roce 2016 a 2017 (189). Lze konstatovat, že tento podíl v posledních 2 letech klesá výrazněji oproti letům předešlým, zatímco u skupiny dětí 0–14 let je kriminalita v posledních 2 letech na stejné úrovni.

³⁶ Zdroj: [Statistické přehledy kriminality za rok 2020 - Policie České republiky](#)

Recidivisté spáchali na území KHK k 30. 9. 2020 celkem 1271 (- 334) trestných činů, což je v ročním porovnání výrazné snížení jejich podílu v rámci pachatelství TČ. Ve všech sledovaných kategoriích celkové kriminality došlo meziročně ke snížení počtu trestných činů u recidivistů, více viz tabulka č. 17, 18. V procentech byl podíl recidivistů v rámci celkové kriminality kraje k 30. 9. 2020 cca 27,1 %, (- 2,3 %) ve srovnání se stejným obdobím roku 2019.

Cizinci spáchali na území KHK k 30. 9. 2020 celkem 161 (- 34) trestných činů, což je v ročním součtu výraznější snížení podílu v rámci pachatelství. Pouze u majetkové kriminality došlo u cizinců k navýšení na 44 (+ 7) skutků oproti sledovanému období roku 2019, více viz tabulka č. 17. V procentech byl podíl cizinců v rámci celkové kriminality kraje k 30. 9. 2020 cca 3,4 %, (- 0,2 %) ve srovnání se stejným obdobím roku 2019.

Tabulka č. 17: Pachatelé trestných činů dle sledovaných kategorií – vývoj let 2012–2020³⁷

Rok	Věk 1-14 let	15-17 let	Recidivisté	Cizinci
2012	66	137	2519	--
2013	70	147	2855	--
2014	61	154	3003	--
2015	94	127	2603	--
2016	93	189	2655	314
2017	105	189	2278	341
2018	103	145	2130	316
2019	69	113	2231	278
2020	75	120	1807	236

³⁷ Zdroj: Statický přehled KŘP Královéhradeckého kraje

Oběti trestných činů³⁸

Dle tabulky KŘP KHK – nápad trestných činů za rok 2019 dle objektu napadení dle věku, byly vybrány následující věkové kategorie – děti (0–14 let) a mladiství (15–17 let), senioři (věk od 65 let) a oběti domácího násilí.

- Statistiky Krajského ředitelství PČR KHK za rok 2019 uvádějí **220 obětí TČ** v kraji ve věkové kategorii **0–14 let**. V roce 2020 bylo evidováno PČR **163** oběti v této věkové kategorii.

Nejvíce obětí v této věkové kategorii (§ 187 pohlavní zneužití, ostatní mravnostní činy dle § 190 až 194 a dále § 201 ohrožování výchovy dítěte, § 202 svádění k pohlavnímu styku). Rizikový je věk 10 až 14 let a také věk novorozenců do 1 roku věku.

- Statistiky Krajského ředitelství PČR KHK za rok 2019 uvádějí **80** obětí TČ v kraji ve věkové kategorii **15–17 let**. V roce 2020 bylo evidováno PČR **46** obětí v této věkové kategorii.

Mladiství dle krajských statistik kriminality jsou obětmi nejčastěji dle (§ 145 těžké ublížení na zdraví, §146 ublížení na zdraví, § 173 loupež, ostatní mravnostní činy dle § 190 až 194 a dále § 201 ohrožování výchovy dítěte).

- U věkové skupiny od **65 let** statistiky Krajského ředitelství Policie KHK za rok 2019 uvádějí **81** obětí v kraji. Za rok 2020 bylo v této věkové kategorii evidováno **62** obětí.

U této věkové kategorie se nejčastěji jedná o majetkovou trestnou činnost (§ 205 krádež a § 209 podvod) nebo násilné trestné činnosti (§ 173 loupež, § 353 nebezpečné vyhrožování, či § 145–146 a úmyslné ublížení na zdraví).

Intervenční centrum Hradec Králové³⁹ jako služba, která poskytuje pomoc obětem domácího násilí v KHK, ve své výroční zprávě za rok 2019 oproti roku (2018) uvádí, že evidovala za tento rok 131 (- 1) nových případů a poskytovala služby 227 (- 22) klientům. Věkové složení klientů v roce 2019 bylo: věk 0–18 let – 1 klient, věk 19–64 let – 206 klientů, věk + 64 let – 20 klientů. Z tohoto lze usuzovat, že počet obětí domácího násilí je v kraji meziročně na obdobné úrovni. Za rok 2020 nejsou aktuálně k dispozici úplná data, ale předběžně se rok 2020 vykazoval navýšením klientely Intervenčního centra.

³⁸ Zdroj: Statický přehled KŘP Královéhradeckého kraje

³⁹ Zdroj: Výroční zpráva Oblastní charita HK 2018, 2019

Data o vybraných druzích přestupků:

V roce 2020 se i na celkových číslech přestupků projevil nouzový stav spojený s opatřeními státu v boji proti pandemii a také výše zmiňovaná novela zákonů účinná od 1. 10. 2020. Celkový počet přestupků v jednotlivých územních odborech za kalendářní rok 2020 je touto novelizací mírně zkreslen, protože od 1. 10. 2020, je pro trestné činy uplatňována jiná právní norma než v porovnávaných letech předešlých.

V roce 2020 bylo po linii vnější služby řešeno celkem **45 570** (-13 802) přestupků v procentech - **23,24 %**, což je výrazný pokles oproti roku 2019, kdy bylo evidováno **59 372** přestupků. Meziročně byl zaznamenán pokles u přestupků řešených Službou pořádkové Policie KŘPH, které evidovalo **25 773** přestupků, což je pokles o - **7 756** přestupků, což je - **23,13 %**. Služba dopravní policie KŘPH, znamenala i v roce 2020 pokles přestupků na **20 164** přestupků (- 4 621) a v procentech pokles o - **18,6 %**. Služba cizinecké policie evidovala v roce 2020 celkem **1091** (- 486) přestupků, v procentech - **30,8 %** oproti roku 2019. Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál v roce 2020 evidovala celkem **14** (- 64) přestupků, v procentech je to - **82 %** oproti roku 2019, více viz tabulka č. 18.

Tabulka č. 18: Porovnání některých druhů přestupků mezi lety 2019 a 2020⁴⁰

Druh přestupku	Počet obyvatel	Přestupky – abs. počet				Index* na 10 tis. obyv.		
		rok 2019	rok 2020	změna	změna (%) cca	rok 2019	rok 2020	změna (index)
Druh přestupků řešené Službou pořádkové Policie KŘP-H								
Proti veřejnému pořádku	551 647	4 400	4 120	- 280	- 6,36 %	79,8	74,7	-5,1
Proti majetku		4869	3 926	- 943	- 19,37 %	88,3	71,2	-17,1
Alkoholismu a toxikomanie		2 205	1 645	- 560	- 25,40 %	40	29,8	-10,2
Bezpečnost a plynulost silničního provozu		20 071	13 293	- 6 778	- 33,77 %	363,8	240,9	-122,9
Ostatní		1 362	1 294	- 68	- 4,99 %	24,7	23, 5	- 1,2

⁴⁰ Zdroj: Krajské ředitelství PČR Královéhradeckého kraje

Přestupků celkem služby pořádkové policie		32.932	24 301	- 8 631	- 26,21 %	596, 9	440,5	- 156,4
Druh přestupků řešené Službou dopravní policie KŘP-H								
Oznámeno (odevzdáno) celkem (podle § 58/1 a 3a)	551 647	3.327	3.517	+ 190	+ 5,7 %	60,3	63,7	+ 3,4
Alkohol		359	219	- 133	- 38 %	6,5	3,9	- 2,6
Drogy		100	67	- 33	- 33 %	1,8	1,2	- 0,6
Přestupků celkem služby dopravní policie		24.785	20.164	- 4.621	- 18,6 %	449,3	365,5	- 83,8
Služba cizinecké policie								
Přestupků celkem služby cizinecké policie		1577	1091	- 486	- 30,8 %	28,6	19,7	- 8,9
Služba pro zbraně a bezpečn. materiál								
Přestupků celkem služby pro zbraně a BM		78	14	- 64	- 82 %	1,4	0,2	- 1,2
Celkem přestupků útvarů vnější služby		59.372	45.570	- 13.802	- 23,24 %	1076	826,1	- 249,9

* index se spočítá: (počet přestupků / počet obyvatel daného území) x 10 000

Souhrnná data za celý Královéhradecký kraj za jednotlivé územní odbory PČR v KHK v přestupcích, bez rozřídění jednotlivých druhů přestupků ve sledovaném období let k 30. 9. 2019 a 30. 9. 2020, jsou uvedena v tabulce č. 19, dle [mapy kriminality \(policie.cz\)](#). Z této tabulky vyplývá, že došlo k výraznému snížení celkového podílu přestupků ve sledovaném období o 10 984 přestupků v kraji, procentuálně o - 23,17 % oproti stejnému období v roce 2019.

Tabulka č. 19: Porovnání přestupků v územních odborech PČR v KHK mezi obdobími 30. 9. 2019 a 30. 9. 2020⁴¹

	Počet přestupků k 30. 9. 2019	Počet přestupků k 30. 9. 2020	Rozdíl v porovnání	
ÚO Hradec Králové	14 799	11 580	- 3 219	
ÚO Jičín	8 315	5 640	- 2 675	
ÚO Náchod	8 131	6 773	- 1 358	
ÚO Rychnov n. K.	6 238	4 169	- 2 069	
ÚO Trutnov	9 928	8 260	-1 663	
KHK	47 406	36 422	- 10 984	- 23,17 %

Data o klientech kurátorů pro děti a mládež

Kurátor pro děti a mládež, pracuje v rámci činnosti orgánu sociálně právní ochrany dětí s ohroženými dětmi. Tuto agendu vykonávají v KHK obecní úřady s rozšířenou působností. Cílovou skupinou jsou také děti do 15 let, které spáchali čin jinak trestný, či mladiství, kteří se dopustili přestupku nebo provinění. Dále jsou řešeny u dětí vážné poruchy chování v domácím či školním prostředí, problematika experimentů, užívání, závislosti na NL a práce s dětmi umístěnými mimo rodinné prostředí v dětských domovech se školou, výchovných ústavech v rámci nařízené ústavní, ochranné výchovy, popř. ochranného léčení, výkonu vazby nebo trestního opatření v rámci věznice pro mladistvé.

Péče o tyto děti a mladistvé spočívá v poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů, s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního. V oblasti trestné činnosti dětí a mladistvých dochází dle statistiky kurátorů pro děti a mládež k poklesu, což kopíruje i celkovou kriminalitu v kraji. V roce 2018 spáchalo více činů jinak trestných skupina dětí pod 15 let (114), oproti věkové kategorii mladistvých 15–17 let (107) a to o (+ 7) skutků. Z tohoto lze usuzovat, že věk pachatelů se statisticky snižuje. V roce 2019 byl tento poměr rovnocenný, kdy mladiství spáchali v KHK o jeden čin více (97) než děti pod 15 let věku (96). Data za rok 2020 vykazují mírný pokles u dětí pod 15 let 87 (-9) a u mladistvých naopak mírný nárůst 102 (+5).

Nejpočetnější skupinu klientů kurátorů pro děti a mládež tvoří děti s výchovnými problémy, kam patří statisticky všechno rizikové chování dětí a mladistvých mimo přestupků a trestné činnosti, které jsou evidovány zvlášť. U věkové kategorie dětí do 15 let není možné evidovat počet přestupkového jednání těchto dětí, protože přestupek nelze s dítětem pod 15 let projednat. **Preventivní a resocializační program pro rizikové**

⁴¹ Zdroj: [Mapy kriminality \(policie.cz\)](http://mapy.kriminality.policie.cz).

děti a mládež, pracuje s touto věkovou skupinou dětí (věk cca 10–15 let), aby získaly správné návyky, uměly se správně rozhodovat v krizových situacích a získaly právní povědomí, aby se protiprávnímu jednání do budoucna vyvarovaly. Informování o zapojení do průběhu programu jsou i rodiče dětí i OSPOD pro další možnou práci s rodinou. Z porovnávaných údajů kriminality, je vykazován ve sledovaném období mírný nárůst protiprávních činů ve věkové kategorii dětí 0–14 let.

Tabulka č. 20: Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti, přestupků, nebo mají výchovné problémy

SO OPR	Počet obyv. k 31.12.2019	Případů celkem (trestná činnost, přestupky, výchovné problémy 0-18 let)			0-15 let (čin jinak trestný)			15-18 let (provinění)		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Broumov	15 876	35	51	38	6	13	3	8	4	7
Dobruška	20 190	33	22	15	2	2	1	3	4	5
Dvůr Králové n. L.	26 949	70	76	67	17	9	3	4	4	10
Hořice	18 377	11	4	13	6	0	1	1	0	3
Hradec Králové	146 899	285	254	249	15	7	25	11	13	16
Jaroměř	19 273	109	90	94	3	11	3	6	5	7
Jičín	48 382	153	153	150	14	7	11	16	19	9
Kostelec n. O.	24 892	21	25	14	1	6	2	5	1	1
Náchod	60 595	79	115	85	19	22	14	10	16	16
Nová Paka	13 286	26	21	19	0	0	1	5	3	2
Nové Město n. M.	14 214	54	51	60	1	2	2	2	1	4
Nový Bydžov	17 384	62	58	22	0	1	2	1	0	1
Rychnov n. K.	34 301	86	80	20	12	1	1	10	9	5
Trutnov	63 419	232	210	212	12	12	8	21	15	13
Vrchlabí	27 610	46	41	56	6	3	10	4	3	3
Celkem KHK	551 647	1302	1251	1114	114 (*40)	96 (*11)	87 (*12)	107 (*19)	97 (*15)	102 (*13)

*V závorce je uveden počet dívek, které se dopustily činu jinak trestného nebo provinění

Data o klientech sociálních kurátorů

Tato oblast klientů je v gesci obecních úřadů na poli sociální práce na obcích s rozšířenou působností. Dle ročního výkazu MPSV o sociální práci za rok 2020 bylo v evidenci sociálních kurátorů na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností v KHK vedeno 240 osob, které byly v daném roce propuštěny z VTOS, což je oproti roku 2019 nárůst o 59 klientů. Počet osob ve VTOS, s nimiž sociální pracovník – sociální kurátor v roce 2020 pracoval, dosahuje v KHK 509 osob, což je také nárůst oproti roku 2019 o 198 klientů. Děti, které dosáhnou věku 18 let a jsou propuštěni ze školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, případně z VTOS pro mladistvé, jsou orgánem SPOD předávány ke kontaktu se sociálním kurátorem. Dle ročních výkazu o sociální práci se jedná v KHK o 27 dětí v roce 2020.

Tabulka č. 21: Počet klientů sociálních kurátorů v letech 2018 až 2020

SO OPR	Počet obyv. k 31.12.2019	Počet osob ve VTOS s nimiž soc. kurátor pracoval			Počet propuštěných z VTOS			Počet propuštěných z školských zařízení		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Broumov	15 876	54	77	68	24	30	19	5	0	4
Dobruška	20 190	17	22	32	8	5	14	0	2	2
Dvůr Králové n. L.	26 949	15	17	77	34	15	2	0	3	1
Hořice	18 377	1	3	2	8	2	2	0	0	0
Hradec Králové	146 899	12	12	5	141	6	13	11	6	6
Jaroměř	19 273	5	16	8	22	17	13	4	5	6
Jičín	48 382	3	13	29	44	9	16	0	2	3
Kostelec n. O.	24 892	8	28	49	19	8	21	2	2	0
Náchod	60 595	3	4	6	13	13	14	-	-	-
Nová Paka	13 286	5	5	11	8	0	6	0	0	0
Nové Město n. M.	14 214	12	11	16	22	15	25	0	2	0
Nový Bydžov	17 384	19	17	34	33	15	15	0	2	0
Rychnov n. K.	34 301	28	19	76	36	19	34	3	1	2
Trutnov	63 419	62	36	51	18	17	22	4	4	0
Vrchlabí	27 610	32	31	45	18	10	24	1	1	3
Celkem KHK	551 647	276	311	509	440	181	240	30	30	27

System prevence kriminality v KHK

Na místní úrovni kraje jsou do systému prevence kriminality zapojeny orgány veřejné správy, policie, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Pracovní skupina prevence kriminality je složena ze zástupců Policie ČR, krajského úřadu, Probační a mediační služby, městské policie, služeb sociální prevence. Jedná se o složky, které mají s tematikou prevence kriminality dlouholeté zkušenosti.

Podstatou systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti. Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější programy prevence kriminality na místní úrovni. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí takové programy realizovat a finančními prostředky.

Metodické vedení, podpora a předávání informací v oblasti prevence kriminality probíhá různými kanály. Na rok 2021 je plánováno (dle možnosti opatření pandemie) 1 až 2 setkání na KÚ (popř. online), kdy jsou pozváni místní manažeři prevence kriminality na poradě, průběžně během roku probíhá předávání informací e-mailovou poštou, informace jsou zveřejňovány na stránkách kraje a v případě potřeby dochází ke konzultacím přímo na obci (jednodušší logistika, informace získá více lidí ze samosprávy obce).

Podpořené projekty v rámci programu Prevence kriminality na místní úrovni v KHK

V minulosti projekty KHK a jeho obcí získaly následující dotační podporu. Ministerstvo vnitra České republiky podpořilo v letech 2009 až 2014 celkem 14 měst KHK s 83 projekty prevence kriminality na místní úrovni a 4 projekty KHK s krajskou působností.

V roce 2015 bylo podpořeno celkem 10 projektů z 5 obcí (celkovou částkou 1 471 000 Kč) a 2 projekty KHK (celkovou částkou 363 000 Kč).

V roce 2016 bylo podpořeno celkem 11 projektů (4 investiční, 7 neinvestičních), celkem 7 obcí a 2 projekty KHK. Investice byla podpořena částkou 1 600 000 Kč (průměrná částka na projekt je 400 000 Kč), neinvestiční dotace byla v celkové částce 2 000 000 Kč (průměrná částka na projekt je cca 285 714 Kč). V tomto roce získal projekt KHK „Nedáme se – speciální vzdělávací program pro seniory“ druhé místo národního kola soutěže Evropská cena prevence kriminality ECPA 2016.

V roce 2017 bylo podpořeno celkem 11 projektů (6 investičních a 5 neinvestičních) celkem 8 obcí a jeden projekt KHK. V oblasti investic se jedná o částku 2 478 000 Kč, v oblasti neinvestiční dotace 1 676 000 Kč, celkem získal KHK na prevenci kriminality 4 145 000 Kč.

V roce 2018 bylo podpořeno celkem 8 projektů obcí (4 investiční a 4 neinvestiční) a jeden projekt KHK. V oblasti investic se jednalo o částku 1 267 790 Kč, v oblasti neinvestičních projektů pak částku 1 522 011 Kč. Celkem KHK získal na prevenci kriminality v dotačním programu částku 2 789 801 Kč.

V roce 2019 bylo podpořeno 8 projektů z 6 obcí (5 investičních a 3 neinvestiční) a jeden neinvestiční projekt KHK. V oblasti investic se jednalo o částku 1 454 781 Kč, v oblasti neinvestičních projektů 1 284 120 Kč. Celkem KHK získal na prevenci kriminality v dotačním programu částku 2 738 901 Kč.

V roce 2020 bylo podáno celkem 14 projektů z 10 obcí (9 investičních a 5 neinvestičních). Do dotačního řízení 2020 však zasáhla pandemie COVIDu - 19. Hodnotící komise MV se usnesla, že vzhledem k mimořádným opatřením v souvislosti s nálezou koronavirem a nejistou prognózou ohledně jejich trvání a rozsahu, nepodpoří pro daný rok akce, u kterých se počítalo se shromažďováním většího počtu osob či s přímou prací s rizikovými skupinami osob (což se v KHK týkalo 3 projektů). Tři projekty obcí byly hodnoceny jako formálně nesprávné a nebyly rovněž podpořeny. Podpořeno tak bylo 8 projektů ze 7 obcí KHK (7 investičních a 1 neinvestiční). V oblasti investic se jednalo o částku 3 073 076 Kč, v oblasti neinvestičních projektů 520 000 Kč. Celkem KHK získal na prevenci kriminality v dotačním programu částku 3 593 076 Kč.

V roce 2021 bylo podáno obcemi 6 projektových žádostí a jeden projekt krajský. Dva projekty obcí nebyly postoupeny OPK MV k hodnocení krajské hodnotící skupině PK z důvodu nesplnění formálních podmínek projektu, hodnoceny byly tak pouze 4 projekty obcí, z toho 1 projekt nebyl krajskou hodnotící skupinou podpořen, protože nabyly dodrženy zásady projektu PK. S ohledem na doplňující kritéria, které stanovila komise Republikového výboru a nedostatků v projektech v oblasti zásad pro poskytnutí dotace (2 projekty) byly podpořeny pouze 2 neinvestiční projekty, jeden podání obcí a jeden projekt krajský. Celkem KHK získal na prevenci kriminality v dotačním programu částku pouze 211 585,- Kč.

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Obecná tematizace sociálního vyloučení (či sociální exkluze) vychází z premisy, že existuje určitá část společnosti, která je specifickým způsobem relativně znevýhodněná vůči zbytku (Toušek et al., 2018, s. 26). Sociální vyloučení je situací, v níž se jednotlivci a sociální skupiny ocitají nedobrovolně (Sirovátka et al., 2013, s. 4). Celek společnosti se pod tímto prizmatem dělí do zpravidla dvou disproporčních částí, kdy jedna (zpravidla ta větší) vyloučena není a ani jí vyloučení nehrozí, zatímco druhá část je vyloučením zasažena nebo je jím ohrožena. Sociální vyloučení je vedle stavu rozdělení společnosti také proces, během něhož jsou jednotlivci či celé skupiny vytěsňováni na okraj společnosti a je jim omezován nebo zamezen přístup ke zdrojům, které jsou jinak ostatním členům společnosti dostupné (Růžička & Toušek, 2014, s. 121). K sociálnímu vyloučení nedochází při omezování nebo zamezování přístupu k jednomu zdroji, ale k více zdrojům – znevýhodnění se tak na straně vyloučených (či vylučovaných) kumulují. V důsledku sociálního vyloučení dochází k narušení společenské soudržnosti.

V KHK se podoba sociálně vyloučených lokalit (dále jen „SVL“) významně nemění. Nadále se jedná o existenci jednotlivých domů v městské zástavbě nebo na samotě, jejichž stav neodpovídá hygienickým a technickým standardům běžného bydlení. Lze hovořit o místech a objektech, které ztratily své původní využití a leží v takové části města, která se nerozvíjí. Pokud se jedná o malé venkovské SVL, nenachází se v místě základní škola, úřady, pošta nebo lékař. Není zde žádná nabídka pracovních příležitostí, stejně tak je možné poukázat na komplikovanou dopravní obslužnost nebo horší kvalitu silniční infrastruktury.

Sociálně vyloučené osoby bývají v řadě případů s celou rodinou odkázány na přechodnou formu bydlení v ubytovnách nebo v zařízení sociálních služeb (např. azylové domy). V SVL dochází ke koncentraci jevů, jež v kumulované podobě zhoršují nebo brání zlepšení socio-ekonomické situace obyvatel nebo celých rodin. Jedná se o nízké vzdělání, dlouhodobou nezaměstnanost, nedostatek pracovních míst, zadlužení, špatný zdravotní stav, horší dostupnost zdravotní péče, záškoláctví nebo vyšší nápad trestné či přestupkové činnosti.

Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita, včetně etnicity přisouzené okolím. Etnická příslušnost (většinou romská) je obvyklou příčinou negativního postoje většinové společnosti a diskriminace, nejčastěji na trhu s bydlením, ve vzdělávání a často také v oblasti zaměstnání. Právě Romové jsou často stigmatizováni, tedy nálepkováni jako osoby nebo skupina osob tzv. problémových nebo nepřizpůsobivých.

Rozsah sociálního vyloučení v KHK

V červnu roku 2020 zveřejnila Agentura pro sociální začleňování zprávu nazvanou Rozsah sociálního vyloučení v Královéhradeckém kraji, jež přinesla deskriptivní i analytické informace o rozsahu sociálního vyloučení na několika územních úrovních: obcích, SO ORP, místních akčních skupinách apod. Zpráva vycházela z dat za rok 2018 (v případě osob v exekuci z dat k 31. 12. 2017). Rozsah sociálního vyloučení je sledován prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti. Jedná se o následující indikátory:

1. Příjemci příspěvku na živobytí (zdroj dat: MPSV)

Příjemcem příspěvku na živobytí (PnŽ) se může stát domácnost, jíž zůstává na život méně než částka živobytí (součet životního minima členů domácnosti), která vyčerpala jiné možnosti pro zvýšení příjmů a prokazuje snahu o zvýšení příjmu vlastní prací.

2. Příjemci příspěvku na bydlení (zdroj dat: MPSV)

Příjemcem příspěvku na bydlení (PnB) se může stát domácnost, která vydává víc než 30 % (v Praze 35 %) příjmu na pokrytí nákladů na bydlení.

3. Osoby v exekuci (zdroj dat: Exekutorská komora ČR)

Osoba, proti níž je vedeno jedno či více exekučních řízení.

4. Dlouhodobě nezaměstnané osoby (zdroj dat: Úřad práce ČR)

Osoba potenciálně ekonomicky aktivní je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání (UoZ) Úřadu práce déle než 6 měsíců.

5. Předčasné odchody ze systému základního vzdělávání – běžné třídy (zdroj dat: MŠMT)

Osoba (žák) ukončuje povinnou školní docházku v systému základního vzdělávání v 7. nebo 8. ročníku, a to v důsledku jednoho nebo dvou propadnutí. Indikátor se vztahuje pouze k běžným třídám, tzn., že nejsou zahrnuty osoby (žáci) předčasně ukončující povinnou školní docházku ve speciálních třídách. Speciální třídy byly z indikátoru předčasných odchodů vyřazeny, protože zařazení žáků do těchto tříd je podmíněno celou řadou důvodů, které nezbytně nesouvisejí se sociálním znevýhodněním. Především jde o důvody spojené se zdravotními handicapami žáků.

Pro vyhodnocení celkového rozsahu sociálního vyloučení byl Agenturou pro sociální začleňování sestaven tzv. index sociálního vyloučení. Rozsah hodnot se pohybuje v rozmezí 0 až 30 bodů, kdy 30 bodů indikuje maximální rozsah sociálního vyloučení v obci (obec překročila všechny prahové hodnoty ve všech indikátorech) a 0 naopak indikuje minimální rozsah sociálního vyloučení (obec nepřekročila ani jednu prahovou hodnotu). Prizmatem indexu sociálního vyloučení nahlédnuto, 257 obcí KHK (57 % obcí KHK) obdrželo **0 až 1 bod**, a lze je tak považovat za obce sociálním vyloučením neohrožené; 167 obcí (37 % obcí KHK) získalo **2 až 7 bodů**, a lze je proto z hlediska sociálního vyloučení považovat za rizikové. Pokud budeme považovat hodnoty indexu **8 a vyšší** za ukazatel sociálním vyloučením ohrožených obcí, pak se jich na území KHK vyskytovalo 24 (5 % obcí KHK). Jestliže ohrožené obce (8 a více bodů) tvořily 5 % ze všech obcí na území KHK, lze konstatovat, že tento stav je v komparaci s ostatními kraji nadprůměrně dobrý – nižší podíl těchto obcí se vyskytoval jen na území krajů Pardubického (4 %) a Vysočiny (4 %); shodně na tom byly kraje Středočeský (5 %) a Zlínský (5 %).

Výskyt ohrožených obcí byl napříč KHK poměrně rozprostřený – ačkoli celkový podíl ohrožených obcí KHK byl v celorepublikovém srovnání nízký, vnitřní diference kraje byla poměrně vysoká. Obcí s 8 a více body bylo nejvíce v SO ORP Jičín (6), Broumov (4) a Hradec Králové (4); naopak v SO OPR Dobruška, Kostelec nad Orlicí, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Rychnov nad Kněžnou a Vrchlabí se nevyskytovala ani jedna obec z hlediska sociálního vyloučení ohrožená. Nejvyšší podíl obcí s 8 a více body se vyskytoval v SO ORP Broumov (28 %) a Dvůr Králové nad Labem (11 %).

Základní údaje o situaci osob v sociálně vyloučených lokalitách v kraji

Tabulka č. 22: Kvalifikovaný odhad počtu osob žijících v podmínkách sociálního vyloučení v jednotlivých obvodech obcí s rozšířenou působností v KHK v roce 2021⁴²

Obvod obce s rozšířenou působností	Kvalifikovaný odhad osob žijících v podmínkách sociálního vyloučení
Broumov	1200
Dobruška	116
Dvůr Králové n. L.	82
Hořice	39
Hradec Králové	600
Jaroměř	800
Jičín	247
Kostelec n. O.	285
Náchod	105
Nová Paka	55
Nové Město n. M.	22
Nový Bydžov	270
Rychnov n. K.	100
Trutnov	425
Vrchlabí	86
Celkem KHK	4432

⁴² Zdroj: KÚ KHK

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Odbor sociálních věcí

V rámci odboru sociálních věcí dochází zejména k naplňování ustanovení § 93 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jež ukládá krajskému úřadu na území svého správního obvodu koordinovat poskytování sociálních služeb a realizovat a koordinovat činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob.

Oddělení sociálně právní ochrany dětí

Oddělení sociálně právní ochrany dětí řídí a kontroluje výkon státní správy v přenesené působnosti na úseku sociálně-právní ochrany dětí na území kraje. Rozhoduje například o vydání pověření právníkům a fyzickým osobám k výkonu sociálně-právní ochrany dle zákona č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a provádí kontrolní činnost na tomto úseku nebo zajišťuje v součinnosti s obcemi zprostředkování náhradní rodinné péče

Oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb

Oddělení sociální práce, prevence a registrace sociálních služeb spolupracuje s obcemi, s dalšími kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci konkrétním osobám. Dále vykonává metodickou, konzultační a kontrolní činnost výkonu státní správy na úseku výkonu sociální práce dle zákona o sociálních službách u ORP, současně metodicky řídí a kontroluje výkon sociální práce na obcích. Zajišťuje také dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území.

Oddělení plánování a financování sociálních služeb

Oddělení plánování a financování sociálních služeb nastavuje síť sociálních služeb na území kraje, přitom přihlíží k informacím obcí. Ve spolupráci s dalšími relevantními subjekty zpracovává strategické materiály a koncepce kraje v oblasti sociálních služeb.

Odbor kancelář hejtmána

Činnost kraje v oblasti integrace Romů je upravena v § 6 odst. 7 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, podle něhož „*Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti*“. Působnosti svěřené krajskému úřadu v oblasti agendy integrace příslušníků romské komunity jsou výkonem přenesené působnosti. Krajský úřad dle § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, zřizuje funkci

koordinátora pro romské záležitosti. Od 1. 1. 2020 je tato pozice zřízena v souladu s metodickým doporučením Úřadu vlády ČR v rámci kmenové struktury Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, a to pod odborem kanceláře hejtmána. Ve správním obvodu kraje vykonává koordinátor metodickou, konzultační a kontrolní činnost v oblasti integrace příslušníků romské komunity, dále například připravuje a zpracovává stanoviska kraje k legislativním návrhům a materiálům strategické či koncepční povahy zabývajícími se romskou menšinou či problematikou sociálního vyloučení.

Odbor školství

Oddělení primárního a zájmového vzdělávání

Oddělení primárního a zájmového vzdělávání zajišťuje konzultační, metodickou a odbornou pomoc školám a školským zařízením, dále dává souhlas se zřízením třídy, oddělení podle § 16 odst. 9 školského zákona ve školách zřizovaných obcemi či svazky obcí a v soukromých mateřských a základních školách. Metodicky vede a spolupracuje s metodiky prevence při PPP a SPC KHK nebo spolupracuje s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími subjekty při naplňování státní politiky, státních programů a projektů v oblasti sportu, tělovýchovy, volnočasových aktivit a prevence rizikového chování. Pro žáky, kteří jsou dětmi osoby s cizí státní příslušností a plní povinnou školní docházku, zajišťuje ve spolupráci se zřizovatelem školy bezplatnou přípravu k jejich začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků a v případě osob se státní příslušností jiného členského státu EU rovněž podle možností ve spolupráci se zeměmi původu žáka podporu výuky mateřského jazyka a kultury země jeho původu, která bude koordinována s běžnou výukou v základní škole; zajišťuje přípravu pedagogických pracovníků, kteří budou uvedené vzdělávání uskutečňovat. V samostatné působnosti navrhuje oddělní priority, zaměření a podmínky dotačních programů kraje v oblasti sportu, tělovýchovy, volnočasových aktivit, prevence rizikového chování a vzdělávání. Současně provádí hodnocení kritérií u žádostí podaných v dotačních programech vyhlášených krajem na oblast sportu, tělovýchovy, volnočasových aktivit, prevence rizikového chování a vzdělávání.

Oddělení středního a speciálního vzdělávání

Oddělení středního a speciálního vzdělávání dává souhlas se zřízením přípravné třídy základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky ve školách zřizovaných krajem, dále dává souhlas se zřízením třídy přípravného stupně základní školy speciální, pokud zřizovatelem uvedené školy není kraj, MŠMT či registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy. Oddělení rozhoduje o změnách v rejstříku škol a školských zařízení v případech stanovených školským zákonem na úseku středních škol, škol pro děti a žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona, vyšších odborných škol a školských zařízení. Současně plní úkoly nadřízeného správního orgánu ředitelů dětských domovů, dětských domovů se školou a výchovných ústavů.

Oddělení projektů ve vzdělávání

Oddělení projektů ve vzdělávání spolupracuje s MŠMT, reaguje na jeho výzvy ve věci evropských programů, účastní se konzultací, informuje o způsobu zapojení kraje, potažmo krajem zřizovaných i jiných organizací do evropských programů v rámci krajských projektových záměrů nebo sleduje výzvy ostatních resortů a institucí, vyhledává možnosti dotací na podporu vzdělávání.

Oddělení regionálního rozvoje, grantů a dotací

Oddělení krajských dotací

Oddělení krajských dotací pro rozhodování orgánů kraje připravuje stanoviska k přidělování dotací, připravuje podklady a plní úkoly vyplývající z PRK a dalších strategických dokumentů, pro rozhodování orgánů kraje. Tvoří, řídí a administruje dotační programy kraje v dotační oblasti regionálního rozvoje, vzdělávání, prevence, volnočasových aktivit, inovací, životního prostředí a zemědělství, kultury a památkové péče, cestovního ruchu, programu obnovy venkova a sportu a tělovýchovy, v souladu se zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dalšími příslušnými právními předpisy, programovými dokumenty kraje a usneseními, vydanými orgány kraje.

OBCE

V KHK je 15 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (dále ORP). Tyto úřady dle § 92 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, na území svého správního obvodu koordinují poskytování sociálních služeb a realizují činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob, přitom spolupracují s krajskou pobočkou Úřadu práce a krajským úřadem. Na všech ORP v kraji, stejně tak i na obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem, působí sociální pracovníci, kteří v rámci výkonu sociální práce pomáhají osobám, které vyžadují pomoc v sociálně nepříznivé situaci.

ORP ve svém správním obvodu plní dle § 5 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin, úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské menšiny a jejich integraci do společnosti. Z tohoto titulu by měl být na každém ORP ustanovený pracovník (tzv. romský poradce), který tuto agendu vykonává. Nadále však přetrvává stav, kdy místa romských poradců jsou zřizována buď s minimální výší pracovního úvazku v kumulaci s dalšími činnostmi, nebo nejsou zřizována vůbec. Agenda s příslušníky romské a dalších národnostních menšin je podle sdělení obecních úřadů obcí s rozšířenou působností dostatečně zajištěna v režimu sociální práce, která je financována ze státního rozpočtu formou dotační podpory. V rámci organizační struktury obecních úřadů ORP tedy spadá agenda romské integrace pod odbory sociálních věcí.

V uplynulém období nadále pokračovala ze strany kraje podpora pro navazující opatření zejména u obcí, jež jsou zatíženy problematikou sociálně vyloučených lokalit. Jednalo se o podporu služeb sociální prevence, zejména terénního programu specificky zaměřeného na sociálně vyloučené lokality a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi.

Sociální pracovníci a romští poradci v terénu pomáhají klientům v široké škále problémů, které obyvatele vyloučených lokalit tíží a nezvládají je sami řešit. Pomáhají klientům s vyřizováním řady dávek, vyřizováním nezbytných dokumentů (např. občanský průkaz nebo průkaz zdravotní pojišťovny), při řešení dluhů a exekucí, zvládnutí náročných životních situací (stěhování, ztráta zázemí), dále při hledání bydlení a zaměstnání. Ve spolupráci s dalšími aktéry usilují o eliminaci rizikového chování či záškoláctví a o zlepšení péče o děti. Romští poradci sledují vývoj situace romské menšiny v území ORP, mapují rizika ohrožující životní situaci Romů a vyhledávají zdroje podpory.

Vizí strategií kraje bude v této oblasti nadále zajišťovat odbornou a metodickou pomoc obcím při výkonu přenesené působnosti v oblasti realizace činností sociální práce, vzdělávat sociální pracovníky a romské poradce v tématech sociálního vyloučení a chudoby, metodicky je vést ve smyslu preventivního působení v sociálně vyloučených lokalitách, informovat o relevantních dotačních výzvách a vytvářet prostor pro přenos dobrých praxí a zkušeností vedoucích k sociálnímu začleňování osob a integraci romské menšiny do společnosti.

KHK informuje prostřednictvím každoroční Zprávy o stavu romské menšiny v Královéhradeckém kraji Úřad vlády ČR o aktuální situaci v životě Romů a vývojových trendech souvisejících s problematikou sociálního vyloučení. Uvedená zpráva shrnuje situaci příslušníků romské menšiny například v oblastech vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení, zdraví nebo v otázce soužití s majoritní populací.

Vzdělávání

Vzdělání je jedním ze základních nástrojů, jimiž lze předcházet sociálnímu vyloučení a chudobě. Vzdělávací instituce umožňuje dítěti nejen se vzdělávat, ale v širším smyslu i socializovat a setkávat se s vrstevníky z nejrůznějšího sociálního zázemí. Základním předpokladem kvalitního a fungujícího vzdělávacího systému je umožnit každému jednotlivci maximálně rozvinout jeho vzdělávací potenciál a zajistit dobrou dostupnost a prostupnost všech stupňů škol.

Novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) zavedla od školního roku 2017/2018 povinné předškolní vzdělávání pro děti, které před začátkem školního roku dosáhnou 5 let věku. Povinné předškolní vzdělávání, jež se plní primárně v mateřské škole v rozsahu 4 hodin denně, je bezplatné.

Zásadní změnu také přinesla novela školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.), která vstoupila v účinnost 1. 9. 2016 a jež nastavila jasná pravidla nárokové podpory při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že se dětem dostává podpory předvídatelným způsobem a krytí nákladů s podporou spojených je garantováno do výše stanovené příslušným prováděcím předpisem. Podpůrná opatření jsou členěna podle věcné i finanční náročnosti. Přehled podpůrných opatření členěný do pěti stupňů dle organizační, pedagogické a finanční náročnosti s jejich podrobným popisem je obsahem Přílohy č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

V roce 2016 došlo také k rozsáhlé úpravě Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Odstraněna byla příloha RVP, která upravovala vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) a byla využita při konstrukci sjednocujícího kurikula. Ke dni 1. 3. 2016 vstoupil upravený RVP ZV v platnost.

Přetrvávajícím problémem dětí pocházejících ze sociálně vyloučeného prostředí je jejich nepřípravenost na vstup do základní školy. Negativně lze vnímat nezapojení dětí do povinného předškolního vzdělávání, vysoké absence žáků účastných povinné školní docházky, vysoké počty předčasných odchodů ze základního vzdělávání nebo počty dětí, které po ukončení povinné školní docházky nepokračují v dalším vzdělávání. Znepokojující rovněž je neochota rodičů spolupracovat se školskými poradenskými zařízeními. Poznatky z terénní sociální práce poukazují také na nevhodné podmínky pro domácí přípravu v sociálně vyloučených domácnostech. Systémovým nedostatkem je nadále neukotvená včasná péče o děti do tří let z rodin, které se potýkají se socioekonomickým znevýhodněním.

Zpráva o rozsahu sociálního vyloučení v Královéhradeckém kraji zpracovaná Agenturou pro sociální začleňování uvádí, že ve školním roce 2017/2018 bylo nejvíce předčasných odchodů zaznamenáno v SO ORP Hradec Králové (21), Jaroměř (21) a Jičín (18); naopak nejméně k předčasným odchodům docházelo v SO ORP Nové Město nad Metují (0), Nová Paka (4) a Vrchlabí (5). V celkovém součtu se všechny předčasné odchody v KHK týkaly 149 žáků a žaček.

Klíčové v této oblasti bude nadále podporovat a rozvíjet existující nástroje prevence, předávat informace relevantním aktérům v území o vyhlášených dotačních výzvách a programech na krajské a národní úrovni, jejichž cílem je podpořit sociálně znevýhodněné romské žáky a studenty ve studiu na středních a vyšších odborných školách. Tuto výzvu pod názvem *Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol* například v příslušném roce vyhláší Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Pro romské středoškoláky je určen také stipendijní program organizace Romea, o.p.s. Podporu pro projekty společného vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu a projekty v oblasti spolupráce rodiny a školy mohou získat neziskové organizace a školy například z dotačního programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Podpora integrace romské menšiny*. KHK je schopen spolufinancovat smysluplné projekty škol a neziskových organizací zaměřené na podporu školní úspěšnosti cílové skupiny na základní a střední škole nebo projekty zaměřené na podporu volnočasových či zájmových aktivit.

Jedním z významných a užitečných nástrojů, jak nadále zlepšovat docházku dětí ze sociálně a ekonomicky slabých rodin do mateřských a základních škol, je zapojení KHK do projektu Obědy do škol. Tato podpora financovaná z Operačního programu potravinové a materiální pomoci nabízí možnost bezplatného stravování dětem ve věku 3-15 let z rodin nacházejících se v hmotné nouzi. Krajský úřad KHK pravidelně oslovuje základní školy, mateřské školy a víceletá gymnázia, aby se do projektu pro příslušný školní rok zapojily. Zapojení škol je klíčovým faktorem úspěšné pomoci potřebným dětem.

Tabulka č. 23: Potravinová pomoc dětem v KHK – přehled⁴³

Školní rok	Rozpočet projektové žádosti	Skutečně vyčerpáno	Zapojených škol	Zapojených škol s podpořenými dětmi	Plánovaných dětí	Skutečně podpořených dětí
2017-18	4 999 547,70	1 552 311,60	56	40	878	383
2018-19	6 322 988,70	1 686 151,95	73	54	1087	398
2019-20	5 786 953,20	1 368 735,38	88	70	965	448
2020-21	6 326 660,55	1 518 342,00	87	75	982	558

Významné jsou pro bezplatné stravování dětí v základních školách, jež prokazatelně zlepšuje školní úspěšnost, také projekty neziskových organizací a nadací, které jsou finančně podporovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Nad rámec shora uvedeného lze konstatovat, že pozitivní změny lze dosáhnout také kontinuálním vzděláváním, supervizí pedagogů, přenosem příkladů dobré praxe nebo zohledněním potřeb diverzifikace výuky vzhledem k individuálním potřebám žáků pocházejících z odlišného socio-kulturního prostředí.

Zaměstnanost

Dlouhodobá nebo opakovaná nezaměstnanost má velmi úzkou souvislost se sociálním vyloučením a chudobou. Na základě poznatků sociálních pracovníků a romských poradců lze konstatovat, že obyvatelé SVL se ve značné míře potýkají s nezaměstnaností nebo nestabilním zaměstnáním. Dlouhodobá nezaměstnanost má vážné důsledky v podobě vyloučení z participace na sociálním a ekonomickém životě nebo vede k rezignaci na další hledání práce a nežádoucí závislosti na sociálních dávkách. Významnou překážkou pro zaměstnanost je kromě horšího zdravotního stavu či nízkého vzdělání především zadluženost, související exekuce nebo tzv. práce načerno. Nelegální zaměstnávání mnohdy upřednostňují jak zaměstnavatelé (pro snížení nákladů), tak i pracující osoby (z důvodu hrozby exekuce příjmů).

Diskriminace na trhu práce představuje jeden z hlavních problémů při zaměstnávání Romů, na což poukazují data z uskutečněných výzkumů a šetření. Přitom právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace v zaměstnání a v přístupu k zaměstnání upravuje ustanovení § 1 odst.

⁴³ Zdroj: KÚ KHK

1 písm. a) antidiskriminačního zákona. Zákaz diskriminace v uplatňování práva na zaměstnání dále upravuje zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně § 4. Dle § 12 tohoto zákona je pak zakázáno činit nabídky zaměstnání s diskriminačním charakterem.

Překážku v zaměstnávání romských žen lze identifikovat v tradičním rozdělení rolí mezi muži a ženami. V porovnání s ženami z majoritní populace žijí romské ženy častěji v domácnosti s dítětem nebo dětmi v předškolním věku, které nenavštěvují mateřské školy, což snižuje šance těchto žen získat zaměstnání.

Úřady práce nemohou, dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, vést evidenci uchazečů o zaměstnání z hlediska etnické příslušnosti. Nelze tedy vyhodnotit, jaké mají nástroje aktivní politiky zaměstnanosti dopad na romskou menšinu žijící v podmínkách sociálního vyloučení. Tyto úřady však mají nezastupitelnou úlohu v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti. V KHK realizuje Úřad práce projekty, jejichž cílem je zvýšení zaměstnatelnosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání nebo osob sociálně vyloučených či exkluzí ohrožených. K 31. 12. 2020 vstoupilo do projektu Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání 749 osob. Na nedotované zaměstnání nastoupilo 7 osob a pro celkem 236 osob bylo zprostředkováno zaměstnání (z toho VPP 214 a SÚPM 22). Od zahájení klíčových aktivit RIP Kudy kam II v KHK vstoupilo do projektu celkem 440 osob. Celkem 200 osob bylo umístěno na podpořená pracovní místa (84 osob na podpořených SÚPM a 116 osob na místech vyhrazených pro VPP).

Podíl nezaměstnaných osob v KHK byl k 31. 12. 2020 ve výši 3,11 %. Nejvyšší nezaměstnanost ve výši 6,5 % lze k příslušnému datu například sledovat v ORP Broumov, v kterém je identifikován vyšší rozsah sociálního vyloučení.

Strategií v této oblasti bude nadále posilovat a rozvíjet případovou sociální práci na obcích, partnerství a spolupráci sociálních služeb prevence, sociálních pracovníků na obcích, romských poradců a pracovníků úřadů práce v otázkách zaměstnanosti a dávkových systémů. Na bázi tohoto partnerství bude nutné identifikovat v systému služeb zaměstnanosti „slepá místa“, aby ve zvýšené míře mohly být využívány stávající a současně nastavovány inovativní nástroje podpory zaměstnanosti sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených osob (např. dostupné zaměstnávání, sociální podnikání). Významnou úlohu v podpoře zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob budou i nadále mít obce na základě jejich pravidelných žádostí o příspěvek na veřejně prospěšné práce v souladu s ustanovením § 112 zákona o zaměstnanosti.

Tabulka č. 24: Přehled dlouhodobě nezaměstnaných UoZ v obcích s rozšířenou působností (ORP) v KHK k 31.12.2020⁴⁴

	Obce s rozšířenou působností (ORP)	Uchazeči o zaměstnání celkem (UoZ)	UoZ ženy	Podíl nezaměstnaných osob (PNO) v %	Celkem dlouhodobě nezaměstnaných UoZ (CD nez. UoZ)	CD nez. UoZ ženy
1.	Hradec Králové	2065	979	3,2	426	226
2.	Nový Bydžov	222	116	3,6	40	29
3.	Jičín	203	112	2,1	20	11
4.	Hořice	158	79	2,8	26	13
5.	Nová Paka	135	64	2,3	26	15
6.	Náchod	487	245	3,4	64	39
7.	Broumov	386	116	6,5	154	78
8.	Jaroměř	379	178	4,1	55	28
9.	Nové Město nad Metují	178	78	3	21	11
10.	Rychnov nad Kněžnou	156	91	1,9	28	16
11.	Dobruška	79	49	1,9	10	7
12.	Kostelec nad Orlicí	86	53	1,7	12	5
13.	Trutnov	686	342	3,6	138	76
14.	Dvůr Králové nad Labem	380	199	3,8	116	74
15.	Vrchlabí	196	114	2,4	19	12
	Celkem	5796	2815		1155	640

⁴⁴ Zdroj: Úřad práce ČR

Bydlení

Viditelnou známkou sociálního vyloučení v KHK je existence lokalit, pro které je charakteristická nízká kvalita domovního a bytového fondu či jeho stáří. Sociální pracovníci obcí, romští poradci a sociální služby se v SVL setkávají s přeplněností bytů, obýváním bytů bez nájemních smluv nebo vysokým nájemným.

Pro sociálně ohrožené skupiny obyvatel představuje dostupnost standardního bydlení zásadní a dlouhodobě neřešený problém. S růstem cen bytů a jejich nadhodnocením se nedostupnost bydlení stala skutečně celospolečenským problémem. Nedostupnost standardního bydlení byla nejvíce identifikována u romské menšiny, jež se ve vysoké míře setkává na trhu s bydlením s diskriminací. Romové jsou tedy v mnoha případech nuceni využívat substandardní formy bydlení (např. ubytovny, azylové domy). Na základě rovných podmínek je pro tuto skupinu osob dostupné pouze bydlení v objektech, které jsou ve vlastnictví měst a obcí. Významnou překážku pro Romy a další sociálně vyloučené skupiny představují přísné podmínky, které je nutné splnit pro toto nájemní bydlení. Žádosti o přidělení obecních bytů mohou podle vnitřních směrnic obcí zpravidla podat pouze osoby, jež nemají žádnou pohledávku vůči poskytovateli (dluhy za nájemné či služby, odpady, neuhrazené poplatky, pokuty apod.) a které mají trvalé bydliště v obci.

V druhé polovině roku 2018 byla ustavena Platforma dostupného bydlení KHK, jejímž cílem je především přenos informací, sdílení dobré praxe a koordinace aktivit. KHK s cílem získat a dále využít data týkající se nejen cílových skupin sociálního a dostupného bydlení spolupracuje od roku 2019 s Agenturou pro sociální začleňování. KHK bude také do roku 2022 realizovat projekt Rozvoj regionálního partnerství II, kde provozovatelé sociálního bydlení tvoří jednu z hlavních cílových skupin.

Strategií bude v této oblasti nadále propojovat klíčové aktéry, vytvářet podmínky pro přenos dobrých praxí nebo informovat o možnostech metodické i finanční podpory. Žádoucí je posilovat depistáž v obcích, případovou sociální práci nebo partnerství mezi relevantními aktéry, jako jsou Agentura pro sociální začleňování, sociální pracovníci obcí, sociální služby prevence, úřady práce a jejich dávkové útvary, hygienická stanice a místně příslušné stavební úřady. Kraj v této oblasti bude usilovat o posílení systému sociálního bydlení, jenž se ukazuje jako jeden z nástrojů řešení krize bydlení a také jako efektivní pomoc ohroženým skupinám obyvatel. Sociální bydlení umožňuje nejen poskytování efektivnější sociální práce, ale také vytváří lepší podmínky pro zdravý vývoj dětí, podporuje dobré sousedské vztahy nebo zabraňuje rozdělování rodin. Podle údajů z jara 2021 je v KHK i 17 obcí, které na svém území mají celkem 155 sociálních bytů.

Tabulka č. 25: Obce se sociálními byty v KHK (stav k 1.6.2021)⁴⁵

Obec	Celkový počet sociálních bytů	Byty z národních dotací	Počet bytů z IROP
Dvůr Králové nad Labem	22	0	22
Hořice	8	4	4
Hradec Králové	12	0	12
Jičín	16	8	8
Jičín (Libáň)	6	0	6
Jičín (Vysoké Veselí)	6	3	3
Náchod (Hronov)	12	0	12
Náchod (Vysokov)	8	0	8
Náchod (Horní Radechová)	3	0	3
Nová Paka	14	7	7
Nový Bydžov	8	0	8
Rychnov nad Kněžnou (Polom)	2	0	2
Trutnov (Malé Svatoňovice)	11	0	11
Trutnov (Pílníkov)	4	2	2
Trutnov (Svoboda nad Úpou)	12	6	6
Vrchlabí	8	0	8
Vrchlabí (Prosečné)	3	0	3

⁴⁵ Zdroj: MMR

Zdraví

Zdravotní situaci obyvatel v SVL poznamenávají podle sdělení sociálních a terénních pracovníků problémy se zuby, obezita, bolest zad nebo respirační potíže, což je většinou důsledkem špatných životních podmínek, životosprávy a stravovacích návyků. Častým problémem jsou především závislosti – cigarety, alkohol, nelegální drogy – zejména pervitin. Přetrvávajícím rizikem je tedy výskyt hepatitidy typu B a C v souvislosti s nitrožilní aplikací NL a výskyt hepatitidy A.

Významný problém představuje složitější dostupnost lékařské péče pro osoby žijící v SVL v důsledku nedostatku praktických i odborných lékařů. Jedná se především o pediatry, stomatology nebo psychiatry. Dojíždění za zdravotní péčí do jiných měst je především z finančního hlediska pro rodiny s dětmi značně problematické, což může ohrožovat péči o zdraví dětí včetně povinného očkování a prevence onemocnění. Nedodržování preventivních prohlídek a pravidelných vyšetření u lékaře je v řadě případů také způsobeno předsudky a nedůvěrou ve zdravotnický personál, což v mnoha případech vede k tomu, že návštěva lékařů se uskutečňuje až v případě konkrétního zdravotního problému. Zásadní překážkou v této oblasti jsou dluhy na zdravotním pojištění.

Zdravotní stav ovlivňuje řada přidružených problémů souvisejících se životem v SVL, jako je např. špatný stavebně technický stav obydlí, kde se v hojně míře vyskytuje vlhkost, plísně a různí škůdci jako přenašeči chorob. K šíření infekčních chorob přispívají společná sociální zařízení, chybějící koupelny nebo sdílení malých prostor více lidmi.

V KHK je od roku 2018 realizován projekt Státního zdravotního ústavu s názvem Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, jehož cílem je zlepšení rozhodování ve prospěch zdraví u osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením a sociálně vyloučených ve věku 15-65 let, a tím zlepšení životního stylu. V rámci projektu došlo v Hradci Králové k vytvoření Regionálního centra podpory zdraví, prostřednictvím kterého jsou realizovány motivační programy nebo vzdělávání cílové skupiny v oblasti zdraví.

V této oblasti je důležitá spolupráce zejména pediatrů s orgánem SPOD i s návaznými službami. Zdravotní situace dospělých obyvatel SVL je v současné době řešena zejména pomocí sociální práce, a to jak ze strany sociálních pracovníků obcí, tak sociálních pracovníků služeb sociální prevence.

Úkoly kraje v této oblasti představují nadále podpora služeb sociální prevence a sociálních pracovníků obcí pracujících s cílovou skupinou, podpora komunikace a návaznost mezi poskytovateli zdravotních a sociálních služeb, podpora programů, jejichž cílem je posílit chybějící kompetence pojištěnců dodržovat režim nastavený v rámci poskytování zdravotních služeb nebo podpora při řešení diskriminačního přístupu vedoucího k omezení zdravotní péče. Kraj nadále bude otevírat témata zdravého životního stylu a podporovat smysluplné aktivity podporujících organizací v této oblasti, které mají příznivý dopad přímo na obyvatele v SVL.

Bezpečnost a extremismus

Policie ČR při Krajském ředitelství policie KHK neevidovala v roce 2020 rasově motivovanou trestnou činnost ani násilí z nenávislosti či anticiganismu. Ve městech, ve kterých se nachází SVL či místa, kde žijí osoby ohrožené sociálním vyloučením, nebyl v roce 2020 zaznamenán nárůst trestné činnosti. Situaci v KHK bylo možné v roce 2020 až na ojedinělé konflikty hodnotit jako stabilizovanou, bez zjevných rizik vzniku masových konfliktů, kdy nebyly zjištěny případy s projevy rasové či etnické nesnášenlivosti. Zaznamenány byly místy konflikty uvnitř romské komunity, vzniklé na základě osobních vztahových problémů. Řešení těchto konfliktů si však nevyžádalo nasazení většího počtu policistů.

Kriminalita v SVL mívá svou specifickou podobu, která je spojena se zneužitím složité životní situace tamních obyvatel. Tato kriminalita má latentní charakter, jedná se například o lichvu, dealerství drog nebo podvodná jednání. Tyto jevy posiluje nízké právní vědomí obyvatel SVL a jejich nedůvěra v instituce (včetně policistů a soudů).

Nadále značný význam u trestné činnosti v rámci romské komunity mají alkohol i drogy, které jsou za většinou protiprávních jednání zejména v rámci komunity (přestupky proti občanskému soužití, majetková drobná kriminalita jako jsou krádeže osobních věcí, krádeže zboží v obchodech a podvody na seniorech apod.). Rizikové děti a mládež evidované kurátory OSPOD jsou ve zvýšené míře z obcí, v jejichž území se nacházejí SVL.

V rámci činnosti Policie ČR je zřízen styčný důstojník pro menšiny, který je v kontaktu s krajským koordinátorem pro záležitost romské menšiny. Tento určený policejní důstojník má k dispozici vlastní pracovní skupinu vybraných policistů krajského ředitelství (policisté obvodních oddělení – OOP, kriminalisté se zaměřením na problematiku extremismu – SKPV, policisté cizinecké policie – OCP a policisté odboru tisku a prevence – OTP), kteří plní úkoly na úseku menšin dle aktuálního požadavku vedení KŘP či dle potřeb bezpečnostní situace. KHK zřizuje funkci manažera prevence kriminality, který úzce spolupracuje s ostatními koordinátory v oblasti prevence.

Strategií kraje v této oblasti je podpora pro preventivní sociální služby působící v SVL s cílem udržet sociální smír uvnitř i na periferii těchto lokalit. V případě potřeby bude poskytována podpora místním samosprávám tak, aby byly příkladem snižování sociálního napětí. Klíčové bude nadále sledovat a ve spolupráci s Policií ČR průběžně vyhodnocovat bezpečnostní situaci v SVL. Podpora KHK bude směřovat k realizaci informačních kampaní, osvětových a vzdělávacích aktivit za účelem snižování bariér pro participaci osob sociálně vyloučených na rozhodování o řešení situace v SVL. Podporováno nadále bude zavádění účinných nástrojů bezpečnosti, mezi něž patří například pozice asistentů prevence kriminality při městských policiích, asistentů při jednání s policií a dalšími úřady nebo domovníků. Kraj bude dotačnými programy podporovat komunikační a osvětové aktivity s cílem posílit toleranci ve společnosti vůči odlišnostem nebo aktivity neziskových organizací, které cílí na širokou veřejnost zaměřené na poznávání osob ze SVL a všech obyvatel obce navzájem. Pozornost v následujících letech bude nadále věnována realizaci resocializačních programů pro rizikové děti a mládež v rámci SPOD.

CIZINECKÁ PROBLEMATIKA na území KHK

Na území KHK provozuje Diecézní katolická charita Poradnu pro cizince a uprchlíky a Integrační centrum pro cizince. Cílovou skupinou jsou cizinci dlouhodobě a trvale pobývající na území Královéhradeckého kraje, žadatelé o mezinárodní ochranu žijící v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí a osoby s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu a doplňkové ochrany pobývající v Integračním azylovém středisku v Jaroměři-Josefově. Cizincům a uprchlíkům je poskytováno odborné sociální poradenství jako registrovaná sociální služba dle zákona č. 108/2006 Sb.

V rámci podpory integrace cizinců v Královéhradeckém kraji jsou realizovány kurzy sociokulturní orientace, kurzy českého jazyka pro začátečníky i pokročilé, pro účely získání trvalého pobytu na území republiky nebo státního občanství ČR, poskytovány jsou také tlumočnické a překladatelské služby. Pro cílovou skupinu je k dispozici také podpora prostřednictvím dobrovolníků, např. doučování dětí cizinců. Integrační centrum spolupracuje také s neformálními skupinami a sdruženími cizinců v regionu, např. Ukrajinským spolkem, zahraničními studenty a dobrovolníky. Integrace cizinců na regionální úrovni zahrnuje také zprostředkování kontaktu cílové skupiny a majoritní společnosti s cílem prevence xenofobie a rasismu. K tomu slouží řada pořádaných multikulturních, zájmových a volnočasových aktivit, např. festival Setkání národů. Spolupráce aktérů integrace je zajištěna pravidelným setkáváním poradní platformy zástupců organizací a institucí Královéhradeckého kraje, kterou koordinuje Integrační centrum pro cizince.

V oblasti podpory osob s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu a doplňkové ochrany se podílí DCH HK na realizaci Státního integračního programu zahrnujícího sociální asistenci, pomoc při vyhledávání ubytování, podporu vzdělávání cílové skupiny s cílem zvýšení kvalifikace a možnosti uplatnění na trhu práce. Jedná se o aktivity, které navazují a doplňují poskytování sociálních služeb. Těmto osobám byl z důvodu pronásledování v zemi původu a tím nemožnosti návratu, udělen azyl nebo status doplňkové ochrany dle zákona o azylu č. 326/1999. Přicházejí často ze zemí s odlišnými sociálními a kulturními zvyklostmi, překonávají jazykovou bariéru. Vzhledem k preventivní roli těchto aktivit je potřebné zajistit jejich podporu.

Z celkového počtu obyvatel žilo v kraji ke konci roku 2019 celkem **17 626** cizinců (bez azylantů), tj. 3,2 %. Jejich podíl se ve sledovaném období od roku 2014 zvýšil o 0,8 p. b. Nejvyšší počet cizinců byl k 31. 12. 2019 evidován v okrese Hradec Králové 6 212 osob, následuje okres Trutnov s 3 433 osobami, nejméně cizinců je v okrese Rychnov nad Kněžnou 2 331 osob. Nejčastější národnost žijící na území KHK je Ukrajinská, k 31. 12. 2019 to bylo 5 511 osob, následuje Slovenská 3 179 osob, Polská 1 813 osob, Vietnamská 1 773, aj.

Dle vyjádření Policie ČR je KHK především transitní lokalitou, pokud cizinci přijíždějí, tak ve velké většině za prací, zejména do velkých průmyslových zón, kdy největší je průmyslová zóna Kvasiny, Solnice v okrese Rychnov nad Kněžnou. V roce 2019 cizinecká policie v rámci kraje

zkontrolovala největší počet cizinců na území kraje za poslední 4 roky a to celkem 23 373 osob, v roce 2020 to bylo celkem 14 759, což je pokles o - 8 614 osob, viz tabulka č. 26.⁴⁶

Tabulka č. 26: Činnosti cizinecké policie v KHK 2017–2020⁴⁷

Rok	2017	2018	2019	2020	rozdíl 19/20
Počet pobytových kontrol	6 892	6 978	8 210	4981	- 3 229
Počet kontrol ubytovacích zařízení	1 823	2 257	2 117	1232	- 885
Počet kontrol dalších míst, kde se zdržují cizinci	3 986	4 034	5 125	3409	- 1 716
Počet zkontrolovaných cizinců	22 561	19 325	23 373	14 759	- 8 614
Odhaleno padělaných nebo pozměněných dokladů	69	76	69	43	- 26
Počet zahájených řízení o správním vyhoštění	140	189	179	171	- 8
Počet zahájených řízení o správním vyhoštění na práci bez povolení	114	116	133	46	- 87
Počet vydaných rozhodnutí o zajištění do ZZS	13	22	2	57	+ 55

⁴⁶ Zdroj: Vyhodnocení kriminality a bezpečnostní situace v Královéhradeckém kraji za rok 2020

⁴⁷ Zdroj: Vyhodnocení kriminality a bezpečnostní situace v Královéhradeckém kraji za rok 2020

PROTIDROGOVÁ POLITIKA

Politika pro oblast závislostního chování je definována jako komplexní a koordinovaný soubor preventivních, vzdělávacích, léčebných, sociálních, regulačních, kontrolních a dalších opatření, včetně opatření vymáhání práva, uskutečňovaných na mezinárodní, národní, krajské a na místní úrovni. Jejím účelem je koordinovaným a vědeckými důkazy podloženým přístupem předcházet negativním důsledkům spojeným se závislostním chováním a snížit škody (zdravotní, sociální, ekonomické, nehmotné) působené závislostním chováním jak pro jedince, tak pro společnost, včetně dopadů na veřejné rozpočty, a posílit tak blahobyt (well-being) obyvatel ČR.⁴⁸

Způsob organizování protidrogové politiky v České republice

Na mezinárodní úrovni je Česká republika vázána některými mezinárodními právními akty (především se jedná o úmluvy OSN), které se týkají nakládání s některými druhy návykových látek, případně doporučeními dalších mezinárodních organizací (WHO) nebo EU. Např. základním dokumentem mezinárodního práva v oblasti návykových látek je „**Jednotná úmluva Organizace spojených národů o omamných látkách**“.

Na celostátní úrovni nese zodpovědnost za tvorbu a naplňování protidrogové politiky ČR vláda. Protidrogová politika ČR je legislativně ukotvena v Zákoně o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek - zák. číslo **65/2017** Sb. a to v nadcházejících §:

§ 28 Organizace a provádění protidrogové politiky

- (1)** Vláda, ministerstva a územní samosprávné celky provádějí opatření k ochraně zdraví populace před škodlivými účinky návykových látek a návykového chování (dále jen „protidrogová politika“); při provádění protidrogové politiky postupují ve vzájemné součinnosti.
- (2)** Vláda provádí protidrogovou politiku na národní úrovni. Za tím účelem vláda přijímá nejméně jednou za 10 let Národní strategii protidrogové politiky, v níž stanoví cíle a opatření směřující ke snížení škod působených návykovými látkami a návykovým chováním.
- (3)** Vláda za účelem koordinace protidrogové politiky může zřídit svůj poradní orgán pro protidrogovou politiku a může zřídit funkci národního koordinátora pro protidrogovou politiku.
- (4)** Vláda a ministerstva se podílejí na zajištění opatření stanovených v Národní strategii protidrogové politiky.

Na úrovni krajů a obcí se protidrogová politika dotýká následujících legislativ. Kraj i obec spravuje své záležitosti (platí i pro protidrogovou politiku) samostatně tzv. „samostatné působnosti“. Státní orgány mohou do samotné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen

⁴⁸ Zdroj: [Narodni strategie 2019-2027 fin.pdf \(vlada.cz\)](#)

způsobem, který stanoví zákon. **Kraj** realizuje obecně protidrogovou politiku v samostatné působnosti, kdy dle § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, „*kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů*“. Vzájemný vztah obcí a krajů se řídí zásadou, že při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi; nesmí přitom zasahovat do jejich samostatné působnosti. **Obec** obecně realizuje protidrogovou politiku také v samostatné působnosti, kdy dle § 2 odst. 2 zákona 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, „*obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem*“ a dle § 35, odst. 2 stejného zákona, „*obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.*“ Dále je v protidrogové politice vycházeno ze Zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek číslo **65/2017** Sb. a to v nadcházejících §:

§ 29 Územní samosprávné celky

(1) Kraj v samostatné působnosti

a) provádí protidrogovou politiku na území kraje; za tím účelem kraj přijímá nejméně jednou za 10 let krajskou strategii protidrogové politiky,

b) za účelem koordinace protidrogové politiky může zřídit funkci krajského koordinátora pro protidrogovou politiku.

(2) Obec v samostatné působnosti provádí protidrogovou politiku na území obce. V případě potřeby může zřídit funkci místního koordinátora pro protidrogovou politiku.

KHK má zřízenou funkci Krajského protidrogového koordinátora, který v rámci krajského úřadu působí na odboru sociálních věcí, oddělení soc. práce, prevence a registrace sociálních služeb. Krajský protidrogový koordinátor má k dispozici poradní Mezioborovou pracovní skupinu pro oblast adiktologie, kde jsou zastoupeny odborníci z oblasti protidrogových, zdravotních a sociálních služeb, krajská školská koordinátorka prevence, koordinátor plánování sociálních služeb, odbor zdravotnictví KÚ KHK, PČR, PMS, krajské hygienické stanice, aj. Členové jsou odborníky v dané problematice s dlouholetou praxí v oboru.

Na úrovni obcí zajišťují koordinaci politiky v oblasti závislostí tzv. místní protidrogoví koordinátoři (MPK), kteří v rámci KHK působí nejčastěji na Odborech sociálních věcí a zdravotnictví na městských úřadech nebo to jsou pracovníci Městské policie. Místní protidrogoví koordinátoři v KHK působí na obcích s rozšířenou působností jejich aktualizovaný seznam je k dispozici každoročně ve výroční zprávě protidrogové politiky KHK. I místní protidrogový koordinátor může mít k dispozici svoji pracovní skupinu nebo komisi. V KHK aktuálně působí 11 místních protidrogových koordinátorů, 4 kontaktní osoby na ORP v KHK. Na obcích s pověřeným obecním úřadem působí několik kontaktních osob pro oblast protidrogové politiky, ale nikdo nemá funkci místního protidrogového koordinátora.

System koordinace protidrogové politiky:

Koordinace protidrogové politiky je úsilí iniciovat a podporovat širokou spolupráci, optimalizovat využití a výstupy existujících zdrojů (informačních, finančních, institucionálních, lidských) a přispívat k vytváření a zavádění účinných opatření.

Vertikální koordinace usiluje o sladování jednotlivých aktivit protidrogové politiky na místní úrovni (krajské i obecní) tak, aby byly zohledňovány místní podmínky a potřeby, a současně aby realizovaná opatření a intervence byly uskutečňovány v souladu s hlavními cíli, principy a postupy doporučenými národní strategií.

- úroveň jednotlivých obcí – realizují vlastní protidrogovou politiku v samostatné působnosti, tedy pouze na svém katastrálním území,
- úroveň kraje – kraje realizují vlastní protidrogovou politiku na svém území,
- úroveň národní – orgánem pověřeným koordinací protidrogové politiky státu je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále také RVKPP); výkonným orgánem je sekretariát RVKPP, který je organizačním útvarem v rámci Úřadu vlády ČR.

Horizontální koordinace na centrální úrovni usiluje o sladování postupů jednotlivých resortů a o iniciování a podporu jejich optimální spolupráce při plnění úkolů Národní strategie protidrogové politiky.

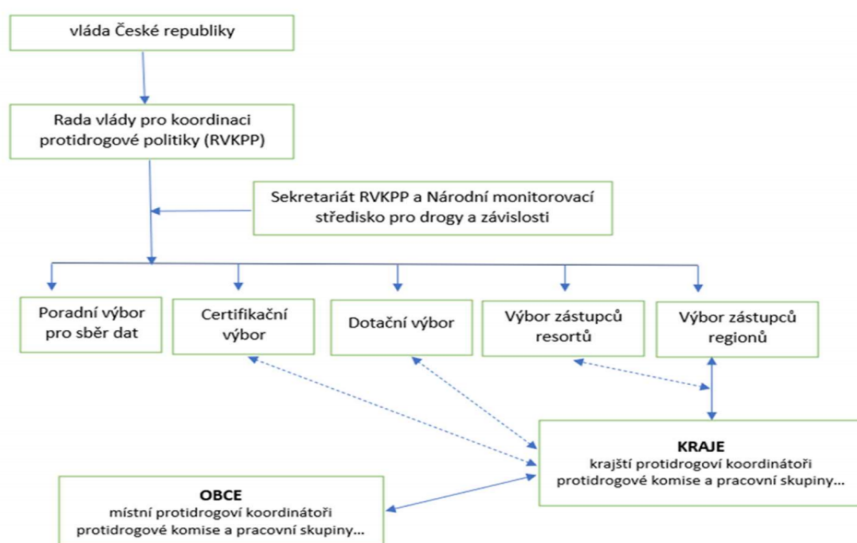
- úroveň jednotlivých obcí – spolupráce města nebo obce, místních poskytovatelů služeb, městské policie, místního oddělení PČR apod., kde koordinační roli zastává místní protidrogový koordinátor,
- úroveň kraje – zde jde o subjekty působící na území kraje, především krajská hygienická stanice, pedagogicko-psychologická poradna, Krajské ředitelství PČR apod., kde koordinační roli zastává kraj a krajský protidrogový koordinátor,
- úroveň národní – zde jde o koordinaci mezi ministerstvy, případně dalšími ústředními orgány státní správy a institucemi s celostátní působností, kde koordinační roli zastává Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky a národní protidrogový koordinátor⁴⁹.

Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je **Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP)**. Předsedou RVKPP je premiér, členy jsou především ministři vybraných resortů a zástupci dalších institucí či organizací. V současné době má RVKPP 19 členů a je složena ze zástupců státních institucí, krajů a zástupců odborných a profesních společností a nestátních organizací. Je zřízena funkce národního koordinátora pro protidrogovou politiku, aktuálně tuto funkci vykonává - Mgr. Jarmila Vedralová. RVKPP vytváří platformu pro průběžnou komunikaci s ministerstvy s dalšími články veřejné správy a s dalšími subjekty, které se podílejí na realizaci politiky

⁴⁹ NERUD, Marek, Lucia KIŠŠOVÁ, D. DÁREK, Viktor MRAVČÍK a Kateřina GROHMANNOVÁ. Realizace protidrogové politiky v krajích a obcích a její koordinace: metodické doporučení. Praha: Úřad vlády České republiky, [2016]. Koordinace. ISBN 978-80-7440-150-3.

(včetně nestátních neziskových organizací a odborných společností). RVKPP předkládá vládě návrhy opatření a aktivit politiky v oblasti závislostí, koordinuje a vyhodnocuje jejich realizaci a provádí na všech úrovních kontrolu plnění úkolů vyplývajících z národní strategie pro oblast závislostí a z akčních plánů. RVKPP zajišťuje finanční prostředky na realizaci politiky v oblasti závislostí v rámci své působnosti a garantuje zabezpečení kvality programů prevence a snižování rizik závislostního chování, léčby a sociálního začleňování osob ohrožených závislostí. Pro snadnější orientaci je vytvořené schéma viz obrázek č. ...

Obrázek č. 6:⁵⁰

Aktuálně platným dokumentem na celostátní úrovni v rámci protidrogové politiky je **Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním na léta 2019 – 2027**, která navázala na předešlou strategii z období 2010 – 2018. Strategie se zaměřuje na všechna témata a problémy v oblasti závislosti – alkohol, tabák, nelegální drogy, hazardní hraní, nadužívání psychoaktivních léčivých přípravků i nadužívání moderních technologií.

⁵⁰ Zdroj: Prezentace vzdělávání – Úřad vlády ČR

Cílem strategie je předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních ekonomických i nehmotných škod vyplývajících:

- z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního jednání
- z existence legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem

prostřednictvím trvale udržitelného souboru moderních, efektivních, vzájemně koordinovaných a na důkazech založených vzdělávacích, preventivních, léčebných, sociálních, legislativních, ekonomických, represivních a dalších opatřeních

Strategie se zaměří prioritně na následující oblasti, v rámci kterých, definuje obecné cíle a zároveň i specifické cíle, činnosti a aktivity, které budou konkretizovány v akčních plánech:

- posílení prevence a zvýšení informovanosti,
- zajištění kvalitní a dostupné sítě adiktologických služeb,
- efektivní regulaci trhů s návykovými látkami a závislostními produkty,
- posílení řízení, koordinace a efektivní financování protidrogové politiky,
- strategie se bude zabývat i problematikou léčivých přípravků s obsahem psychoaktivních látek, nadužívání internetu, nových technologií, problematikou konopí a kanabinoidů.

Národní strategie je postavena na uplatňování čtyř základních strategických oblastí politiky v oblasti závislostí, které jsou vzájemně nezastupitelné a doplňují se. Těmito základními oblastmi jsou:

- prevence,
- minimalizace rizik a škod,
- léčba a resocializace,
- regulace trhu a snižování nabídky

Hlavní principy národní strategie jsou:

- Evropské hodnoty
- Integrovaný přístup v oblasti závislostí
- Vědecky ověřená účinná opatření a dobrá praxe

- Vyvážený přístup mezi svobodou jednotlivce a ochranou společnosti
- Vyvážený přístup mezi vymáháním práva a preventivními opatřeními
- Diferencovaný přístup podle rizikovosti návykových látek, hazardních her a dalšího závislostního chování
- Cílení dostupných zdrojů prioritně tam, kde hrozí největší škody nebo kde lze očekávat nejvyšší veřejno-zdravotní zisky
- Zvýšená ochrana dětí a mladistvých
- Koordinovaný přístup
- Posílení role samospráv
- Participace odborných společností, poskytovatelů služeb určených osobám s adiktologickou poruchou, dalších odpovědných institucí a klientů
- Sdílená odpovědnost, racionální, vyvážený a vědecky ověřený přístup v mezinárodní kontrole drog⁵¹

SOUHRN SITUACE v protidrogové politice v KHK

Situace v užívání návykových látek je v KHK na obdobné úrovni již několik let, dlouhodobé trendy v oblasti návykových látek se mezi roky 2019 a 2020 významně nezměnily. Specifikem roku 2020 bylo jarní a podzimní období nouzového stavu a omezující opatření související s nákazou Covid-19 (např. ambulantní adiktologické služby musely v období od 16. 3. 2020 do 3. 5. 2020 přerušit osobní kontakty s klienty a telefonické poradenství bylo poskytováno on-line), omezení se různými způsoby dotkla i dalších typů služeb (omezení kapacit, nepřijímání klientů do léčby apod.). Z informací od adiktologických služeb se jeví, že u intenzivních uživatelů došlo za nouzového stavu ke zvýšení míry užívání návykových látek a dalšího závislostního chování, zatímco u občasných a rekreačních uživatelů došlo ke snížení užívání.

Užívání legálních návykových látek nevykazuje žádné výrazné odchylky oproti roku 2019. V této oblasti je v KHK nadále nejvíce užívanou/zneužívanou látkou alkohol. Lze konstatovat, že kouření cigaret a tabáku v kraji je obdobně jako v celé ČR v běžné populaci na ústupu. U skupiny dětí a mládeže se stále častěji objevují zkušenosti s kouřením elektronických cigaret, ale narůst se objevuje i v dospělé populaci.

Z ilegálních drog jsou mezi uživateli velmi rozšířeny kanabisové drogy. Drogová scéna zůstává v KHK převážně pervitinová, službami je vykazován mírný úbytek počtu těchto klientů v roce 2020. V době pandemie služby výrazně komunikovaly s klienty v prostředí on-line či telefonicky, osobních kontaktů obecně ubylo z důvodu omezujících opatření. V roce 2020 bylo vyměněno více injekčního materiálu než v letech

⁵¹ Zdroj: Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019-2027

předešlých. V ambulantních službách jsou nejpočetnější skupinou klienti se závislostí na alkoholu a pervitinu. Užívání heroinu je v kraji na nízké úrovni, tito uživatelé se ve službách objevují v minimálním množství, ve službách se nejvíce objevují klienti užívající buprenorfin. Služby uvádějí oproti minulosti, zvýšení rizikového užívání opiátů, které k intravenózní aplikaci určeny nejsou (fentanyl, oxykodon, oxykontin). Tito uživatelé NL podstupují rizika předávkování i poškození organismu (žíly, plíce, srdce). Lokálně je rozšířeno užívání opiátů jako je surové opium, fentanyl, palladone, vendal. Adiktologické služby v KHK uvádějí, že mezi uživateli služby se stále častěji objevují náročnější klienti. Kvalifikovaným odhadem jich je cca 10 %. Jejich charakteristikou je kombinace užívání návykových látek, potažmo závislosti a současně dalšího psychického onemocnění, přidávají se i další nepříznivé sociální situace – bezdomovectví, dluhy, sociální izolace, aj. I v roce 2020 terénní programy v KHK věnovaly pozornost neinjekčním uživatelům. V „terénu“ služby stále častěji naráží na mladé lidi, kteří experimentují či rekreačně užívají drogy neinjekční cestou. Službami byla monitorována i oblast nočního života, zde se projevila omezující opatření v souvislosti s nouzovým stavem a otevření těchto podniků pouze v letním období. Nové syntetické látky se objevují mezi neinjekční klientelou mladých uživatelů. Nejčastěji se jedná o látky MDMA (nebo NSD vydávané za MDMA), GHB, xanax/neurol, DMT. V oblasti hazardního hraní v roce 2020 dominovalo prostředí on-line hraní a sázení.

Síť služeb zůstává v rámci KHK stabilní. V roce 2020 zahájilo provoz Ambulantní centrum v Náchodě, které spravuje území kraje, kde tento typ služby v minulosti chyběl a snížily se tak dojezdové vzdálenosti. Co se týká vývoje trestné činnosti, nenastaly žádné dlouhodobě významné změny, či nové trendy (např. nárůst záchytů dosud neobvyklých látek, nebo případů výroby). V KHK je PČR dlouhodobě sledován velký výskyt drobných varen. Blízkost hranic s Polskem vede ke zvýšené aktivitě nelegálního převozu prekursorů k výrobě metamfetaminu.

Užívání návykových látek v obecné populaci, ve školní populaci

KHK v roce 2020 neinicioval žádnou vlastní studii či analýzu na téma užívání drog (případně rozšíření jiných forem závislostního chování). KHK nemá informaci od místních protidrogových koordinátorů, že by v roce 2020 byla realizována studie či analýza na úrovni jednotlivých obcí, či menších regionů kraje. Finanční prostředky jsou výhradně určeny k přímé práci s ohroženými osobami. KHK spolufinancuje služby primární prevence a odborné služby, které pracují přímo s ohroženými osobami a s jejich sociálním okolím. O situaci v oblasti užívání návykových látek v KHK máme informace od organizací a institucí, které s cílovou skupinou pracují.

V rámci školní populace KHK podporuje projekty primární prevence ve školách, dle metodiky MŠMT. Je preferována informovanost a nauka sociálních dovedností dětí a mládeže v dlouhodobých, navazujících programech, před jednorázovými „šokovými“ preventivními aktivitami v oblasti protidrogové prevence. Zpráva o primární prevenci a výskytu rizikového chování ve školách Královéhradeckého kraje ve školním roce 2019/2020 uvádí následující: výskyt rizikového chování ve školní populaci podle okresů KHK za všechny typy škol, porovnání dvou posledních

školních roků, viz tabulka. Porovnané hodnoty v tabulce, jsou výrazně zkresleny, uzavřením škol v roce 2019/2020 v jarních měsících z důvodu pandemie COVID-19.

Tabulka č. 27: Výskyt rizikového chování ve školách v KHK porovnání školních roků 2018/2019 a 2019/2020

Druh rizikového užívání*	Školní rok	Školní rok
	2018/2019	2019/2020
TABÁK	2219	1229 (-990)
ALKOHOL	506	193 (-313)
KONOPNÉ LÁTKY	151	105 (-46)
DALŠÍ NL (např. EXTÁZE, PERVITIN atd.)	25	8 (-17)
NELÁTKOVÉ ZÁVILOSTI (HAZARD, PC HRY apod.)	575	133 (-442)

*pod termín „užívání“ zahrnujeme užití opakované i jednorázové, experimentování s látkou atd.

Data byla čerpána z dotazníku nebo SEPA (on-line Systém výkaznictví preventivních aktivit), který vyplnilo 235 základních a středních škol KHK z 358 škol všech zřizovatelů, tj. cca 65,5 % zúčastněných, což je o cca 10 % méně než v roce předešlém. Na menších počtech případů se v roce 2020 projevilo i uzavření škol v jarních měsících školního roku. Obecně lze konstatovat, že v populaci školní mládeže, mají zkušenosti s návykovými látkami nejvíce žáci SŠ a SOU a žáci druhého stupně ZŠ. U tzv. nelátkových závislostí, kam jsou započítány hazard, počítačové hry apod. je výraznější podíl žáků 1. stupně ZŠ a to 28 případů z celkových 133, což je cca 21 %. Celá zpráva je zveřejněna na školském informační portále KHK: [Zpráva o primární prevenci a výskytu rizikového chování ve školách Královéhradeckého kraje ve školním roce 2019/2020 - Školský informační portál královéhradeckého kraje \(sipkhhk.cz\)](https://www.sipkhhk.cz/zprava-o-primarni-prevenci-a-vyskytu-rizikoveho-chovani-ve-skolach-kralovehradeckeho-kraje-ve-skolnim-roce-2019-2020)

Užívání návykových látek v prostředí zábavy, nočního života

V této oblasti není rok 2020 příliš odpovídající, protože podstatná část roku byla uzavřena zařízení, která noční zábavu provozují, mimo rozvolnění v letních měsících. Obecně lze konstatovat, že vzhledem k pandemii se tyto aktivity přesunuly do soukromí. V prostředí noční zábavy a nočního života, v KHK monitoruje situaci především Centrum terénních programů KHK (Laxus). V roce 2020 byl monitorován nejvýznamnější klub „Denoche“ v Hradci Králové (v omezené míře díky COVIDu), kde proběhly 3 tzv. „noční terény“. V rámci tohoto terénu proběhl kontakt s 81

neinjekčními uživateli drog, kterým byla poskytnuta jednorázová intervence formou relevantních informací o bezpečnějším užívání, sexu a bezpečnějším „party life“ obecně. Pěti osobám nad rámec výše uvedeného byly poskytnuty služby v režimu tzv. intervencí v prostředí noční zábavy (poradenství, krizová intervence) a stali se klienty terénního programu. Věkově se jedná o mladé uživatele (cca 15–20 let). Pro prostředí tzv. noční zábavy bylo v minulém roce v Hradci Králové typické neinjekční užívání ilegálních návykových látek. Jedná se nejčastěji o experimenty s tanečními drogami (MDMA, GBH, NSD apod.), ale i kombinaci alkoholu s léky. Prostředí noční zábavy je však pouze jedním z míst, kde probíhá práce s neinjekčními uživateli.

NZDM v kraji, které poskytují službu i formou terénní práce, uváděly v jarních a letních měsících větší intenzitu kontaktů při shromažďování skupin dětí a mladistvých, kteří užívali alkohol i jiné návykové látky na odlehlých místech, hřištích, parcích apod. v různých denních i večerních hodinách.

Problémové formy užívání návykových látek

Z informací adiktologických služeb vyplývá, že rizikových uživatelů NL nijak výrazněji meziročně nepřibýlo. V územním členění kraje budeme vycházet z bývalých okresů (HK, Náchod, Jičín, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov). V celém KHK převládá užívání pervitinu. Lokálně je rozšířeno užívání opiátů (surové opium, fentanyl, palladone, vendal), jedná se zejména o města Hořice, Česká Skalice, Opočno, Kostelec nad Orlicí a Vamberk. Mezi uživateli drog stoupá počet uživatelů, kteří si intravenózně aplikují opioidy (fentanyl, oxykodon, oxykontin), které k této aplikaci určeny nejsou. Tito uživatelé podstupují rizika předávkování i poškození organismu (žíly, plíce, srdce). Obě kontaktní centra v kraji i terénní programy v roce 2020 vydaly nejvíce injekčních stříkaček s návratností přes 90 %, míra injekčního užívání se dle této statistiky zvýšila.

V KHK je dle Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti odhadován počet problémových uživatelů na přibližně **cca 1300 osob** (pozn. data za rok 2019), z toho je cca 1100 osob užívajících pervitin. Lze uvést, že jsou tyto uživatelé rozmístěni rovnoměrně po celém kraji. Největší počet uživatelů je v krajském městě Hradec Králové, dále pak v okresních městech KHK. Např. služba Kontaktního centra a terénních služeb RIAPS odhaduje střední hodnotu počtu problémových uživatelů drog na území okresu Trutnov cca 250 osob. Co se týče škodlivého užívání alkoholu, mohlo by se v okrese Trutnov jednat o 7200 osob. Patologické hráčství by se v tomto regionu mohlo týkat odhadem až 6000 osob.

Kontaktní centrum HK (Lexus) udává celkem 243 klientů (z tohoto čísla jsou 4 neuživatelé NL) jedná se o klienty převážně z okresu Hradec Králové. Z toho je 216 injekčních uživatelů drog, kde jde převážně o klienty z okresu HK. Nejvíce klientů využívající služeb centra má základní drogu pervitin - 168. Služba zaznamenala výrazný nárůst distribuovaných injekčních stříkaček. V roce 2019 to bylo celkem 116 271 kusů, v roce 2020 pak 136 946 a to při dobré návratnosti – 94 %.

Centrum terénních programů KHK (Lexus) za rok 2020 uvádí služba celkem 312 klientů (z tohoto čísla je 20 neuživatelů NL – rodinní příslušníci apod.) jedná se o nejvyšší počet klientů za dobu existence programu od roku 1999. Mezi klienty převládají uživatelé pervitinu - 210 (72 %), injekčních uživatelů bylo celkem 206 (66 %). Výsledná skladba primárních drog klientů byla v roce 2020 ovlivněna skupinou mladých neinjekčních

uživatelů. Z tohoto důvodu byli v roce 2020 zastoupeni klienti s primární drogou extáze (13) či THC (44) ve větší míře než v minulosti skupina klientů užívající primárně opiáty – heroin, buprenorfin, popř. jiné opiáty (22). Celkem pokrývá terénní program 31 obcí Královéhradeckého kraje, jejichž velikost se pohybuje mezi 3–25 tisíci obyvateli.

Počty klientů v programu terénních služeb (Lexus) dle okresů:

- v okrese HK – 55 klientů
- v okrese Rychnov nad Kněžnou – 110 klientů
- v okrese Náchod – 94 klientů
- v okrese Jičín – 53 klientů

Kontaktní centrum a terénní služby na malém městě (RIAPS Trutnov) uvádí, že v roce 2020 službu využilo celkem 262 klientů (z tohoto čísla je 26 neuživatelů NL – rodinní příslušníci apod.), injekčních uživatelů bylo celkem 146. Problémoví uživatelé jsou z drtivé většiny uživatelé pervitinu. Ve srovnání s předchozím rokem ubylo klientů s primární drogou pervitin - 152 (- 5 % oproti roku 2019), naopak narostl podíl primárních uživatelů alkoholu, celkem 55. Ti už tvoří téměř 1/4 klientely. Zbytek cílové skupiny se příliš nemění. Malou část tvoří uživatelé opiátů/opioidů. Uživatelé heroínu využívají službu výjimečně, nejčastěji jde o uživatele substitučních preparátů.

Ambulantní centrum Hradec Králové (Lexus) uvádí, že cílová skupina se v roce 2020 zásadně neproměnila, počet klientů byl v roce 2020 celkem 391 (z tohoto čísla je 113 neuživatelů NL – rodinní příslušníci apod., což je 29 %). Klientů užívajících alkohol bylo 158 a klientů užívajících nelegální látky 163, poměr je i nadále téměř vyrovnaný. Přičemž ve skupině uživatelů nelegálních látek výrazně převažují uživatelé pervitinu - 119 (70 %). Počet klientů s diagnózou patologického hráčství je v posledních letech téměř stejný - 46 (13 %).

Ambulantní centrum Náchod (Lexus) funguje od 1. 1. 2020 jako detašované pracoviště ambulantního centra, které je pro potřeby odlehlejších částí kraje. Centrum je otevřeno dva dny v týdnu. V průběhu roku došlo k zavedení služby a jejímu 100 % využití s kapacitou 5 klientů na den. Služeb Ambulantního centra v Náchodě využilo od 1/2020 do 11/2020 celkem 44 klientů (z tohoto čísla je 9 neuživatelů NL – rodinní příslušníci apod.), z toho bylo 11 uživatelů pervitinu, 18 uživatelů alkoholu, 4 uživatelé THC a 2 klienti s procesuální závislostí. Z celkového počtu klientů s adiktologickou poruchou pak 51,4 % zastávají ženy. Průměrný věk klientů je 40 let. Osoby blízké tvoří 20 % z celkového počtu všech klientů.

Adiktologická ambulance (RIAPS Trutnov) je provozována ve dvou městech (Trutnov, Dvůr Králové nad Labem). Za rok 2020 došlo k nárůstu počtu pacientů o 6 % oproti roku 2019, službu využilo celkem 166 klientů. Nejdominantnější skupinou v léčbě v roce 2020 bylo 111 klientů se základní drogou alkohol. Klientů užívajících nelegální návykové látky bylo 46, patologických hráčů 8. Adiktologická ambulance se dlouhodobě potýká s nedostupností psychiatrické péče hlavně z hlediska dlouhých čekacích dob na vyšetření (2-3 měsíce), což samozřejmě komplikuje adherenci v terapii. V rámci ambulance pro závislosti v Trutnově funguje i **substituce**. Jde o preskripci, doplněnou rozhovory s psychiatrem, nikoliv podávání SL. V roce 2020 docházelo na substituci 11 klientů, jednalo se o klienty, kteří jsou v programu z let předešlých.

Centrum poradenských služeb pro obviněné a odsouzené (Laxus) poskytuje své služby v rámci kraje ve věznicích Valdice, Odolov, VV Hradec Králové + SOVT Pouchov. Rok 2020 byl výjimečný dvojím znemožněním vstupu do věznic z důvodu opatření souvisejících s Covid-19 (březen–červenec, říjen – konec roku 2020). Statisticky nedochází v cílové populaci ke změnám.

Protialkoholní záchytná stanice KHK uvádí v roce 2020 celkem 1409 vyšetřených osob (v roce 2019 1646 osob). Na základě vyšetření bylo na záchytnou stanici pro intoxikaci alkoholem přijato 1125 osob (v roce 2019 celkem 1 258 osob) V minimálním počtu případů se jednalo o intoxikaci jinou návykovou látkou. Z tohoto počtu bylo 202 žen, což činí cca 20 % klientů, což je obdobný počet jako v roce 2019. V protialkoholní poradně bylo provedeno v roce 2020 celkem 493 vyšetření u osob s problematikou závislosti na alkoholu či jiných návykových látkách, převážně opiátech (v roce 2019 502 vyšetření). Dominovala kontrolní vyšetření u klientů závislých na opiátech a užívajících substituční látky.

Léčebna návykových nemocí Nechanice, která poskytuje rezidenční léčbu a je detašovaným pracovištěm Psychiatrické kliniky FN HK s 56 lůžky (2 oddělení celkem 50 lůžek, detoxifikační oddělení 6 lůžek). LNN měla za rok 2020 celkem 230 hospitalizací, což bylo méně než v roce 2019 (270 hospitalizací), zde se projevilo jarní uzavření LNN a opatření související s Covid-19 jejichž součástí bylo i omezení kapacity LNN. Pacientů se závislostí na alkoholu bylo 135, s drogovou závislostí 68, patologických hráčů 8. Průměrný věk pacientů se závislostí na alkoholu byl 46 let a s drogovou závislostí byl 32 let, pacientů s nelátkovou závislostí 37 let.

AT ambulance Fakultní nemocnice Hradec Králové eviduje celkem 315 klientů v roce 2020 (v roce 2019 299 klientů). Počet nově léčených klientů v rámci AT ambulance Fakultní nemocnice Hradec Králové byl v roce 2020 celkem 104 (v roce 2019 98 klientů). Největší počet klientů se léčilo ze závislosti na alkoholu, celkem 220, se závislostí na drogách 85, 10 klientů s patologickým hráčstvím.

Substituční léčba v rámci AT FN HK v roce 2020 docházelo 13 pacientů závislých na opiátech (aktuálně 9 nastavených na metadon a 4 na buprenorfin, s preferencí podávání buprenorfinu s naloxonem), v roce 2019 docházelo 12 pacientů.

Domov se zvláštním režimem Dolní Zámek Teplice nad Metují (zařízení pro osoby závislé na alkoholu, trpící alkoholovou demencí) má kapacitu 49 lůžek. V roce 2020 mělo celkem 39 klientů s diagnózou závislosti na alkoholu, což je o 2 více než v roce 2019. V roce 2020 nastoupilo 6 klientů a 10 klientů DZR opustilo (z toho 4 zemřeli, 6 skončila platnost smlouvy v DZR).

V rámci KHK působí dle našich informací 2 svépomocné skupiny, zejména pro uživatele alkoholu, a to v Hradci Králové (**Anonymní alkoholici**) a Náchodě (**KLUS** – Klub lidí usilujících o střizlivost). Skupinové setkávání v AA v Hradci Králové, bylo však z důvodu opatření v rámci pandemie převážnou část roku 2020 neuskutečněno.

V Hořicích, okres Jičín, zařízení **Naše Ulita z. s.** poskytuje služby sociální rehabilitace osobám se sníženou schopností zvládat nároky každodenního života z důvodu chronického onemocnění, osobám ohroženým závislostí nebo závislým na látkách měnících vědomí.

Užívání návykových látek ve specifických skupinách

Adiktologické služby registrují v evidenci cizince různých národností, nicméně se nejedná o nijak velké počty těchto uživatelů v rámci KHK. Romské etnikum dlouhodobě nevykazuje žádná rozdílová specifika oproti minulosti. RIAPS Trutnov uvádí i v roce 2020 podíl romské minority cca 5 % klientů, Laxus uvádí romskou klientelu v rámci jednotek. Typickým jevem je využívání adiktologické služby nepravidelně a zásobování injekčním materiálem skrytou populaci v rámci jejich etnika. Skrytá populace je předmětem masivní depistážní činnosti služeb.

Návykové látky a hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách

V SVL v kraji v rámci adiktologických služeb působí nejčastěji terénní programy. Ve výročních zprávách je v rámci SVL uváděna službou Laxus nejčastěji oblast Rychnovska, kde služba pracuje se sociálně vyloučenou lokalitou poměrně masivně, kromě výměnného injekčního programu řeší i hepatitidu C. Další SVL se nacházejí v oblasti Broumovska, Náchodska, i zde působí terénní programy. Služba RIAPS v rámci poskytování svých služeb uvádí SVL v oblasti Úpice, Trutnov – Poříčí, Horní Staré Město. Nejčastěji se jedná o služby výměnného injekčního programu a cca 10 % klientů využije i možnosti testování na infekční nemoci. V romském etniku je užíván pervitin. Velkým rizikem v návaznosti na nitrožilní uživatele je výskyt hepatitidy typu A, B i C (i přes opakovanou informovanost etnika o rizicích šíření nemocí, se v rámci rodin sdílí injekční materiál apod.).

V rámci SVL působí nestátní neziskové organizace, které se věnují práci s dospělým etnikem i rodinám s dětmi. Tyto aktivity jsou také podporovány z Dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prorodinných aktivit v KHK nebo ze sítě sociálních služeb KHK.

Lze konstatovat, že KHK je v tomto smyslu spíše klidnější lokalitou v rámci ČR, užívání drog dětmi i celými rodinami není nijak výrazné, alarmující či nezvladatelné. SVL v KHK jsou až na několik výjimek (např. Jaroměř – Josefov) malé lokality v rámci desítek občanů. Počet služeb, které v těchto místech poskytují služby je stabilní, žádná nová organizace působící v práci s etnikem není známa.

Somatická a psychiatrická komorbidita v souvislosti s užíváním návykových látek, včetně infekčních a dalších onemocnění

Adiktologické služby uvádějí, že každým rokem narůstá počet klientů s duální diagnózou, ať už ji mají diagnostikovanou před příchodem do služeb nebo dochází k diagnostice v průběhu využívání služby. Tito klienti často potřebují komplexní služby a dochází tak k navázání spolupráce s dalšími službami (CDZ, PDZ), také docházejí do služeb po delší čas než klienti čistě s adiktologickým problémem.

Služby testují na hepatitidu typu B a C, na HIV. V těchto oblastech k žádným výrazným změnám v počtu pozitivních klientů nedošlo. Nejčastější komplikací z hlediska zdravotního zůstávají u klientů krátkodobé potíže způsobené špatnou aplikací, opakovaně používanou injekční stříkačkou apod. Možnost testování je běžnou praxí v rámci K-center, terénních programů i hygienických stanic. Např. v roce 2020 Laxus (terénní programy a K-centrum) provedl 402 testů na přítomnost protilátek virové hepatitidy C a B, HIV a Syfilis. Předávání klientů do lékařských služeb při pozitivitě infekčních onemocnění je nastaveno. Klienti reaktivní na kteroukoliv z testovaných infekčních chorob, jsou dále motivováni a

podporování k co nejbližší návštěvě klinického pracoviště (za tímto účelem lze využít ihned po absolvování orientačního testu služební telefon CTP a domluvit si návštěvu lékaře). Služby aktivně rozvíjí spolupráci s lékaři v KHK (MUDr. Volfová) nebo Remedis (MUDr. Řehák). V roce 2020 byl ve službě evidován 1 klient, infikovaný virem HIV (diagnóza známa ještě před návštěvou zařízení).

Výroční zpráva Krajské hygienické stanice Hradec Králové za rok 2019 uvádí, že v oblasti sexuálně přenosných chorob (STD) pokračoval vzestupný trend počtu hlášených onemocnění syfilis. V roce 2019 bylo evidováno celkem 31 nově hlášených onemocnění syfilis, z toho 7 onemocnění u žen (ve 3 případech se jednalo o cizinku) a 24 onemocnění u mužů (ve 2 případech cizinci). Onemocnění syfilis bylo hlášeno u 2 HIV pozitivních osob. V rámci prevence HIV/AIDS bylo protiepidemickým odborem prováděno epidemiologické šetření u 8 nově zjištěných případů HIV positivity v Královéhradeckém kraji. Dle Epidemiologických šetření u vybraných diagnóz v Královéhradeckém kraji v roce 2019 bylo evidováno – akutní virová hepatitida A–7, akutní virová hepatitida B–1, akutní virová hepatitida C–2, akutní virová hepatitida E–17.

Sociální situace uživatelů návykových látek

Adiktologické služby v kraji se dle charakteru služby setkávají s různými klienty. V rámci ambulancí se vyskytují jak klienti, kteří nemusí dluhovou problematiku řešit, jsou finančně zajištěni, pracují, tak i klienti, kteří využívají služeb sociálního poradenství.

Centrum terénních programů KHK nezaznamenalo mnoho klientů, kteří by byli ve výrazném sociálním propadu, žili na ulici apod. Mnoho klientů služby je zaměstnáno (řádně či „na černo“). S dluhovou problematikou se služba setkává, problém na poli zaměstnanosti v roce 2020 nezaznamenávala.

Klienti kontaktního centra bývají velmi často část roku evidováni na Úřadě práce a pobírají dávky hmotné nouze, většinou však vzhledem ke konfliktům, nespolehlivosti a nedochvilnosti bývají vyloučeni z evidence, kdy po skončení období 6 měsíců sankčního vyloučení se opět do evidence vrací. Klienti jsou poté často nezaměstnaní, v době vyloučení z evidence ÚP nemají žádné legální příjmy. Vyřazení z Úřadu práce má negativní vliv nejen na bytovou situaci klientů. Častěji u nich dochází ke ztrátě dokladu totožnosti a je pro ně obtížné získat finance na správné poplatky a pokuty. Klienti za sebou nemají dlouhodobější pracovní zkušenost, využívají možnosti krátkodobých brigád a mnohdy pracují bez uzavřené smlouvy. Klienti žijí zpravidla v pronajatém bytě nebo na ubytovně s dalšími uživateli drog. Část klientely je bez přístřeší, zejm. v letních měsících.

Hazardní hraní

V oblasti hazardního hraní a sazení se jeho podstatná část přesunula do online prostoru k čemuž v roce 2020 přispělo i uzavření kamenných heren v době pandemie. Trend z minulých let se tak v této oblasti ještě umocnil. Adiktologické služby mají informace, že některé z kamenných heren nadále obcházejí povinnost registrace hráčů. Někteří hráči si pochvalují vznik registru osob vyloučených z hazardu, kam se dobrovolně hlásí. Komunita hráčů si udržuje svoji uzavřenost, s cílovou skupinou se pracuje na úrovni jednotlivců.

V posledních letech se ambulantní služby setkávají převážně s online sportovním sázením, klienti s touto problematikou tvoří např. v AC Laxus – 9 %, což je dlouhodobě stabilní počet. Většina klientů přichází v situaci, kdy mají práci, partnerský vztah, stabilní bydlení. Aktérem pro vstup do služeb je často právě partnerka. Rodinné vztahy jsou tedy narušeny zejména narůstajícími dluhy. Klienti jsou ve většině případů již informováni o možnosti insolvence, a pokud ji řeší, tak k tomu využívají i jiné odborné služby.

Ze zmiňované Zprávy o primární prevenci a výskytu rizikového chování ve školách Královéhradeckého kraje ve školním roce 2019/2020, vyplývá, že u tzv. nelátkových závislostí, kam spadá také hazard a počítačové hry je výraznější podíl žáků 1. stupně ZŠ a to 28 případů z celkových 133, což je cca 21 %. U školní populace doba pandemie navýšila čas strávený v on-line prostředí, zvýšila se tím možnost škodlivého nadužívání soc. sítí a s tím spojené i hraní on-line her.

Nové technologie

V KHK se klienti s novými závislostmi objevují v adiktologických službách minimálně. Patologičtí hráči, mohou v rámci svého on-line hraní nadužívat internet, popř. hrát PC hry výherního charakteru. V primární prevenci ve školní populaci se preventivními programy tématu nových technologií a závislostí s nimi spojené věnují.

Nové psychoaktivní látky

V této oblasti nedošlo v roce 2020 k žádným překvapivým fenoménům v rámci KHK – pokračuje užívání tradičních látek, určitá skupina klientů užívá léčiva bez ohledu na typ a účinky léků. V rámci nočního života v Hradci Králové byly zaznamenány nové typy drog mezi mladými neinjekčními uživateli: MDMA (nebo NSD vydávané za MDMA), GHB, xanax/neurol, DMT. PČR evidovala zvýšený výskyt drogových objednávek v prostředí on-line. Nejednalo se o významný lokální fenomén, kdy s ohledem na omezující opatření v rámci pandemie se tyto aktivity zvýšily celorepublikově.

SITUACE v oblasti protidrogové politiky podle vybraných (standardů) služeb v KHK

Oblast Primární prevence v KHK

Oblast primární prevence v rámci KÚ KHK je zajišťována odborem školství, a to krajskou školskou koordinátorkou prevence, která tuto problematiku řeší v součinnosti s odborem sociálních věcí.

Prevence rizikového chování (sociálně patologických jevů) je uskutečňována v souladu s Národní strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, s Akčním plánem realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021, s Konceptí školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019 – 2024, se Strategií prevence sociálně nežádoucích jevů v Královéhradeckém kraji 2017 – 2021, s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy KHK 2016 – 2020, vychází z Akčních plánů pro implementaci Národní strategie Zdraví 2020.

Celkem vynaložil KHK v roce 2020 na oblast prevence rizikového chování a zdravého životního stylu a etické výchovy finanční prostředky ve výši 4 030 800 Kč. V rámci dotačních programů vyhlašovaných KHK v oblasti primární prevence na rok 2020, bylo mezi žadatele rozděleno 2 032 500 Kč. V rámci výzvy na mimořádné účelové příspěvky (dále jen „MUP“) příspěvkovým organizacím zřízených KHK a v oblastech „Prevence rizikového chování“ a „Etická výchova ve školách“ bylo rozděleno 1 998 300 Kč.

V rámci pedagogicko-psychologických poraden v KHK působí 5 metodiků prevence, kteří v součinnosti s krajskou školskou koordinátorkou prevence poskytují metodické vedení a nabízejí potřebné informace i vzdělávání metodikům prevence na školách. Nadále je v praxi problematické, že metodici prevence na školách nemají v rámci své funkce snížený úvazek přímé vyučovací činnosti v důsledku výkonu funkce metodika prevence.

Oblast Harm reduction služeb v KHK

Terénními programy „harm reduction“ jsou pokryty všechny okresy KHK. Aktuálně k žádným významným změnám nedošlo. Dvě kontaktní centra se jeví pro KHK jako dostatečná. V současné době je KHK plně pokryt terénní službou, není zaznamenán významný region/oblast v rámci KHK, který by byl terénními službami nepokrytý. Nevýhodou se může jevit delší dojezdová vzdálenost služeb do okrajových částí KHK, např. Broumovsko (pracovníci terénních služeb dojíždí z jiného okresu, než ve kterém je služba poskytována). Převážně obce s rozšířenou působností hodnotí spolupráci a činnost terénních služeb pozitivně. Finanční podpora obcí v rámci KHK v protidrogové politice jde primárně do terénních programů.

Centrum terénních služeb KHK (Laxus) nadále v roce 2020 pracoval i s cílovou skupinou neinjekčních uživatelů a experimentátorů. V rámci terénní práce s uživateli OPL, probíhala v roce 2020 úspěšná spolupráce s PDZ (Péče o duševní zdraví z. s.) v jednotlivých okresech kraje. Dobrá je spolupráce s Centry Duševního zdraví, především v okresech HK a Trutnov ve vztahu k blízkému Náchodsku. Předmětem spolupráce jsou primárně osoby s diagnostikovanou duševní chorobou (klienti již „zakotvení“ v síti psychiatrických služeb) + zneužívající OPL. Jde tedy o duální diagnózy v klasickém psychiatrickém pojetí.

Oblast Ambulantních služeb, pobytových služeb v KHK

V roce 2020 byla zahájena činnost Ambulantního centra v Náchodě, což je výrazným pozitivem pro region Náchodska, Broumova, Novoměstka, kde pro klienty byly limitující dlouhé dojezdové vzdálenosti do HK i Trutnova. Obce v dosahu centra vnímají službu pozitivně a je kapacitně plně využita.

Součástí týmu Ambulantního centra HK (Laxus) je lékař psychiatr, stejné možnosti služeb lékaře psychiatra nabízejí i ambulantní služby RIAPS (Trutnov, Dvůr Králové nad Labem). V tabulce nejsou uvedeny všechny psychiatrické ambulance v kraji, kterých je v KHK dle VZP celkem 38. Důvodem je to, že všechny ambulance s klienty se závislosti dle MKN 10 nepracují nebo často velmi formálně. Byly proto vybrány ambulance, které dle

adiktologických služeb, či místních drogových koordinátorů s danou klientelou pracují. V rámci koordinace je třeba jednat o bližší spolupráci s psychiatry, zejm. v souvislosti s duálními diagnózami, kdy je pro některé instituce kontraindikací pro přijetí klienta jeho drogová závislost apod.

Dostupnost ambulantních služeb se v roce 2020 kapacitně rozšířila o ambulanci v Náchodě. Hlavním nedostatkem v síti ambulantních služeb je jejich **absence**. Kromě 4 měst v KHK (Hradec Králové, Náchod, Trutnov a Dvůr Králové nad Labem) **nejsou ambulantní psychiatrická zařízení zaměřena pouze na návykové látky**, mísí se s dalšími psychiatrickými diagnózami, popř. mohou být i plně hrazena ze strany klientů, což podstatně snižuje dostupnost těchto služeb. Vzhledem k nedostatečnému pokrytí chybí často návazná služba, v případě existence služby v regionu jsou kapacity často naplněné.

Nadále je problematická ambulantní péče o nezletilé, kteří experimentují či zneužívají návykové látky. Adiktologické služby mají nastavenou hranici věku klientů 15+. Problematické mladších dětí by se měli věnovat dětské psychiatrii. V tomto ohledu je **pokrytí dětskými psychiatry nedostačující**. Dětské psychiatrii jsou často kapacitně přetíženy z důvodu péče o klienty s jinými psychiatrickými problémy. Služby pedopsychiatrické ambulance lze využít u 6 dětských psychiatrů v kraji 3x Hradec Králové, 1x Jaroměř a Náchod – stejný lékař, 1x Rychnov nad Kněžnou, 1x Jičín. Ordinace lékařky v Rychnově nad Kněžnou poskytuje péči jak dospělé populaci, tak dětem a adolescentům. V okrese Trutnov působí ještě v rámci SOL Trutnov – MUDr. Kozáková – dle aktuálních informací cca úvazek 0,2.

Počet lůžkových zařízení pro léčbu závislostí v kraji se jeví jako dostačující. V KHK funguje střednědobá lůžková péče v LNN Nechanice. Rezidenční péče v terapeutických komunitách není v rámci KHK zajišťována. Problémem zůstává dostupnost detoxifikace. V LNN Nechanice není zajištěna 24-hodinová přítomnost lékaře. Z tohoto důvodu tak nefunguje DTX v plném rozsahu, ale jako příjmové oddělení. V případě pacientů, kteří potřebují intenzivnější dohled lékaře, je nutné vyhledat jiný DTX. Pro LNN je využívána v rámci kraje kapacita Psychiatrické kliniky FN HK, kde jsou zajištěny 24 služby lékaře. Klienti před nástupem léčby tak využívají i DTX mimo KHK (nejčastěji PN Havlíčkův Brod, Kosmonosy, OLÚ Žamberk, případně PO Nové Město nad Metují), které však mají omezenou kapacitu a nejsou pro obyvatele z některých částí KHK snadno dostupné.

DZR Dolní zámek Teplice nad Metují je službou domova se zvláštním režimem pro klienty s látkovou či nelátkovou závislostí, osoby s lehkou až středně těžkou alkoholovou demencí, které nevyžadují trvalou ošetrovatelskou péči, osoby s poruchami chování a projevy agrese, kteří mají prokazatelnou vazbu na Královéhradecký kraj. Toto zařízení aktuálně směřuje ve svém snažení k osamostatňování klientů do té míry, aby mohli zařízení opustit a využívat podpory jiných sociálních služeb.

Oblast doléčovací péče a adiktologických služeb ve vězení a následná po-výstupní péče

Služba následné doléčovací péče pro obyvatele KHK je zajišťována v rámci adiktologických ambulancí i AA RIAPS a Ambulantního centra Laxus. Vždy se jedná o ambulantní formu, nejsou to registrované standardizované adiktologické služby pro program doléčování. Klientům či pacientům s potřebou doléčení se vždy podpory či pomoci dostane v těchto zařízeních. V KHK není zařízení typu chráněného bydlení pro klienty přicházející z léčby a výkonu trestu odnětí svobody, kteří se nemají kam vrátit, a tak často opět končí na ulici nebo v azylových domech. Velkým problémem je

řešení bytové situace jakéhokoli klienta sociálních služeb, trvá obava, že se jedná spíše o problém, že klienti nemají adekvátní bydlení, nikoli že potřebují služby doléčovacího programu.

Centrum poradenských služeb pro obviněné a odsouzené poskytuje své služby v 10 věznicích, 3 věznice v rámci KHK. V roce 2020 byla činnost centra výrazně ovlivněna omezujícími opatřeními v rámci pandemie, kdy podstatnou část roku nebylo možné klienty ve vězení navštěvovat. Služba pozoruje nárůst klientů, kteří spadají do kategorie duálních diagnóz, kdy je nezbytný koordinovaný přístup psychiatra a adiktologa. Další malý posun sledujeme ve struktuře klientů, kdy se více objevují klienti, kteří mají vyšší sociální status než většina klientské populace (dosažené vzdělání, socioekonomické zázemí...).

V rámci adiktologických služeb v KHK v roce 2020 nezanikla žádná služba, nebo nebyla výrazně omezena mimo dopadu pandemických opatření. V rámci adiktologických terénních služeb bylo schváleno navýšení pracovních úvazků ve službách RIAPS a LAXUS od 1. 1. 2021 v rámci aktualizace sítě sociálních služeb v KHK. Zde byly reflektovány požadavky služeb při péči o klienty s duální diagnózou, kteří se ve službách vyskytují častěji a péče a tyto klienty je časově náročnější. Dále byly podpořeny územní požadavky na pokrytí služeb ve větší personální kapacitě (okr. Rychnov nad Kněžnou a Hradec Králové). Aktuálně se kapacita adiktologických služeb v KHK jeví jako dostačující s budoucností možného rozšíření v rámci sítě, dle pravidel pro rozšiřování sítě sociálních služeb v KHK (tzn. důvodnost potřebnosti dané služby, s podporou a finanční spoluúčast obce).

SWOT analýza

SWOT analýza definuje silné (Strengths), slabé (Weaknesses) stránky sociálně nežádoucích jevů a dále příležitosti (Opportunities) a rizika (Threats) pro oblast sociálně nežádoucích jevů. Vzhledem ke třem oblastem byla vytvořena pro lepší vhléd do problému SWOT analýza pro každou z těchto oblastí:

SWOT analýza Prevence kriminality

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Dotační program pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v KHK, zahrnuje i preventivní a resocializační programy• Využívání prostředků v Dotačním programu Ministerstva vnitra ČR – PK na místní úrovni tím, že můžeme splnit podmínku spolufinancování z krajského rozpočtu (kapitola 28 má vyčleněny finanční prostředky na preventivní činnosti)• Na úrovni KÚ dobře funguje metodická činnost vůči OSPOD a sociální práci v přenesené působnosti na úrovni obcí• KÚ KHK využívá Dotační program MPSV na činnost OSPOD a na výkon sociální práce• Efektivní systém plánování soc. služeb (síťování) včetně preventivních aktivit• KHK zřizuje pozici manažera PK• Manažer PK vede pracovní skupinu pro PK na úrovni kraje• Realizace krajského projektu PK – resocializační program pro rizikové děti a mládež• Spolupráce a koordinace s jednotlivými složkami represe i prevence (PČR, MP, soc. služby, odbory školství)• Koncepční materiály řešící prevenci kriminality již několik let – tato činnost je dobře ukotvena ve struktuře úřadu• Kraj s nízkým indexem kriminality• Kraj umí využívat sociální sítě, popř. jiná periodika k prezentaci PK cílovým skupinám (děti, rodiče, senioři, aj.)	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatečný přenos informací mezi školami a NNO o možnosti pomoci s problémy dětí a rodin ze strany sociálních služeb (SAS, NZDM, aj.)• Nekoordinovanost, nejednotnost všech zúčastněných složek při prezentaci svých aktivit (NNO, PČR, MP) v systému primární prevence k různými cílovým skupinám (děti, rodiče, senioři, aj.)• Nedostatečná kapacita a nerovnoměrné pokrytí území kraje službami pro rizikové rodiny a děti• Nedostatečně popsáné a zmapované efektivní nástroje k oslovení cílových skupin (rodičů, dětí, mladistvých) v rámci prevence• Nedostatečné, nejednotné šíření informací o PK o problematice kriminality vůči veřejnosti s minimálním přenosem dobré praxe• Nepružné reagování na nové trendy v PK v oblasti využívání internetu, sociálních sítí a informačních technologií• Nedostatečné motivační nástroje pro obce k realizaci PK podle doporučení KHK, OPK MVČR• Nesystémové řešení podpůrných pedagogických pozic ve školách (školní psycholog, sociální pedagog, speciální pedagog)

<ul style="list-style-type: none"> • Odbor školství KHK má pracovní pozici krajského koordinátora školské primární prevence (KŠKP) • Spolupráce KŠKP s poskytovateli primární prevence a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků při stanovování priorit v oblasti primární prevence v kraji • Zapojení KHK do projektu Kraje pro bezpečný internet • Podpora programů primární prevence škol a NNO ze strany odboru školství na KÚ KHK 	
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Dotační program Ministerstva vnitra ČR – PK na místní úrovni • Dotační program MŠMT v oblasti primární prevence • Realizace obecních projektů prevence kriminality z vlastních finančních zdrojů, či jiných zdrojů (fondy EU) • Dotační program na činnost OSPOD • Dotační program MPSV pro obce a kraje na výkon sociální práce • Prezentace map rizikových míst v oblasti PK, existence map kriminality pod záštitou PČR • MVČR metodicky vede manažery PK krajů • Obce s místními manažery prevence kriminality v některých obcích KHK • Snižující se nápad kriminality v KHK • Koncepční materiály řešící oblast PK v některých ocích • Realizace preventivních programů a přednáškové činnosti v rámci primární prevence u rizikových cílových skupin (děti, senioři, oběti TČ) • Funkční tým pro mládež v Hradci Králové jako příklad dobré praxe • Komise prevence kriminality na obcích včetně funkce místního manažera PK • Využití sociálních sítí k prezentaci PK cílovým skupinám (děti, rodiče, senioři, aj.) • Organizace pracující s oběti domácího násilí a oběti trestné činnosti v kraji • Předávání dobré praxe (na všech úrovních) • Využití nabízených aktivit resocializačních programů pro rizikové děti a mládež ze strany měst ve spolupráci s OSPOD • Využívání komise SPOD k projednávání a prevenci trestné/přestupkové činnosti mladistvých i k navrhování dalších preventivních opatření na ochranu mladistvých před TČ 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků na prevenci kriminality (APK, kamery, na další projekty PK, zřízení MP, nedostatek strážníků MP a policistů apod.) • Nerovnoměrné pokrytí kraje pozicí manažera PK na obcích – není legislativně ukotveno • Nespolupráce rodičů, dětí, mladistvých v tématech prevence • Nezájem veřejnosti na veřejných besedách na preventivní témata, nezájem o zapojení do dotazníkového setření, malá propagace i nabídka preventivních programů • Nedostatek akreditovaných služeb v dlouhodobé primární prevenci • Malý zájem využívat programy dlouhodobé primární prevence ze strany škol • Nekoordinovanost, nejednotnost všech zúčastněných složek (NNO, PČR, MP) v systému primární prevence k různými cílovým skupinám (děti, rodiče, senioři, aj.) • Nefunkčnost Týmu pro mládež v rámci ORP • Kumulace čerstvě propuštěných lidí z VTOS ve větších městech • Agenturní zaměstnávání • Nárůst kyberkriminality • Skrytá trestná činnost • Koncentrace soc. služeb v nelukrativních částech měst – nevědomá podpora vzniku SVL

<ul style="list-style-type: none"> • V některých obcích dobře fungující a kapacitně dostačující SAS pracující s rizikovými rodinami • Provozování ubytoven ve vlastnictví obce pro sociálně vyloučené rizikové skupiny obyvatel • Využití krajských projektů PK jiných krajů jako zdroj dobré praxe • Funkce koordinátora prevence na KŘ PČR KHK a pokrytí kraje pozicí „preventista“ na územním odboru PČR v KHK • Větší zapojení MP do problematiky prevence s dostatečnou personální kapacitou v některých obcích • Funkce oblastních („okresních“) metodiků prevence v PPP v systému primární prevence 	<ul style="list-style-type: none"> • Neřešená dluhová problematika obyvatelstva, případně problematiky ztráty bydlení, bezdomovectví • Nekoncepční a nejednotný systém PK (obce nestaví PK na systematických analýzách kriminality, z nichž by pak odvozovala následná opatření) • Priorita obcí v PK na projekt MKDS a neřeší, případně jen okrajově sociální prevenci (nejsou propojení na OSV, případně OSPOD, NNO zabývající se prevencí apod.) • Nedostatečná kapacita a nerovnoměrné pokrytí území kraje službami sociální prevence, nízká kapacita pracovníků (odborníků) na primární prevenci v rámci kraje • Problematika kvality služeb a jejich včasnost zahájení práce s rodinami, bariéry institucí ke službám sociální prevence • Nárůst domácího násilí • Nedostatečné kapacity SVP, PPP i dalších preventivních služeb spadajících pod oblast školství • Zvyšující se nárůst agresivity, lhostejnosti u mladistvých, ztráta autority • Neefektivní trestní řízení s mladistvými a řízení s dětmi mladších 15 let (nepůsobí výchovně) • Absence komise prevence kriminality na obcích • Nedostatek podpůrných pedagogických pozic ve školách (školní psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog) • Pozastavení certifikací preventivních programů ze strany MŠMT
--	---

SWOT analýza Sociálně vyloučené lokality

Silné stránky

- Sociální služby prevence působící v SVL
- Pravidelné plánování a aktualizace sítě sociálních služeb ze strany kraje ve spolupráci s obcemi
- KHK zřizuje pozici KRKO
- Dluhové poradenství – občanské poradny v některých obcích jako příklad dobré praxe
- Působnost terénního programu Aufori o.p.s. na území celého KHK
- Možnost spolufinancovat činnost Potravinové banky Hradec Králové, z. s.
- Metodické vedení sociálních pracovníků obcí a romských poradců ze strany kraje
- Možnost zajištění bezplatného vzdělávání pro sociální pracovníky obcí a romské poradce ze strany kraje
- Dotační program pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prarodinných aktivit v KHK
- Krajské dotační programy na podporu kulturních a volnočasových aktivit
- Zapojení kraje do projektu „Obědy do škol“
- Zapojení kraje do projektu „ASZ jako inovační aktér politiky sociálního začleňování“
- Realizace krajského projektu PK – resocializační program pro rizikové děti a mládež
- Realizace projektu „Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením“ v některých oblastech KHK ze strany SZÚ
- Platforma dostupného bydlení KHK
- Platforma aktérů působících v oblasti romské integrace na území KHK
- Zájem obcí o problematiku sociálního bydlení
- Podpora kraje prarodinným aktivitám
- Pravidelný monitoring v podobě Zprávy o situaci romské menšiny

Slabé stránky

- V KHK není azylový dům pro rodiče s dětmi
- Nedostatek pěstounů v rámci náhradní rodinné péče
- Kraj nemá zřízen investiční dotační program na posílení nebo udržení úrovně mobility terénních sociálních služeb – nákup služebních vozidel
- Omezení krajské platformy aktérů působících v oblasti romské integrace na území KHK pouze na účast zástupců ORP
- V malém rozsahu realizována osvěta samospráv obcí nebo veřejnosti o problematice SVL a souvisejících preventivních nástrojích a aktivitách

<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce KRKO s manažerem PK, koordinátorem protidrogové politiky a metodičkou sociální práce • Spolupráce KRKO se styčným důstojníkem pro národnostní menšiny při KŘ PČR • Úsilí kraje o transformaci systému péče o ohrožené děti 	
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Kraj s nízkým indexem sociálního vyloučení dle metodiky ASZ • Komunitní plánování sociálních služeb v některých obcích • Bezplatné právní poradenství v některých obcích • Příspěvek obcí na činnost sociálních služeb prevence • Dotační program MV ČR Prevence kriminality na místní úrovni – pro obce a kraje • Dotační program MŠMT Podpora integrace romské menšiny – pro NNO a školy; Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol – pro SŠ, konzervatoře nebo VOŠ; Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin – pro NNO • Dotační program MK Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin – pro fyzické osoby i NNO; Podpora integrace příslušníků romské menšiny – pro NNO • Dotační program ÚV ČR Podpora terénní práce – pro obce; Dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce – pro NNO • Obce mohou využít relevantní dotační podpory na zajištění osvědčených pozic APK, domovníka nebo terénního pracovníka • Obce mohou využít dotační tituly zaměřené na sociální/dostupné bydlení a rekonstrukce rizikových objektů města, které by se mohly stát SVL • Programy ÚP ČR na podporu zaměstnávání osob dlouhodobě nezaměstnaných • Možnost zřízení a financování pozice tzv. asistenta pro jednání s policií a dalšími úřady 	<ul style="list-style-type: none"> • Snižování finančních prostředků v krajských a národních programech zaměřených na řešení problematiky SVL (pro obce a NNO), neochota některých obcí podílet se na jejich spolufinancování • Nedůstojné odměňování a snižování prestiže činnosti sociálních pracovníků, fluktuace pracovníků ve službách sociální prevence a na obecních úřadech • Významné rozdíly v kvalitě poskytování sociálních služeb v oblasti sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení • Bariéry v komunikaci mezi jednotlivými poskytovateli sociálních služeb, případně se sociálními pracovníky OPR a POÚ • Nízký zájem obcí a NNO o dotační podporu z národních programů na podporu integrace romské menšiny (ÚV ČR, MŠMT, MK) • Některé obce nechtějí (neakceptují) terénní program pro obyvatele SVL • ASZ nespolupracuje s žádnou obcí v KHK, jež má na svém území SVL • ORP nezřizují pozice romských poradců vůbec, nebo s minimální výší úvazku • Neexistence zákona o sociálním/dostupném bydlení • Radikalizace samospráv obcí, kde se nachází SVL • Diskriminační a nerovné podmínky obcí pro přidělování obecních bytů • Rozšiřování SVL a migrace osob nacházejících se v sociální nepřízni do venkovských lokalit

<ul style="list-style-type: none"> • Pozitivní změna v přístupu a otevřenost měst a obcí k řešení problémů v SVL • Pracovní skupina styčného důstojníka KŘ PČR pro menšiny • Metodické vedení KRKO ze strany ÚV ČR • Možnost pro obce v podobě uzavření memoranda o spolupráci mezi obcemi s vyšším počtem SVL a ASZ – exkluzivní přístup k finančním prostředkům určeným na řešení problematiky SVL, analytická a expertní podpora • Snaha o multidisciplinární dialog v některých obcích při řešení sociální situace klientů • Zvyšování finanční gramotnosti obyvatel SVL, jejich vzdělávání (tematicky zaměřené přednášky) • Zvýšení povědomí o činnosti sociálních služeb prevence mezi obyvateli SVL • Podpora vyšší zaměstnanosti obyvatel SVL – vytváření více podporovaných pracovních míst pro obtížně zaměstnatelné osoby ve spolupráci obcí s ÚP ČR (VPP), využívání veřejné služby, zřízení sociálního podniku pro obtížně zaměstnatelné osoby apod. • Podpora programů na posílení dostupnosti vzdělávání pro děti ze SVL včetně předškolního vzdělávání • Možnost využívání programů na podporu inkluzivního vzdělávání, např. asistentů pedagoga • Dobrá praxe některých NNO v oblasti doučování dětí v přítomnosti rodičů v domácím prostředí CS – podpora výuky dětí, zvyšování kompetencí rodičů v oblasti výchovy dětí • Posílení kapacit psychologů při ZŠ a zřízení pozic sociálních pracovníků při ZŠ – preventivní působení, práce s kolektivem, minimalizace šikany • Smysluplná činnost romských spolků v některých obcích • Romské osobnosti v některých obcích • Dobrá praxe některých obcí při práci s romskou komunitou – pravidelná komunikace se zástupci komunity, podpora kulturních a sportovních aktivit • Přehledná pravidla přidělování různých segmentů bydlení města a návazná intenzivní sociální práce města a sociálních služeb 	<ul style="list-style-type: none"> • Skupování nemovitostí a jejich komerční využití – vznik nových SVL • Nízká motivace osob ze SVL dbát na preventivní lékařské prohlídky, dluhy na pojistném, špatné hygienické návyky a životospráva, horší zdravotní stav – respirační a psychické potíže, obezita, problémy se zuby • Nedostatečné kapacity odborné lékařské pomoci v některých částech regionu (psychologie, psychiatrie, stomatologie, obvodní lékaři pro děti a dospělé) • Drogová scéna – riziková uživatelé NL, zejména pervitinu, distribuce NL • Vysoká nezaměstnanost, nedostatek pracovních příležitostí pro osoby bez vzdělání a dlouhodobě nezaměstnané • Systém sociálních dávek nemotivuje k legálnímu zaměstnání: exekuce vs. práce načerno, v případě standardního zaměstnání by mohlo dojít ke snížení životní úrovně jednotlivce a rodiny • Výskyt sociálně patologických jevů v SVL: růst zadluženosti obyvatel, gamblerství, drogy, kriminalita, záškoláctví, zanedbávání péče a výchovy nezletilých dětí v některých rodinách • Přestupy dětí ze ZŠ do ZŠ speciálních • Rozdělování škol na romské a na neromské v lokalitách s vyšším početním zastoupením romské menšiny • Špatný prospěch, předčasné odchody ze ZŠ a nepokračování ve studiu na SŠ • Distanční výuka v případě zhoršení pandemické situace a související propad ve znalostech • Absence preventivních/nízkoprahových programů pro mladé • Neochota některých ZŠ řešit včas situaci ohrožených dětí (např. vysoké absence, neplnění oznamovací povinnosti apod.) • Nevhodné prostředí v domácnosti pro výchovu a přípravu dětí do školy • Sociální bydlení jen v některých obcích, nízký počet obecních bytů vhodných k nájemnímu bydlení
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Některé města provozují ubytovnu • Vytvoření krizového lůžka/bytu v některých obcích • Zájem romských matek o zdraví svých dětí • Sociální pracovníci terénního programu a mediátoři podpory zdraví ze SZÚ jsou schopni otevírat témata týkající se zdraví osob v SVL 	<ul style="list-style-type: none"> • Obchod s chudobou – nepoměr kvality bydlení k výši nájemného • Absence pravidel pro přidělování obecních bytů v některých obcích, případně vysoký práh pro přidělení bytu – bezdlužnost vůči městu, trvalé bydliště v obci apod. • Vyhlášení tzv. bezdoplatkových zón • Nízké kapacity azylových domů pro matky s dětmi a krizových lůžek pro rodiny s dětmi • Pokračující trend rostoucích cen komerčního bydlení (nájemní x osobní vlastnictví), nedostupnost bydlení zejména pro vícečlenné rodiny s dětmi, matky samoživitelky • Předsudky, diskriminace a nerovné zacházení s obyvateli SVL, zejména v oblasti bydlení a na trhu práce • Latentní TČ v SVL: obyvatelé SVL se stávají oběťmi (lichva, podvodná jednání, vydírání, násilí) • Někteří obyvatelé SVL jsou pachateli TČ (podvody na seniorech, drogová a majetková kriminalita) • Nedostatek romských osobností a pozitivních vzorů, které by se ve veřejném zájmu angažovaly • Hloubka sociálního vyloučení – sociální izolace, minimum kontaktů mimo SVL
--	---

SWOT analýza Protidrogová politika (adiktologie)	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • V celém kraji jsou zastoupeny certifikované adiktologické služby (dlouhodobí poskytovatelé) • Kraj zřizuje pozici Krajského protidrogového koordinátora • Krajský protidrogový koordinátor vede pracovní skupinu pro oblast adiktologie • Kraj umí financovat programy primární prevence na školách ve spolupráci NNO, PČR, MP, které zahrnují i protidrogovou politiku • Rozvoj adiktologických ambulancí, dle potřeb v území v rámci sítě služeb v kraji • Transformace služby v DZR Dolní Zámek Teplice nad Metují – lidé se závislostí (alkohol, toxí, hráčství) a alkohol. demencí lehkého typu ve věku +45 let 	<ul style="list-style-type: none"> • Chybí kapacita služeb detoxifikace v kraji • Chybí chráněné bydlení pro osoby vracející se z léčby • Nekoordinovanost, nejednotnost všech zúčastněných složek při prezentaci svých aktivit (NNO, PČR, MP) v oblasti prevence závislostí • Nedostatečné, nejednotné šíření informací o protidrogové politice vůči veřejnosti s minimálním přenosem dobré praxe • Nedostatečné motivační nástroje pro obce k realizaci protidrogové politiky podle doporučení KHK, RVKPP
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Některé obce v KHK finančně podporují terénní program v oblasti harm reduction • Zapracované téma návykových látek v komunitních plánech obcí • Existence adiktologické ambulance s vazbou na multidisciplinární tým odborníků • Rozšíření sítě certifikovaných adiktologických služeb • Funkční spolupráce adiktol. služeb s navazujícími soc. službami (např. klienti s duální diagnózou) • Vznik nových služeb v rámci reformy psychiatrické péče (rozšíření cílové skupiny stávajících CDZ či zakládání CDZ pro adiktologickou klientelu, forenzní týmy) • Rozšíření práce adiktol. služeb s marginální, podskupinou neinjekčních uživatelů drog (zejména tzv. mladých experimentátorů) a spolupráce s NZDM, popř. dalším i službami v rámci této cílové skupiny 	<ul style="list-style-type: none"> • Nezřízení pozice místního protidrogového koordinátora ani kontaktní osoby na obci, neřešení problematiky protidrogové politiky na obci • Chybí doléčovací program pro osoby vracející se z léčby • Nedostatečná nebo chybějící kapacita psychiatrických ambulancí pro závislé na alkoholových a nealkoholových drogách a hazardu, závislosti dětí • Úbytek odborníků pracujících v oblasti psychiatrie, klinické psychologie, v adiktologii při práci s dospělou populací v KHK • Nedostatek pedopsychiatrů, klinických psychologů a terapeutů pro práci s dětmi v KHK • Minimální časové a personální pokrytí terénních programů při působení v okrajových regionech kraje • Nedostatečné pokrytí KHK službami odborného sociálního poradenství pro uživatele drog

<ul style="list-style-type: none"> • Změna ve vzorcích chování u injekčních uživatelů drog směrem k bezpečnější aplikaci • Zvyšování počtu navázaných klientů v adiktologických službách • Větší informovanost veřejnosti o nabídce pomoci v odborných službách v adiktologii • Využití sociálních sítí v rámci prevence zdraví včetně závislosti • Služby využívají sociální sítě pro navázání rizikových klientů do služeb • Některé školy jsou zapojené do dlouhodobého systému primární prevence, které obsahují komplexní preventivní činnosti v rizikovém jednání včetně tématu závislosti a zdravého životního stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • Roztříštěné financování adiktologických služeb • Snížení finanční podpory adiktol. služeb ze strany RVKPP • Nízké úhrady adiktologických výkonů od zdravotních pojišťoven • Věznice nemají adiktology pro práci s vězněnými závislími osobami • Nedostatek absolventů soc. oborů se zájmem o práci se závislími a fluktuace zaměstnanců • Součástí multidisciplinárního týmu CDZ nejsou adiklogičtí pracovníci – problematika duálních diagnóz • Na území KHK není rovnoměrně zastoupena zdravotní služba možnosti léčby hepatitidy C, která by přijímala klienty se závislostí – zvýšení zdravotních rizik • Služba substituce není v KHK rovnoměrně dostupná • Dlouhé čekací doby na nástup do léčby (ambulantní i pobytové) • Upřednostnění nekvalitní, neakreditované, „šokové“ primární prevence v oblasti závislosti, před dlouhodobým učením sociálním dovednostem v oblasti prevence v široké populaci • Skrytá scéna uživatelů NL, nízká motivace uživatelů k léčbě závislosti • Rozšiřování nelegální výroby, dovozu prekurzorů a distribuce NL, zvyšování jejich dostupnosti, cenově dostupné NL • Nezmapované cílové skupiny – osoby zneužívající léky, závislí senioři, závislí mentálně postižení apod. • Prodej NL na internetu • Neřešená dluhová problematika u lidí závislých • Neřešená zdravotní problematika u lidí závislých – např. léčba infekčních nemocí, zdravotní prevence • Snižují se procento škol zapojených do dlouhodobého systému komplexní primární prevence • Nárůst rizikových uživatelů NL, včetně skupiny dětí a mladistvých, kteří experimentují s NL + problematika nových závislostí • Přetrvávající předsudky a neznalost směrem k cílové skupině adiktol. služeb, a to jak ze strany veřejnosti, tak i ze strany pomáhajících profesí a veřejných institucí
---	--

VIZE STRATEGIE

Hlavním záměrem je nastavení komplexních preventivních aktivit, jež povedou ke snížení výskytu sociálně nežádoucích jevů na území KHK v prioritních oblastech prevence kriminality, protidrogové politiky a sociálně vyloučené lokality.

Minimální ambicí Strategie je udržení stávajícího stavu, aby se nežádoucí sociální jevy v období účinnosti Strategie neprohlubovaly. Sledovanými kritérii budou počet osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou, počet uživatelů návykových látek, množství kriminality, ale i fungování sítě sociálních služeb nejčastěji v oblastech sociální prevence. Realizací podpůrných opatření by se mělo dosáhnout zlepšení stavu sociálně nežádoucích jevů.

Zásadní změny, ke kterým dojde během období účinnosti dokumentu, budou případně řešeny prostřednictvím aktualizace Strategie. V tomto případě se bude přihlížet k potřebám změn v jednotlivých tematických oblastech, které budou vycházet z nutnosti reflektovat novou situaci v území KHK, popř. budou reagovat na změny vycházející z akčních plánů, popř. revizí strategií národních. Hodnocení situace v kraji se každoročně odráží ve výročních zprávách kraje nebo bezpečnostní analýze kraje.

Koncepční dokumenty, na které strategie navazuje

Ve výše zmiňovaných oblastech jsou zpracovány národní koncepční dokumenty, na které je třeba reagovat krajskou koncepcí - strategií. Dotační tituly jsou vyhlašovány v souladu s těmito dokumenty.

Národní strategie, koncepce, na které bude Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů KHK reagovat:

- Strategie prevence kriminality České republiky na léta 2016 až 2020 (* prodloužena platnost do 2021)
- Strategie prevence kriminality České republiky na léta 2022 až 2027 (* v procesu připomínkování)
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 – 2027
- Strategie sociálního začleňování 2021 - 2030
- Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030
- Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 – 2025
- Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 – 2025

Krajské strategie, koncepce, na které bude Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů reagovat:

- Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů 2017 – 2021
- Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb na období 2018 až 2026
- Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2021 až 2023
- Koncepce péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraje 2016 – 2020
- Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019 – 2024
- Školská inkluzivní koncepce Královéhradeckého kraje 2020 - 2030
- Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 – 2023

Legislativní ukotvení

- Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách,
- zákon č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (§ 28 a § 29 upravuje protidrogovou politiku, možnost zřídit krajského a místního protidrogového koordinátora),
- zákon č. 186/2016 Sb. o hazardním hraní
- zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů (§ 67, odst.1, písm. f) zřizuje KÚ pozici koordinátora pro romské záležitosti),
- § 6 zákona 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti. Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.
- zákon 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, který zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství (Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy) a blíže vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace v různých oblastech.

CÍLE, OPATŘENÍ a AKTIVITY

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů 2022 - 2027 vymezuje cíle, kterých chce dosáhnout skrze hlavní opatření a dílčí aktivity. Jednotlivé cíle se vztahují ke konkrétním cílovým skupinám či nástrojům, které jsou rovněž uvedeny v následujících tabulkách. Veškeré aktivity a opatření směřují na odbor sociálních věcí krajského úřadu KHK a na kancelář hejtmána, kde působí krajský romský koordinátor, v oblasti primární prevence i na spolupráci s odborem školství na KÚ KHK. Strategie si neklade za cíl obsáhnout všechny aktivity, které směřují k vizi Strategie, ale s ostatními institucemi a subjekty na vizi pracovat a spolupracovat, případně ostatní subjekty ke spolupráci motivovat a zapojit.

Cílové skupiny

U každé z řešených oblastí jsou trochu jiné cílové skupiny, jejichž popis je uveden jak v této části, tak u jednotlivých oblastí ve shrnutí.

Odborná veřejnost

- **Sociální pracovníci obcí** - ke konci roku 2019 bylo 77 sociálních pracovníků na 15 obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a na 20 obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem.
- **Sociální kurátoři** jsou sociální pracovníci na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, kteří pracují s osobami ohroženými sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobami, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Jedná se o 22 pracovníků, kteří mají tuto agendu často kumulovanou s dalšími agendami soc. práce.⁵²
- **Sociální pracovníci OSPOD** - ke konci roku 2019 bylo v KHK na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností⁵³ 137 sociálních pracovníků OSPOD
- **Sociální pracovníci sociálních služeb a pracovníci v sociálních službách** - je zde cíleno především do služeb sociální prevence, které pracují s dotčenými cílovými skupinami
- **Manažeři prevence kriminality na obcích** - jedná se o funkci zajišťovanou zpravidla v rámci agend sociálních věcí, případně v rámci městských policií, na obcích s rozšířenou působností a na obcích s pověřeným obecním úřadem. Manažer PK je pověřen řešením prevence kriminality, zřízení pozice manažera PK je jednou z podmínek pro zapojení obce do dotačního programu MVČR.
- **Místní protidrogový koordinátoři** na obcích, popř. kontaktní osoby v oblasti protidrogové politiky – jedná se o funkci v rámci agend sociálních věcí na obcích s rozšířenou působností, případně v rámci městských policií. Tato agenda je vykonávána velmi často pouze na

⁵² Zdroj: Statistická ročenka 2019 - [9da5cc00-7d78-7caa-6bf2-01ecccdeabd7 \(mpsv.cz\)](https://www.mpsv.cz/9da5cc00-7d78-7caa-6bf2-01ecccdeabd7)

⁵³ Zdroj: Statistická ročenka 2019 - [9da5cc00-7d78-7caa-6bf2-01ecccdeabd7 \(mpsv.cz\)](https://www.mpsv.cz/9da5cc00-7d78-7caa-6bf2-01ecccdeabd7)

minimální úvazek, jedná se spíše o kontaktní osobu pro sběr informací, pouze v minimu případech jsou vykonávány na této pozici i další činnosti. V roce 2021 má funkci místního protidrogového koordinátora 11 obcí z 15 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Vrchlabí, Jičín, Rychnov nad Kněžnou, Nová Paka mají pouze kontaktní osoby pro tuto problematiku. Na některých obcích s pověřeným obecním úřadem působí kontaktní osoba, aktuálně se jedná o 6 osob z 20 obecních úřadů obcí s pověřeným obecním úřadem.

- **Romští poradci a terénní pracovníci obcí** na lokální úrovni hrají významnou roli při integraci romské menšiny, neboť zajišťují terénní práci v romských komunitách a v sociálně vyloučených lokalitách. Těžiště jejich práce je tedy v terénu, kde vyhledávají osoby, jejichž životní situace vyžaduje sociální práci. Mapují situaci a své poznatky předávají dál k navazujícím opatřením. Romský poradce by měl navazovat přímý kontakt s představiteli romské menšiny a zprostředkovat komunikaci mezi nimi a veřejnými institucemi, dále podporovat aktivní participaci Romů na řešení záležitostí, které se jich týkají. Klíčovou úlohou poradce je sledování vývoje situace romské menšiny, vyhledávání zdrojů podpory a mapování rizik.
- **Vedoucí odborů sociálních věcí** - v KHK je 15 odborů sociálních věcí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a 20 odborů sociálních věcí na obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem.
- **Městské policie** - v KHK je zřízeno celkem 22 městských policií, z nichž 14 je při obcích s rozšířenou působností a 8 obcí s pověřeným obecním úřadem

Veřejnost

se zvláštním zřetelem na:

- Osoby ohrožené trestnou činností
- Oběti trestných činů
- Osoby ze socio-kulturně odlišného prostředí
- Senioři
- Děti a mládež
- Uživatelé legálních i nelegálních drog, experimentátoři a jejich blízcí
- Uživatelé nelátkových závislostí (nové typy závislostí – sociální sítě, apod.)
- Patologičtí hráči a jejich blízcí
- Osoby vracející se z výkonu trestu

Představitelé samospráv obcí

- Starostové
- Místostarostové
- Předsedové výborů a komisí

MONITOROVÁNÍ, ANALÝZY, KOORDINACE

Cílovou skupinou oblasti monitorování, analýzy a koordinace jsou zejména odbory sociálních věcí a kanceláře hejtmána KÚ KHK, které využívají všechny relevantní instituce, obce, zdravotnická zařízení, odborné komise, nestátní neziskové organizace, PČR a složky všech spolupracujících resortů, jichž se daná problematika dotýká.

Cíl	Opatření	Aktivity
1. KHK má přehled o aktuální situaci v řešených problematikách a tyto informace využívá pro naplnění vize strategie.	1.1. Na úrovni kraje zachovat funkce manažera prevence kriminality, protidrogového koordinátora a koordinátora pro romské záležitosti, krajského školského metodika prevence (KŠPM).	Zachovat jmenované pozice v organizačním řádu KÚ KHK, případně pro potřebu dotační podpory ze strany ústředních orgánů státní správy.
	1.2. Provádět pravidelný monitoring vývoje v prioritních oblastech a předávat ucelené výstupy a návrhy k opatření samosprávě KHK a ústředním orgánům státní správy.	Vypracovat Bezpečnostní analýzu v KHK, dle potřeby v rámci zapojení kraje do programu MV ČR prevence kriminality na místní úrovni se zapojením informací od obcí a PČR, působících v jednotlivých oblastech prevence kriminality.
		Vypracovat každoročně Výroční zprávu o realizaci politiky v oblasti závislostí v KHK se zapojením informací od obcí a sociálních služeb působících v oblasti protidrogové politiky.
	Vypracovat každoročně Zprávu o situaci romské menšiny v KHK se zapojením informací od obcí, sociálních služeb a romských organizací působících v oblasti agendy romské integrace a sociálního začleňování.	

	1.3. Pravidelná mezioborová spolupráce mezi KŠMP (odbor školství) a manažerem PK, protidrogovým koordinátorem a romským koordinátorem v tématech sociálně nežádoucích jevů.	Vzájemná součinnost koordinátorů při vzniku krajských koncepcí a strategií v přesahových oblastech v tématu prevence sociálně nežádoucích jevů.
		Pravidelně informovat o nabídce pomoci ze strany sociálních služeb odborný personál škol a PPP při řešení sociálně nežádoucích jevů u rodin s dětmi, popř. vztahů mezi dětmi, téma duševního zdraví apod.
		Předávat informace o nabídce akreditovaných dlouhodobých programů PP (školy) a preventivních aktivitách široké veřejnosti a ohroženým cílovým skupinám v rámci dalších druhů prevence, jež nabízejí služby sociální prevence.
	1.4. Krajský manažer PK, protidrogový koordinátor, koordinátor pro romské záležitosti se aktivně podílí na tvorbě sítě sociálních služeb v oblasti své působnosti.	Hodnotit podněty sociálních služeb podaných v rámci změn sítě ze svého odborného pohledu se znalostí situace v terénu.
	1.5. Krajský manažer PK, protidrogový koordinátor, koordinátor pro romské záležitosti se podílí na procesu transformace péče o ohrožené děti.	Účastnit se krajských pracovních skupin souvisejících s transformací péče o ohrožené děti, připomínkování příslušných návrhů.
	Koordinovat spolupráci v oblasti sociální práce mezi sociálními pracovníky na obci a pracovníky OSPOD při práci s dospívajícími dětmi.	
1.6. Krajský protidrogový koordinátor se podílí na procesu transformace psychiatrické péče v oblasti duálních diagnóz spojených se závislostí.	Účast na pracovních setkáních, kulatých stolech v rámci transformace psych. péče, připomínkování souvisejících materiálů.	
1.7. Využívat evidenci based přístupu při posilování informovanosti o politice sociálního vyloučení, prevence kriminality i protidrogové politiky.	Podporovat výzkumy pro evidence-based policy, sběr a sdílení dat v oblasti postavení sociálně vyloučených osob, témat prevence kriminality, protidrogové politiky.	
	Využívat relevantní data a výzkumy ASZ, MPSV, Úřadu vlády ČR, MMR, MŠMT atp., zejména data týkající se agendy	

		romských dětí, žáků a studentů ve vzdělávání nebo v institucionální výchově a péči.
		Využívat relevantní data a výzkumy (MV, OPK MV, PČR, MP apod.), důkazy při aktivitách, projektech realizovaných v rámci prevence kriminality.
		Využívat relevantní data a výzkumy (RVKPP, NMS apod.), při aktivitách, projektech realizovaných v rámci prevence v protidrogové politiky.
	1.8. Zapojit do koordinace dotčené instituce a organizace s cílem zajistit efektivní předávání informací a sdílení dobré praxe v rámci problematiky sociálně nežádoucích jevů.	Realizovat setkávání pracovních skupin – prevence kriminality, mezioborová pracovní skupina pro oblast adiktologie, platforma aktérů působících v oblasti romské integrace.
		Realizovat společné porady, setkání s obcemi a soc. službami, popř. dílčí jednání k jednotlivým tématům sociálně nežádoucích jevů.
		Využít komunikační media pro přenos informací (krajský web, zpravodaj soc. služeb, adresné emaily, on-line porady apod.).

METODICKÉ VEDENÍ, VZDĚLÁVÁNÍ ODBORNÉ VEŘEJNOSTI

Oblast metodického vedení, vzdělávání odborné veřejnosti je zaměřena na subjekty, které v dané oblasti mají odborný přehled a jsou schopny se efektivně rozhodovat na základě získaných odborných znalostí a přístupu k metodickým podkladům. Odbornou veřejnost představují sociální pracovníci na obcích a v sociálních službách, místní protidrogoví koordinátoři, manažeři prevence kriminality na obcích a romští poradci na ORP.

Cíl	Opatření	Aktivity
2. Odborná veřejnost má komplexní a aktuální přehled o prioritních oblastech a umí s ním pracovat.	2.1. Pravidelné metodické setkávání s obcemi nad řešením problematiky sociálně nežádoucích jevů.	Uspořádat na KÚ KHK konzultační den ve spolupráci s konzultantem OPK MVČR pro obce (místní manažery PK) v rámci dotačního řízení – Prevence kriminality na místní úrovni.
		Metodicky vést obce v KHK ke komplexnímu řešení preventivních aktivit kombinací prostředků sociální a situační prevence.
	2.2. Vzdělávat a prohlubovat praxi pracovníků obcí (SP, manažerů PK, MPK, romských poradců, OSPOD aj.) v problematice sociálně nežádoucích jevů.	Organizovat semináře, workshopy, nabízet akreditované i neakreditované vzdělávání, realizovat exkurze.
		Podporovat profesní rozvoj pracovníků působících v systému péče o ohrožené děti v problematice socio-kulturního vzdělávání.
		Podporovat profesní rozvoj SP a sociálních kurátorů i v oblasti sociální práce o odsouzené, propuštěné klienty z VTOS.
	2.3. Podporovat partnerství mezi organizacemi veřejné správy a NNO.	Realizovat metodické návštěvy v obcích KHK k podpoře případové sociální práce, případových konferencí, expertní setkání v rámci soc. práce.

		Realizovat akreditované vzdělávání, či odborné semináře za účasti SP z veřejné sféry i SP z NNO, s možností sdílení vzájemných zkušeností.
		Objasňovat význam a přínos lokálního partnerství s ASZ.
	2.4. Pravidelná prezentace a realizace krajských projektů prevence kriminality.	Informovat o preventivně resocializačních programech pro děti a mládež i další možné zájemce z jednotlivých ORP a jejich OSPOD.
		Metodicky vést obce v KHK k zesílení sociální prevence zaměřené na děti a mládež, seniory, případně další cílové skupiny a sdílení dobré praxe.
		Reagovat na nové kriminogenní faktory v rámci vývoje kriminality v kraji dalším preventivními projekty, dle ohrožených cílových skupin.
	2.5. Efektivně využívat služeb sociální prevence v oblasti sociálně nežádoucích jevů a podporovat jejich vzájemnou spolupráci.	Pravidelně plánovat rozvoj sociálních služeb prevence s cílem zajistit jejich dostupnost odpovídající zjištěným potřebám včetně zohlednění východisek stanovených ve strategických dokumentech Královéhradeckého kraje, zejména Střednědobého plánu sociálních služeb 2021 až 2023 (případně pokračujících dokumentů).
		Posoudit případné podněty na rozšíření sítě sociálních služeb, účast na jednání se stávajícími poskytovateli pobytových služeb s cílem zajistit lůžkové kapacity pro celé rodiny s dětmi.

		<p>Metodicky vést a podporovat manažery PK, MPK, romské poradce směřující k možnostem využití různých typů služeb, které jsou v jejich území dostupné.</p>
		<p>Sdílet vzájemné zkušenosti a příklady dobré praxe s obcemi a NNO, popř. MP a PČR v oblasti preventivních aktivit.</p>
		<p>Komunikovat s romskými a proromskými NNO s cílem posílit jejich spolupráci s relevantními službami a omezit tak případnou "uzavřenost komunity".</p>
		<p>Spolupracovat s OSPOD na metodickém vedení kurátorů pro mládež v kraji k využívání různých typů služeb sociální prevence v systému péče o ohrožené děti dostupných v jejich lokalitě.</p>
		<p>Spolupracovat na předávání aktuálních informací ze sociální oblasti s KŠMP (OSPOD, soc. kurátoři, představitelé NNO apod.) pracovníkům na školách, přes ŠPP, PPP – prostřednictvím metodiků prevence.</p>
	<p>2.6. Rozšířit nabídku možností ubytování pro klienty vracející se z léčby závislostí, duševního onemocnění, popř. VTOS včetně podpory ambulantních, terénních návazných služeb.</p>	<p>V rámci sítě soc. služeb podporovat vznik či rozšíření pobytových služeb i pro klienty vracející se z léčby závislosti, z VTOS, trpící duálními diagnózami apod.</p>
		<p>Motivovat a vzdělávat obce v KHK v oblasti sociálního, nájemného bydlení pro osoby po léčbě závislosti, léčbě duševního onemocnění, návratu z VTOS apod. s návaznými ambulantními nebo terénními službami.</p>

	2.7. Metodicky vést obce k zachování a popř. rozšíření počtu MPK v KHK a jejich kompetencí na obci k realizaci protidrogové politiky.	Opakovaně předkládat a informovat o nutnosti koordinace a řešení protidrogové politiky na všech úrovních prevence směřující k ochraně zdraví obyvatel.
	2.8. Předávat obcím a NNO informace v oblasti sociálního/dostupného bydlení a prevence ztráty bydlení, podporovat dostupnost bydlení a realizaci místních politik sociálního bydlení.	Zasílat výzvy z relevantních dotačních programů a aktuálních informací v oblasti rozvoje bydlení (sociální bydlení, housing first...), zajistit účast odborníků na platformách, přenos dobrých praxí.
	2.9. Vést SP obcí a romské poradce, ve smyslu preventivního působení v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením i v SVL.	Vykonávat kontrolní činnost výkonu SP a agendy romské integrace, metodická setkání se sociálními pracovníky obcí a romskými poradci, přenos dobrých praxí.
	2.10. Metodicky a legislativně vést obce a odborné pracovníky k podpoře ochrany zdraví všech cílových skupin v oblasti NL, problematice hazardního hráčství a nových závislostí spojených virtuálním prostředím (on-line hraní, sociální sítě apod.) a možných nástrojích prevence rizikového chování jedinců zejména směrem k odborné veřejnosti.	<p>Využívat zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví, popř. zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách, zákona č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách v oblasti řešení přestupků.</p> <p>Využívat zákona č. 65/2017 o ochraně zdraví v oblasti koordinace protidrogové politiky na úrovni obcí (koordinace MPK, s dalšími aktéry MP, PČR, NNO, aj.), působící v oblasti prevence závislostí a ochrany zdraví jednotně a koordinovaně.</p> <p>Vzdělávat odborné pracovníky v sociální oblasti (MPK, soc. pracovníky obcí, soc. kurátory, kurátory pro mládež, metodiky prevence na školách, aj.) ve změnách léčby adiktologických klientů, rozšiřování cílových skupin, které do adiktologických služeb docházejí, informace o snižování rizik užívání apod.</p>

	2.11. Zlepšit informovanost o možnostech a pravidlech dostupnosti pobytové, ambulantní léčby, o možnostech využití terénních programů pro osoby užívající NL (snížení rizik užívání).	Využít porad a seminářů, workshopů, exkurzí, ke zlepšení informovanosti, zejména odborné veřejnosti.
	2.12. Propojit adiktologické služby se službami zajišťující oblast péče o duševní zdraví.	<p>Pořádání pracovních setkání, kulatých stolů k propojování adiktologických služeb se službami zdravotními (psychiatrické léčebny, psychiatrické nemocnice, psychiatrická oddělení a kliniky), sociálně - zdravotními (CDZ) apod.</p> <p>Ve spolupráci s koordinátorkou služeb péče o duševní zdraví propojovat téma adiktologie s tématem duševního zdraví – duální diagnózy.</p>
	2.13. Informovanost o aktualitách v azylové a migrační politice.	<p>Předávání informací a navázání spolupráce mezi NNO, obcemi a dalšími zainteresovanými složkami.</p> <p>Podporovat vzdělávání sociálních pracovníků v oblasti témat cizinců, azylantů, migrantů, extremismu a předsudečné nenávisť.</p>

PODPORA PŘÍMÝCH AKTIVIT VŮČI CÍLOVÝM SKUPINÁM

Podpora přímých aktivit vůči cílové skupině vždy směřuje na podněcování a podporu organizací v rámci řešení sociálně nežádoucích jevů. Jedná se zejména o služby doplňující a navazující na stávající sociální služby v daných oblastech.

Cíl	Opatření	Aktivity
3. Podpora stávajících a rozvoj dalších preventivních aktivit směřujících ke zlepšení situace v prioritních oblastech.	3.1. Podporovat fungující síť kvalitních odborných služeb s dostatečnou místní, časovou a finanční dostupností pro snížení míry a četnosti problémových a závislých uživatelů NL, popř. hazardních hráčů a klientů s tzv. novými závislostmi.	Zajistit dostatečnou finanční podporu prostřednictvím dotačních titulů, účelové dotace pro certifikované sociální služby působící v oblasti léčby a resocializace, možnost i podpory návazné aktivity - dotace (B).
	3.2. Zvýšit dostupnost ambulantních služeb odborného sociálního poradenství pro osoby se závislostí do dalších lokalit KHK.	Mapovat potřeby lokalit v KHK v této oblasti a plánovat změny v rámci aktualizace sítě soc. služeb s podporou obcí, kde by tato služba měla vzniknout – následná možnost vzniku dalších detašovaných pracovišť v rámci bývalých okresů v KHK.
		Mapovat možnost kapacity psychiatrických ambulancí v KHK pro práci s klienty se závislostí na území KHK.
	3.3. Působit na uživatele návykových látek, hazardní hráče, experimentátory s NL směrem k ochraně zdraví a sociální stability tak, aby nedocházelo k prohlubování nepříznivé soc. situace jedince prostřednictvím podpory certifikovaných adiktologických služeb.	Podporovat NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedené aktivity prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	3.4. Podpořit vznik dalších ambulancí s proplácenou adiktologickou péčí v rámci KHK hrazenou z veřejného zdravotního pojištění.	Vyvíjet tlak v rámci krajské koordinace protidrogové politiky na RVKPP k řešení nevyhovující situace v této oblasti.
3.5. Rozšířit počet měst, která se komplexně zabývají tématem prevence kriminality a souvisejícími sociálními dopady a které využívají sociální a situační prevenci pro práci s rizikovými cílovými skupinami.	Podporovat obce, předávat informace a sdílet dobrou praxi v rámci koordinace preventivních aktivit, které zahrnují spolupráci složek prevence i represe.	

		Zajistit metodickou podporu k možnosti využívání dotačního programu MVČR k realizaci komplexních preventivních aktivit, nebo vlastních zdrojů obce v rámci koordinace PK.
	3.6. Realizovat projekty PK s celokrajskou působností, odrážející kriminogenní faktory v kraji.	Připravit a realizovat projekty a zajištění spolufinancování v rámci rozpočtu KHK a využívání dotačního programu MVČR.
	3.7. Reagovat na negativní trendy ve vývoji kriminality v kraji koordinovanými preventivními aktivitami.	V rámci pracovní skupiny prevence kriminality hledat jednotný přístup (obce, kraje, MP, PČR, PMS, NNO) k prezentaci preventivních aktivit pro nejohroženější cílové skupiny.
		Realizovat nebo podpořit projekt se zaměřením na kyberkriminalitu, pomoc obětem kyberkriminality, bezpečné užívání sociálních sítí, popř. další preventivní témata.
	3.8. Podporovat humanitární a dobrovolnické činnosti směřující k podpoře sociálně vyloučených osob.	Podílet se na realizaci projektu potravinové banky a sociálního šatníku a dalších projektů, které mají celokrajský význam.
		Podporovat organizace v kraji realizující dobrovolnickou činnost.
	3.9. Podporovat vzdělávací aktivity nebo informovanost Romů a osob ze SVL v oblastech vedoucích k socio-ekonomickému vzestupu.	Podpora NNO ve využívání dotačních programů na národní a krajské úrovni zaměřených na témata finanční gramotnosti, dluhové problematiky, zdraví, formálního a neformálního vzdělávání dětí a žáků a dle dalších potřeb souvisejících s problematikou sociálního začleňování a integrace příslušníků romské menšiny.

	3.10. Podporovat programy zaměřené na vyrovnání příležitostí pro vstup dětí ze SVL do předškolního, základního nebo středního vzdělávání.	Podporovat NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na MŠMT a na ÚV ČR, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
		Podpora spolupráce sociálních pracovníků obcí se SAS a NZDM s cílem zlepšit školní úspěšnost a školní docházku dětí a žáků.
		Zmapovat možnosti pro rozšíření aktivit NNO v oblasti domácího doučování dětí ze sociálně-znevýhodněného prostředí.
	3.11. Podporovat realizaci sociální práce v oblasti školství.	Podporovat navazování spolupráce mezi sociálními službami, vzdělávacími institucemi, OSPOD a obcemi, podpora a hledání možností pro působení sociálních pedagogů a sociálních pracovníků ve školách.
	3.12. Podporovat fungující sítě kvalitních odborných služeb sociální prevence působících specificky v SVL jako jeden z nástrojů předcházení sociálnímu vyloučení a vzniku SVL.	Využít plánování sociálních služeb, aktivní spolupráce při hodnocení podnětů pro změnu sítě sociálních služeb a přinášení podnětů.
3.13. Podporovat prostřednictvím sociální práce osoby, které se mohou stát terčem několikanásobné stigmatizace a zvláště zranitelnými oběťmi trestných činů.	Zvýšit informovanost o právech obětí TČ, realizace workshopu, besed - cílové skupiny: senioři, zdravotně postižení Romové, osoby v SVL a osoby s omezenou svéprávností, apod.	
3.14. Podpořit programy zaměřené na budování tolerantní společnosti respektující socio-kulturní specifika osob ze SVL.	Podpořit NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).	

	3.15. Zvyšovat pocit bezpečí osob žijících v sousedství SVL.	Využití dotačního programu v oblasti prevence kriminality, předávání informací o vyhlášených výzvách na místní úrovni.
		Spolupráce se styčným důstojníkem pro menšiny na úrovni pravidelného předávání informací, podpora využívání nástroje APK, pozice domovníka - preventisty v obcích.
	3.16. Podporovat bezplatné stravování pro děti z nízkopříjmových rodin.	Zapojení KHK do relevantních programů na zajištění bezplatného stravování pro děti v MŠ a ZŠ.
	3.17. Podporovat komunitní centra v SVL.	Podpořit NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na zabezpečení míst pro realizaci setkávání Romů s širší veřejností a zabezpečení místa pro případnou realizaci návazných aktivit, dotační podpora prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	3.18. Posílit mobilitu terénních služeb v oblasti sociální prevence pro různé cílové skupiny klientů.	Podpořit poskytovatele sociálních služeb při nákupu vozidel z investičních prostředků vyšších rozpočtů investičním příspěvkem; zřídit krajský dotační program na podporu mobility terénních služeb sociální prevence.

AKTIVITY VŮČI VEŘEJNOSTI A SAMOSPRÁVÁM OBCÍ

Aktivity vůči veřejnosti a samosprávám obcí mají za úkol předcházet předsudkům a nepravdivým informacím, které sociálně nežádoucí jevy vyvolávají. Součástí této cílové skupiny jsou i představitelé samosprávy obcí, kteří poskytují podmínky a zázemí preventivním aktivitám. Aktivity by měly přispět ke zvýšení informovanosti těchto osob, která má pomoci ke kvalifikovanému rozhodování a směřování preventivních aktivit v dané lokalitě.

Cíl	Opatření	Aktivity
4. Veřejnost a představitelé samospráv získají relevantní informace o prioritních oblastech.	4.1. Využít příběhů konkrétních lidí a ukázat dobrou praxi v řešení sociálně nežádoucích jevů.	Využívání krajských i místních periodik, výročních zpráv NNO, PČ apod., webové stránky a sociální sítě pro šíření informací mezi širokou veřejnost
	4.2. Zvyšovat informovanost o problematice NL, gamblerství, on-line hraní, nových závislostí – obecně o prevenci a léčbě, propagaci zdravého životního stylu směrem k široké veřejnosti.	Propagovat služby zabývající se touto problematikou, šíření odkazů na webové stránky zajímavých projektů, informací, ověřených statistik v rámci prevence.
	4.3. Působit formou osvěty na rodiče a děti v oblasti závislostí, vedení ke zdravému životnímu stylu (postoje rodičů k alkoholu, kouření, nadužívání soc. sítí apod., právní odpovědnost).	Propagovat služby zabývající se touto problematikou, šíření odkazů na webové stránky zajímavých projektů, informací, ověřených statistik v rámci prevence.
	4.4. Zlepšit informovanost o možnostech dostupnosti a pomoci v rámci pobytové, ambulantní léčby pro osoby blízké uživatelů NL i širokou veřejnost	Propagovat síť odborných služeb na problematiku léčby závislostí – semináře, workshopy, propagace webových stránek apod.
	4.5. Zlepšit informovanost o možnostech využití terénních programů „harm reduction“ pro rizikové uživatele i osoby blízké uživatelů NL a širokou veřejnost (snižování rizik užívání).	Propagovat síť odborných služeb na tuto problematiku – semináře, workshopy, propagace webových stránek apod. – práce na změně pohledu široké veřejnosti na tento typ prevence
	4.6. Realizovat a předat informace o osvětových seminářích, konferencích k aktuálním tématům PK pro veřejnost (např. kyberkriminalita, domácí násilí, oběti TČ apod.)	Propojit odborníky z různých institucí nad tématem prevence v kyberprostoru, dětských obětí TČ, obchodování s lidmi apod.

	4.7. Ve spolupráci s KŠMP opětovně propagovat projekt Kraje pro bezpečný internet	Opětovné zprostředkování této aktivity pro širokou i odbornou veřejnost.
	4.8. Podpořit šíření informací o romské kultuře a tradicích mezi širokou veřejnost.	Podpořit NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, vyhledávání přírozených autorit v této oblasti a spolupráce s nimi při naplňování cíle.
	4.9. Působit na veřejnost směrem ke zvyšování tolerance vůči sociálním a kulturním odlišnostem ve společnosti.	Podpořit NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit.
	4.10. Podporovat šíření informací o problematice sociálního vyloučení a o chudobě mezi širokou veřejnost.	Podpořit NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit.
	4.11. Podpořit programy zaměřené na poznávání široké veřejnosti a osob ze SVL navzájem.	Podpořit NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	4.12. vést obce v zajištění nediskriminačního způsobu poskytování obecního bydlení.	Předávat aktuální informace a podklady, metodické konzultace.
	4.13. Využít dosažitelných komunikačních kanálů k předávání informací k problematice sociálně nežádoucích jevů.	Pravidelně publikovat tato témata na krajském webu, ve zpravodaji soc. služeb i jiných periodikách v rámci kraje.

Závěr

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů Královéhradeckého kraje na léta 2022 až 2027 je koncepčním materiálem a podkladem především pro potřeby odboru sociálních věcí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje a pro odbor kanceláře hejtmána. Na tvorbě se podílelo množství odborníků zaštiťujících různé organizace a instituce, nestátní neziskové organizace a státní správu za jednotlivé oblasti, a to prevenci kriminality, protidrogovou politiku a problematiku sociálně vyloučených lokalit. Strategie je i díky tomu materiálem cíleným na aktuální potřeby a praktické využití, zohledňující velkou propojenost a šíři dané problematiky.

Strategický materiál kromě samotných cílů a opatření shrnuje situaci v uvedených oblastech s odkazem na aktuální a podrobné materiály daného roku (Výroční zprávy, Bezpečnostní analýzy apod.). Tyto materiály jsou vždy zpracovány za předešlý rok a jsou pravidelně zveřejňovány na webu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Na tomto místě lze také dohledat aktuální kontakty na dané instituce a zařízení působící v dané oblasti.

Dokument byl projednán Radou Královéhradeckého kraje usnesením č. RK/36/1872/2021 a schválen Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje, usnesením č. ZK/9/569/2021 dne 6.12.2021.

Zpracoval: Mgr. Lukáš Jakubec

Bc. Jiří Svěrák

Dne: 2. listopadu 2021

Příloha č. 1: Seznam zkratk

AA	Adiktologická ambulance
AC	Ambulantní centrum
APK	Asistent prevence kriminality
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
CDZ	Centrum duševního zdraví
CS	Cílová skupina osob
ČR	Česká republika
DZR	Domov se zvláštním režimem
EBP	Evidence-based policy - Politika založená na faktech
EUCPN	Evropská síť prevence kriminality
KHK	Královéhradecký kraj
KRKO	Krajský koordinátor pro romské záležitosti
KŠMP	Krajský školní metodik prevence
KÚ	Krajský úřad
LNN	Léčebna návykových nemocí
Manažer PK	Manažer prevence kriminality
MK	Ministerstvo kultury
MKDS	Městský kamerový dohlížecí systém
MP	Městská policie

MPK	Místní protidrogový koordinátor
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
NL	Návykové látky
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NNO	Nestátní nezisková organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OLÚ	Odborný léčebný ústav
OPK MVČR	Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky
OPL	Omamná nebo psychotropní látka
ORP	Obecní úřad obce s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČR	Policie České republiky
PDZ	Péče o duševní zdraví
PK	Prevence kriminality
PMS	Probační a mediační služba
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SOVT	Samostatné oddělení výkonu trestu

SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SVP	Středisko výchovné péče
ŠPP	Školské poradenské pracoviště
TČ	Trestná činnost, trestný čin
ÚO	Územní odbor Policie ČR
ÚV ČR	Úřad vlády ČR
VPP	Veřejně prospěšné práce
VTOS	Výkon trestu odnětí svobody
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky
VV	Vazební věznice
ZŠ	Základní škola